AZƏRBAYCAN VƏKİLİ

AZERBAIJANI LAWYER

- XVIII say - Issue no: 18 -

“Azərbaycan vəkili” jurnalının bu - XVIII nömrəsi Azərbaycan vəkilliyinin 100 illiyi, müstəqil vəkillik institutunun yaradılmasının 20 illiyi və Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının təsis olunmasının 15 illiyi münasibətilə Ana dilimizdə və İngilis dilində nəşr olunmuşdur.

This 18th issue of “Azerbaijani Lawyer” Journal published in Azerbaijani and English languages has been dedicated to the 100th year of foundation of Azerbaijani advocacy, the 20th year of institution of independent advocacy profession and the 15th year of the establishment of Azerbaijani Bar Association.

Azərbaycan Respublikasının
Vəkillər Kollegiyası

"Azərbaycan vəkili" jurnalının buraxılmasında məqsəd vəkil peşəsinin hüquqşünaslar arasında təbliği ilə onun nüfuzunun artırılması, həmçinin gələcəkdə vəkillik sahəsində mövcud olan aktual problemlərin tədqiqi ilə Vəkillik hüququ elminin inkişafına töhfə verilməkdən ibarətdir.
Jurnal, Vəkillər Kollegiyasının üzvləri, həmçinin digər hüquqşünaslar arasında pulsuz paylanılmaq üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Redaksiya heyəti:

Baş redaktor: ***Anar Bağırov*** – Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin sədri, Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru

Məsləhətçi: ***Fariz Məmmədov -*** Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin üzvü, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru

Buraxılışa məsul şəxs: ***Fərhad Nəcəfov*** – Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin Aparatının rəhbəri, hüquq üzrə magistr

"Azərbaycan vəkili" jurnalı Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Mətbu nəşrlərin reyestrində 3708 nömrəsi ilə qeydiyyata alınmışdır.

Redaksiyanın əlaqə məlumatları:
Bakı şəhəri, C.Hacıbəyli küçəsi 100,
Tel/Faks: +994 12 594 08 70
e-mail: office@barassociation.az
veb-səhifə: http://www.barassociation.az/

© Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası, 2019

“Azərbaycan Vəkili”
JURNALI

Jurnal pulsuz paylanılır.

Azərbaycan Respublikasının
Vəkillər Kollegiyası

Bakı şəhəri, C.Hacıbəyli küçəsi 100,
Tel/Faks: +994 12 594 08 70
e-mail: office@barassociation.az
veb-səhifə: http://www.barassociation.az/

MÜNDƏRİCAT

Müsahibələr və mövqelər

2 *“Müstəqil dövlətin güclü və nüfuzlu hüquqi müdafiə təsisatı”*
Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov

6 *“Azərbaycan Vəkilliyi - 100 il”*
vəkil Akif Əlizadə

Yerli və beynəlxalq mətbuat səhifələrindən

14 Məhkəmə-hüquq islahatlarının yerni mərhələsi

18 Azərbaycan Prezidentinin Fərmanı məhkəmə hakimiyyətinə ictimai etimadın artmasına xidmət edir

26 Çin Hüquq Cəmiyyətinin nümayəndələri Vəkillər Kollegiyasında olmuşlar

26 Vəkillər Kollegiyasının sədri 2019 Peterburq Beynəlxalq Hüquq Forumunda iştirak etmişdir

27 Sumqayıtda Vəkillər Kollegiyasının ilk regional vəkil qurumunun açılışı olmuşdur

29 Vəkillərimiz artıq Birləşmiş Krallığın yurisdiksiyasında vəkilliyə qəbul oluna biləcəklər

30 “Məhkəmə-hüquq islahatlarına vəkil baxışı” mövzusunda konfrans keçirilmişdir

31 Masallı “ASAN”da fəaliyyət göstərən hüquqi yardım mərkəzi ilə tanış olunmuşdur

32 Vəkillər arasında şahmat turnirinə yekun Vurulmuşdur

32 Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında vəkilliyə namizədlərin təntənəli andiçmə mərasimi keçirilmişdir

33 Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi beynəlxalq konfransda iştirak etmişdir

34 Vəkillər Kollegiyası ilə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi arasında Anlaşma memorandumu imzalanmışdır

35 Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi Polşada beynəlxalq konfransda iştirak etmişdir

36 İnsan Hüquqları üzrə Avropa Komissarı Vəkillər Kollegiyasını ziyarət etmişdir

37ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Vəkillər Kollegiyasını ziyarət etmişdir

38 Azərbaycan vəkilliyinin 100 illiyində sosial aksiya keçirilmişdir

“Asudə” rubrikası

39 Vəkil Nazlı Əhmədova və onun hüquqşünaslardan ibarət komandası tərəfindən hazırlanmış “Hüquqi açıqca”lar

Müsahibələr və mövqelər

Anar Bağırov

Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının sədri

MÜSTƏQİL DÖVLƏTİN GÜCLÜ VƏ NÜFUZLU HÜQUQİ MÜDAFİƏ TƏSİSATI

"Güclü və nüfuzlu vəkillik təsisatının böyük əhəmiyyəti vardır"
İlham ƏLİYEV

Respublikamızda insan hüquqlarının peşəkar müdafiəsi işinin təşkili baxımından 2019-cu il Azərbaycan vəkilliyi üçün xüsusilə əlamətdardır. Əminliklə demək olar ki, bu il Azərbaycan vəkilliyinin 100 illiyi, müstəqil vəkillik institutunun yaradılmasının 20 illiyi və Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının təsis olunmasının 15 illiyi kimi tarixə düşəcəkdir.

Bu gün Ana qanunumuz olan Konstitusiyada 24 yerdə "insan hüquqları", 63 yerdə "azaqlıqlar" və sair əlaqəli ifadələrə rast gəlirik. Bu, dövlət və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu barədə ölkəmizin hansı istiqamət tutması, hansı bəşəri dəyərlərə söykənməsi, onun niyyəti barədə xəbər verir. Eyni zamanda bu hüquqların peşəkar qorunması işində mərkəzi yerlərdən birini tutan Azərbaycan vəkilliyinin özünə xas tarixi yolu olmuşdur.

Dünyaca məşhur yazıçı Harper Linin "Bülbülü öldürmək" romanında əsərin qəhrəmanın dilindən peşəcə vəkil olan atası Attikus Finç barəsində belə bir ifadə işlədilir: "Heç vaxt əlinə silah almamış, hətta müharibədə olmamış atam mənim gözümdə bəlkə də dünyada yaşamış ən cəsur adam idi". Yəqin, vəkil peşəsinin xarakterini bədii formada bundan daha gözəl ifadə etmək olmazdı. Dünya tarixinə nəzər yetirdikdə vəkillərin, ümumən hüquqşünasların müxtəlif dövlətlərin qurulmasında rolunu bariz şəkildə görə bilərik. Belə fədakarlıq yanlız cəsarətli şəxslərə xasdır və vəkillər bu tarixi siyahıda öncül yerlərdən birini tutmaqda haqlıdırlar. Buna bir sıra xarici ölkələrin, həm də Azərbaycanın şanlı tarixi uğurlu misal ola bilər.

Belə ki, ölkəmizdə institusional səviyyədə vəkillik 30 iyul 1919-cu il tarixdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Ədliyyə Nazirliyinin qərarı ilə Azərbaycan Məhkəmə Palatası Dairəsi üzrə Andlı Müvəkkillər Şurasının təşkili işinə başlanılmışdır.

12 noyabr 1919-cu il tarixdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Ədliyyə Nazirliyinin müraciəti əsasında vəkillərin dəqiqləşdirilmiş siyahısının təqdim edilməsi xahiş edilmişdir. Qeyd olunmalıdır ki, həmin dövrdə fəaliyyət göstərən 100-dən artıq vəkildən yalnız 8-i azərbaycanlı olub. Onlardan İsmayıl xan Ziyadxanov, Axundzadə Rəşid bəy, Əlimərdan Topçubaşov, Fətəlixan Xoyski, Xəlilbəy Xasməmmədovun adları xüsusilə qeyd olunmalıdır. Adları sadalanan ictimai-siyasi xadimlərin ovaxtkı Azərbaycan dövlətinin qurulmasındakı sonrakı xidmətləri hər kəsə gözəl məlumdur.

Lakin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 1920-ci ildə 11-ci qızıl ordu tərəfindən ilhaq olunması nəticəsində Azərbaycan İnqilab Komitəsinin 13 may 1920-ci il tarixli dekreti ilə Azərbaycan məhkəmə palatası, ümumən prokurorluq, məhkəmə və istintaq orqanları, habelə vəkillik sistemi ləğv edildi. Məlumat üçün qeyd olunmalıdır ki, həmin dövrdə müdafiəçilər işlərə yalnız məhkəmə baxışı mərhələsində buraxılırdılar ki, bu, o dövrdə insanların hüquqi yardıma çatımlılığı baxımından qəbahətli təcrübə kimi acı da olsa, bunu tariximiz kimi qəbul etməliyik.

Sovet hakimiyyəti illərində Moskvadakı ittifaq rəhbərliyinin Azərbaycana münasibətdə iqtisadi və digər sahələrdə ayrı-seçkiliyə meyilli olmasına baxmayaraq, xalqımızın qədirbilən övladları ölkəmizin tərəqqisi naminə öz sözlərini deyə bildi. Bu mənada, xalqımızın dahi lideri, Ulu Öndər Heydər Əliyevin xidmətləri xüsusilə vurğulanmalıdır.

1970-ci ildə Azərbaycan SSR Ədliyyə Nazirliyi yaradılmış və maraqlıdır ki, nazirliyin Əsasnaməsinin 6-cı maddəsində nazirliyin vəkillər sisteminə ümumi rəhbərlik etməsi qeyd olunmuşdur. Həmin ilin dekrabın 25-də isə SSRİ Ədliyyə Nazirliyinin "Vəkillər Kollegiyasının fəaliyyətinə rəhbərliyi yaxşılaşdırmaq haqqında" əmrdə aşağıdakı maraqlı ifadələr qeyd olunmuşdur: "Vəkillər sistemi təsisatının nüfuzunu daha da yüksəltmək, vəkillərin qanunla onlara verilən hüquqlardan daha dolğun istifadəsini təmin etmək, hüquq məsləhətxanalarının və vəkillərin normal işləmələrindən ötrü şərait yaradılmasına kömək etmək məqsədilə ədliyyə nazirlikləri qarşısında yeni vəzifələr qoyulur.

Bununla bərabər, 1978-ci il Kontistusiyasını vəkilliyin institusionallaşması və təşkilatlanması baxımından mühüm sənəd hesab edə bilərik. Belə ki, həmin Konstitusiyanın 173-cü maddəsində aşağıdakılar təsbit olunmuşdur: "Vətəndaşlara və təşkilatlara hüquqi yardım üçün Vəkillər Kollegiyası fəaliyyət göstərir. Qanunvericiliklə nəzərdə tutulan hallarda vətəndaşlara hüquqi yardım pulsuz göstərilir".

Lakin söhbət əgər müstəqil vəkillikdən gedirsə, o zaman Azərbaycanda vəkillik institutunun müstəqil təsisat kimi formalaşması və fəaliyyətinin bilavasitə Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olması qeyd edilməlidir Belə ki, Ümummilli Liderin rəhbərliyi ilə 1995-ci ildə Azərbaycan Respublikasının yeni konstitusiya layihəsinin hazırlanması üzrə komissiya, 1996-cı ildə isə Hüquqi İslahat Komissiyası yaradılmışdır ki, məhz bu dövrdən sonra müstəqil Azərbaycan vəkilliyinin əsasları formalaşdırıldı, Vəkillər Kollegiyası müstəqil təsisat olaraq məhkəmə-hüquq sistemində öz layiqli yerini tutdu. Bu zamana qədər isə vəkillik fəaliyyəti Ədliyyə Nazirliyinin müvafiq şöbəsi tərəfindən təşkil edilir və nəzarətdə saxlanılırdı. Bütün bu fəaliyyətin məntiqi davamı olaraq Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 28 dekabr 1999-cu ildə "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" qanun imzalanmış, Azərbaycan tarixində ilk dəfə vəkillik tam müstəqil, hakimiyyətin heç bir qolundan asılı olmayan bir təsisata dönmüş və həmin dövrdə qəbul olunmuş yeni prosessual qanunvericiliyə əsasən, vəkillik çəkişmə prinsipi çərçivəsində prosesin bərabərhüquqlu tərəfinə çevrilmişdir. Müstəqilliyin təməlini qoyan qanunun qəbulundan sonra isə ilk dəfə olaraq 3 noyabr 2004-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası təsis olundu.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında da təsbit edildiyi kimi, vətəndaşlara yüksəkkeyfiyyətli və peşəkar hüquqi yardım göstərilməsi dövlətin öhdəliyindədir və bu öhdəlik məhz Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası vasitəsilə həyata keçirilir. Bu səbəbdən Azərbaycanda vəkillik institutunun inkişafı və nüfuzunun artırılması istiqamətində bir sıra normativ-hüquqi aktlar, çoxsaylı sərəncamlar və s. sənədlər qəbul olunmuşdur ki, bu da Ulu Öndərin layiqli davamçısı möhtərəm Prezident İlham Əliyevin adı ilə birbaşa bağlıdır.

Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 7 noyabr 2017-ci il tarixli sərəncamları ilə Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual, İnzibati Prosessual məcəllələri və "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" Qanununa dəyişikliklər təsdiq edilmişdir. Həmin sərəncamlar ilə vəkillik institutunun hüquq sistemində yerinin gücləndirilməsi, peşəkar və yüksəkkeyfiyyətli hüquqi yardımın məhz vəkillərə həvalə olunması qət olunmuşdur. Hətta bu çərçivədə, ölkədə vəkillərin sayının artırılması məsələsi Vəkillər Kollegiyasına tövsiyə olunmuşdur.

Həmçinin 22 fevral 2018-ci il tarixdə qəbul olunmuş "Azərbaycan Respublikasında vəkilliyin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı qeyd olunan tədbirlər müstəvisində tarixi önəmə malikdir. Belə ki, sərəncamın preambulasında qeyd olunur ki, vətəndaşların yüksək keyfiyyətli hüquqi yardım almaq hüququnun həyata keçirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsi və ədalət mühakiməsinin səmərəli fəaliyyəti üçün güclü və nüfuzlu vəkillik təsisatının böyük əhəmiyyəti vardır. Bu sərəncamda Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının müvafiq binalar ilə təmin olunması, dövlət hesabına göstərilən hüquqi yardıma görə müəyyən edilmiş məbləğin 3 dəfə artırılmasını və s. məsələlər öz əksini tapmışdır. Adıçəkilən

sərəncamda qeyd olunan işlər bu gün tam gücü ilə icra olunmaqdadır. Sərəncamda həm də Vəkillər Kollegiyasının və vəkillərin fəaliyyətində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini və hüquqi xidmətlərin elektron formada göstərilməsi təcrübəsini genişləndirmək üçün vəkilliyin vahid elektron informasiya sisteminin təşkili və bu sistemin "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə inteqrasiyası istiqamətində tədbirlər görülməsi tövsiyə olunmuşdur. Vəkillər Kollegiyasının rəsmi internet səhifəsində yer alan elektron vəkil kabinetlərində "Elektron məhkəmə" portalına çıxış da təmin edilmişdir.

Bundan əlavə, ölkəmizdə vəkilliyə verilən əhəmiyyətdən danışmışkən, bir məsələyə də toxunmadan keçmək olmaz. Bu gün vəkillər məhkəmə hakimiyyətinin özünü idarə edilməsi, habelə məhkəmə hakimiyyətinin formalaşdırılması işində, yəni Məhkəmə-Hüquq Şurasının və Hakimlərin Seçki Komitəsinin işində də fəal iştirak edir. Həmçinin bu gün Vəkillərin İxtisas Komissiyasının işində həm məhkəmə hakimiyyətinin təmsilçiləri, həm də hüquqşünas alimlər iştirak edirlər.

Vəkillər Kollegiyası ədliyyə və məhkəmə orqanları ilə əməkdaşlıq şəraitində vəkilliyin inkişafı, yüksəkkeyfiyyətli hüquqi yardımı vətəndaşlara əlçatan etmək məqsədilə çoxşaxəli təşəbbüslər həyata keçirməkdədir.

Həmçinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 03.04.2019-cu il tarixli "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" Fərmanı vəkilliyin ölkəmizdə daha da mütərəqqi quruma çevrilməsi baxımından tarixi sənəd olmaqla yanaşı, gələcək dövr üçün onun inkişaf trayektoriyasını müəyyən edən yol xəritəsidir. Sənəddə mülki işlər və iqtisadi mübahisələr üzrə məhkəmə icraatının effektivliyinin artırılması, xüsusən sahibkarlıqla bağlı məsələlərin məhkəmələrdə daha sürətli və səmərəli həllinin təmin edilməsi məqsədilə digər qurumlarla bərabər Vəkillər Kollegiyasına mülki prosessual qanunvericiliyi kompleks şəkildə birgə təhlil edib, bu sahədə qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla onun təkmilləşdirilməsi barədə təkliflər hazırlanması, vəkillərin hakimlərlə və cinayət təqibini həyata keçirən orqanların əməkdaşları ilə qeyri-prosessual münasibətlərə yol verməsinin qarşısının alınması üçün tədbirlərin gücləndirilməsi tövsiyə olunub. Habelə Nazirlər Kabinetinə tapşırılıb ki, dövlət hesabına həyata keçirilən hüquqi yardım üçün tələb olunan vəsaitin birbaşa Vəkillər Kollegiyasına ayrılması barədə işlər görülsün. Bu gün bu istiqamətdə Kollegiya tərəfindən çevik və əməli işlər görülməkdədir.

Bundan əvvəl də 2005-ci ildə dövlət başçısı "Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının maddi-texniki təminatının yaxşılaşdırılması üzrə tədbirlər barədə" Sərəncam imzalamışdır. Həmin sərəncam Azərbaycan vəkilliyinin inkişafına dövlət tərəfindən verilmiş əməli dəstək kimi qiymətləndirilmişdir.

Son nəticədə görülən işlərin hamısının qayəsini şəxslərin keyfiyyətli hüquqi yardımla təmin edilməsi təşkil edir ki, bu, ölkəmizdə vətəndaşların hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində həyata keçirilən dövlət siyasətinin tamamlayıcı seqmentlərindən biridir. Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası bu sahədə aparılan mütərəqqi dövlət siyasətinin daim dəstəkləyicisi və bu siyasətin bir parçası olmaqda davam edəcəkdir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, dövlət başçısı tərəfindən qəbul olunmuş tarixi sənədlər nəticəsində son dövrlər Vəkillər Kollegiyası institusional səviyyədə güclənmiş, ictimaiyyət arasında və beynəlxalq səviyyədə nüfuzlu quruma çevrilmişdir. Bu nüfuzun formalaşmasına Kollegiyanın BMT, AŞ, Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti, Avropa Hüquqşünas Tələbələri Assosiasiya kimi beynəlxalq təşkilatlarla səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması, vəkillərin Böyük Britaniyada vəkilliyə qəbul üzrə müvafiq imtahanı verməklə orada vəkilliyə qəbul oluna və İngiltərə və Uels ərazisində vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul ola bilmələri üçün Birləşmiş Krallığın Hüquq Cəmiyyəti ilə əlaqələrin yaradılması, gənc hüquqşünas tələbələr üçün təqaüd və təcrübə proqramlarının təşkili, 2017-ci ilə nisbətdə ölkədə vəkillərin sayının 83 faizədək artırılması, vəkilliyə qəbul prosesinin sadələşdirilərək daimi əsaslarla təşkil edilməsi səbəb olmuşdur. Eyni zamanda, ölkə üzrə vəkil qurumlarının sayının 39-dan 73-dək artırılması, vəkillərin fəaliyyətində elektron texnologiyalardan istifadə imkanlarının genişləndirilməsi, ölkə üzrə bir sıra ASAN xidmət mərkəzlərində (Masallı, Bərdə, Qəbələ, İmişli) aztəminatlı əhaliyə pulsuz hüquqi yardım xidmətlərinin təşkili, Kollegiyanın fəaliyyətinin

ictimaiyyətə və mediaya açıqlığının təmin edilməsi, Sumqayıtda ən müsair standartlara cavab verən Regional Vəkil Bürosunun yaradılması, habelə bu yaxınlarda Şəki, Şirvan və Gəncə şəhərlərində analoji regional mərkəzlərin açılacağı və digər görülmüş işlər də mühüm rol oynamışdır.

Unudulmamalıdır ki, Azərbaycan vəkilliyində əldə olunmuş müsbət nəticələr Ulu öndər Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu müstəqil vəkilliyin inkişafına xalqımızın layiqli lideri Prezident İlham Əliyevin qayğısının nəticəsidir. Bu baxımdan, aparılan islahatlar, şübhəsiz, tək bu gün üçün deyil, həm də gələcəyə hesablanmış addım olaraq dəyərləndirilməlidir.

Sonda əminliklə demək olar ki, 28 dekabr 1999-cu il - "Vəkillər və vəkillik fəaliyyət haqqında" qanunun imzalanması günü Ulu Öndər Heydər Əliyevin xidməti ilə vəkilliyimizin tarixinə qızıl hərflərlə həkk olunub.

Akif Əlizadə

Vəkillər Kollegiyasının üzvü

AZƏRBAYCAN VƏKİLLİYİ – 100 il (1919-2019)

Azərbaycan Rusiya İmperiyasının tərkibində

Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı bir neçə tarixi mərhələdən keçib. 10 fevral 1828-ci ildə Rusiya Imperiyası ilə Qacar (Məmləkəti Məhrusi Qacar) İmperiyası arasında bağlanan Türkmənçay müqaviləsi Azərbaycan adlı məmləkətin şimal və cənub hissələrə bölünməsinin təsdiqi və sonu oldu. Bu müqavilədən sonra Araz çayı sərhəd olmaqla Azərbaycanın şimal ərazisi Rusiya İmperiyasının, cənubu isə həmin dövrdə Qacar İmperiyası, 20-ci əsrin əvvəllərindən isə İran adlanan dövlətin idarəçiliyinə keçdi.

Azərbaycanın şimal hissəsinin işğalından otuz-qırx il sonra, 19-cu əsrin ikinci yarısı Rusiya imperiyası əhəmiyyətli islahatlarla yadda qaldı. 1861-ci ildə təhkimçiliyin ləğvindən sonra imperiyada ciddi məhkəmə islahatı aparılmağa başlandı və bütün çarlıq ərazisini əhatə edən 20 noyabr 1864-cü il tarixli Məhkəmə Nizamnaməsi qəbul edildi.

1864-cü il Məhkəmə Nizamnaməsinə uyğun olaraq imperiya ərazisində yeni (və avropa sayağı) vəkillik institutu yarandı. Nizamnaməyə görə vəkillik 2 hissədən ibarət idi: ali kateqoriyalı vəkillər – andlı müvəkkillər, aşağı kateqoriyalı vəkillər – şəxsi müvəkkillər adlanırdı. Andlı müvəkkilləri yerli özünüidarə orqanı seçir və onların fəaliyyətinə nəzarət edirdi. Andlı müvəkkillər ali hüquq təhsilli, 5 il hüquq ixtisasına malik, yaşı 25-dən az olmayan və məhkum olmamış şəxslər seçilə bilərdi. Şəxsi müvəkkillərin isə ali hüquq təhsili olmaya da bilərdi, onlar məhkəmədə imtahan verərək yalnız qeydiyyatdan keçdikləri məhkəmədə az əhəmiyyətli işlərlə məşğul ola bilərdi.

1864-cü il Məhkəmə Nizamnaməsinə uyğun aparılan məhkəmə islahatı xüsusi qərarla 22 noyabr 1866-cı ildən Cənubi Qafqaza (Azərbaycana) da şamil olundu. Azərbaycan əyalətlərində (Bakı və Yelizavetpol quberniyaları) məhkəmə idarələri bir sıra məhdudiyytələrlə 1868-1869-cu illərdən fəaliyyət göstərməyə başladı. O vaxta qədər isə əyalətlərdə dünyəvi məhkəmələrin və bu məhkəmələrdə fəaliyyət göstərən vəkillik təsisatının olması haqda səhih məlumat vardır. Xanlıqlar dövründə yerlərdə şəriət məhkəmələri (qazilər) və onların yanında fəaliyyət göstərən mirzələr olub. Şəriət məhkəməsi və mirzəlik bizim indiki məhkəmə və vəkillik təsisatımıza bənzəsə də, bir az dünyəvi, bir az da dini olmaqla islam qaydaları və adət-ənənələri ilə fəaliyyət göstərib. Hərçənd ki, Rusiya İmperiyası 10 aprel 1840-cı il islahatı ilə Cənubi Qafqazın (əsasən Azərbaycanın) məhkəmə sistemində ciddi dəyişiklik edilməsini – şəriət məhkəmələrinin ləğv edilməsini nəzərdə tutsa da, islahat sona çatdırılmamış, dünyəvi məhkəmə və vəkillik 1864-cü il Məhkəmə Nizamnaməsinin qəbulundan sonra təşəkkül tapmışdır.

Məhkəmə Nizamnaməsinin Azərbaycanda tətbiqindən sonra bir neçə azərbaycanlı gənc Rusiya İmperiyasının Moskva, Peterburq, Odessa, Kiyev və Xarkov Universitetlərinin hüquq fakultəsinə daxil olmuş, təhsillərini başa vurduqdan sonra vətənə qayıdaraq məhkəmə-vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmuş, Məhkəmə Nizamnaməsinin Azərbaycanda gerçəkdən reallaşmasına və mənsub olduqları xalqın hüquq və azadlıqlarının müdafiə edilməsinə çalışmışlar.

Azərbaycan vəkilliyinin banisi - 1863-cü ildə Tiflis şəhərində anadan olmuş Əlimərdan bəy

Topçubaşov 1888-ci ildə Sank-Peterburq Universitetinin hüquq fakultəsini bitirmiş, həmin il dissertasiya müdafiə edərək hüquq elmləri namizədi elmi dərəcəsini almışdı. Xristianlığı qəbul etməkdən imtina etdiyinə görə Topçubaşova təhsil aldığı Universitetdə qalaraq elmi fəaliyyətini davam etdirməyə icazə verilmədiyindən, o, anadan olduğu Tiflis şəhərinə qayıtmışdır. Ə.Topçubaşov Tiflis Dairə Məhkəməsində əvvəlcə katib, daha sonra müstəntiq və hakim işləmişdir. Ə.Topçubaşov 1893-cü ildə böyük mütəfəkkir Həsən bəy Zərdabinin qızı Pəri xanımla ailə quraraq az sonra Bakı şəhərinə köçmüşdür. Ə.Topşubaçov 1896-cı ildən Bakı Dairə Məhkəməsində andlı müvəkkil statusunda vəkillik fəaliyyətinə başlamış və tez bir zamanda tanınmış, nüfuzlu və ilk peşəkar azərbaycanlı vəkil olmuşdur. Məhz buna görə də Azərbaycan vəkilliyinin başlanğıcı Əlimərdan bəy Topçubaşovun adı ilə bağlıdır.

1875-cü ildə Şəki şəhərində anadan olan Fətəli xan Xoyski 1897-ci ildə Moskva Universitetinin hüquq fakultəsini bitirmiş, həmin ildən Gəncə (Yelizavetpol) Dairə Məhkəməsi yanında kiçik məhkəmə məmuru, daha sonra Bakı Dairə Məhkəməsində andlı müvəkkil statusunda vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur.

1867-ci ildə Gəncə şəhərində (Yelizavetpol quberniyası) anadan olmuş İsmayıl xan Ziyadxanov Moskva Universitetinin hüquq fakultəsini bitirərək əvvəlcə Tiflis Dairə Məhkəməsində prokuror müavini, 20-ci əsrin əvvəllərindən isə Gəncə və Bakı Dairə Məhkəmələrində andlı müvəkkil statusunda vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur.

1870-ci ildə Gəncə şəhərində (Yelizavetpol quberniyası) anadan olmuş Xəlil bəy Xasməmmədov 1895-ci ildə Moskva Universitetinin hüquq fakultəsini bitirərək əvvəlcə Yekatirinodar Dairə Məhkəməsində, 20-ci əsrin əvvəllərindən isə Gəncə və Bakı Dairə Məhkəmələrində andlı müvəkkil statusunda vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur.

Fətəli xan Xoyskinin kiçik qardaşı - 1888-cü ildə Şəki şəhərində anadan olan Rüstəm xan Xoyski 1913-cü ildə Sank-Peterburq Universitetinin hüquq fakultəsini bitirmiş, Gəncə və Bakı Dairə Məhkəmələrində andlı müvəkkil statusunda vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur.

1880-cı ildə Naxçıvanın Şahtaxtlı kəndində anadan olan Həmid bəy Şahtaxtinski 1912-ci ildə Odessa Universitetinin hüquq fakultəsini bitirmiş, həmin ildən Gəncə (Yelizavetpol) Dairə Məhkəməsində iki il andlı müvəkkilin köməkçisi, sonra Bakı şəhərinə köçərək Bakı Dairə Məhkəməsində eyni fəaliyyətini davam etdirmişdir.

1881-cı ildə Gəncə qəzasının Səfikürd kəndində anadan olan Aslan bəy Səfikürdski 1901-ci ildə Xarkov Universitetinin hüquq fakultəsinə daxil olmuş, 1902-ci ildə öz xahişi ilə Sank-Peterburq Universitetinə köçürülmüş, 1907-ci ildə hüquq fakultəsini bitirdikdən sonra Gənşə şəhərinə qayıtmışdır. O, 1907-1911-ci illərdə Gəncə Dairə Məhkəməsində andlı müvəkkil köməkçisi, 1911-1917-ci illərdə isə andlı müvəkkil statusunda vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur.

1889-cu ildə Şuşa şəhərində (Yelizavetpol quberniyası) anadan olmuş Nəriman bəy Nərimanbəyli 1915-ci ildə Xarkov Universitetinin hüquq fakultəsini bitirərək İrəvan şəhərində andlı müvəkkil statusunda vəkillk fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur.

1880-cı ildə Salyanda nüfuzlu ruhani, sonralar (1894-cü ildən) Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin rəisi - şeyxülislam olmuş Əbdüssalam Axundzadənin ailəsində doğulmuş Rəşid bəy Axundzadə 1912-ci ildə Kiyev Universitetinin hüquq fakultəsini bitirərək Bakı Dairə Məhkəməsində andlı müvəkkil statusunda vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur.

Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti dövrü

20 noyabr 1864-cü il Məhkəmə Nizamnaməsi Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti dövründə də işlək olmuşdur. Ancaq AXC-nin Ədliyyə Nazirliyi 30 iyul 1919-cu ildə Azərbaycan Dairə Məhkəmə Palatası Andlı Müvəkkillər Şurasının yaradılması haqqında qərar qəbul etmiş və vəkillik AXC devrilənə qədər adı çəkilən Şuranın rəhbərliyi altında fəaliyyət göstərmişdir.

Qürurverici haldır ki, Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti qurulana qədər Bakı və Gəncədə fəaliyyət göstərən vəkillərin hamısı milli hökumət quruculuğunda fəal iştirak edərək gənc dövlətin liderliyinə qədər yüksəlmişlər.

AXC liderlərindən Əlimərdan bəy Topçubaşov, Fətəli xan Xoyski, İsmayıl xan Ziyadxanov, Xəlil bəy Xasməmmədov, Rüstəm xan Xoyski və Rəşid bəy Axundzadə 20-ci əsrin əvvəllərində Məhkəmə

Nizamnaməsinə uyğun olaraq vəkillərin reyestrində - Bakı Dairə Məhkəməsi Andlı Müvəkkillərin Siyahısında qeydə alınsalar da, AXC yaranana qədər vəkillik (andlı müvəkkillər) fəaliyyəti ilə məşğul olmuş, Cumhuriyyət quruculuğunda fəal iştirak edən və sonradan milli hökumətdə yüksək vəzifə tutan digər vəkillər - Həmid bəy Şahtaxtinski, Aslan bəy Səfikürdski və Nəriman bəy Nərimanbəyli məlum olmayan səbəbdən nə Bakı, nə də Gəncə Dairə Məhkəməsinin Andlı Müvəkkillərinin Siyahısında qeydə alınmamışlar.

Bir məqamı da vurgulamağı zəruri sayıram. 1828-ci il işgalından sonra Rus imperiyasının bütün milli ucqarlarda olduğu kimi Cənubi Qafqazda (Azərbaycanda) da apardığı anti müsəlman-türk siyasətinin nəticəsi idi ki, 1870-ci ildən başlayaraq ən azı yarım əsr ərzində Gəncə və Bakı Dairə Məhkəmələrinin hakimləri və andlı müvəkkillərin (vəkillər) böyük hissəsi qeyri-türk (müsəlman) müllətindən olmuşdur. Bakı Dairə Məhkəməsi sədrinin Ədliyyə Nazirliyinə ünvanladığı 14 avqust 1919-cu il tarixli, 4254 nömrəli məktubuna əlavə edilmiş Bakı Dairə Məhkəməsi Andlı Müvəkkillərin siyahısında 106 nəfər andlı müvəkkildən cəmi 6 nəfəri - Ə.Topçubaşov, Fətəli xan və Rüstəm xan Xoyski qardaşları, Xəlil bəy Xasməmmədov, İsmayıl xan Ziyadxanov və Rəşid bəy Axundzadə müsəlman-türk olmuş, digər andlı müvəkkillər isə rus, erməni, yəhudi və digər millətlərdən olmuşlar. Gəncə Dairə Məhkəmə sədrinin Ədliyyə Nazirliyinə ünvanladığı 09 avqust 1919-cu il tarixli, 1496 nömrəli məktubuna əlavə edilmiş Gəncə Dairə Məhkəməsi Andlı Müvəkkillərin siyahısında 5 nəfər andlı müvəkkilin 2-i rus, 3 nəfəri isə erməni olmuşdur. Bu ona görə baş vermişdir ki, imperiyanı idarə edənlər milli azlıqların rus ali məktəblərinə daxil olmasına süni əngəllər yaradır və hər vəchlə çalışılırdı ki, milli əyalətlərdə yerli xalqın nümayəndəsi olan daha az məmur olsun. Bu barədə o dövr andlı müvəkkil kimi fəaliyyət göstərən, Gəncədən (Yelizavetpol quberniyası) Rusiya İmperiyası 1-ci Dövlət Dumasının üzvü olan millət vəkili İsmayıl xan Ziyadxanov 1906-cı ildə Dumanın iclasinda söylədiyi nitqində demişdi: “Biz müsəlmanlara bəzi ali məktəblərə girmək haqqı verilməmişdir. Başqa ali məktəblərə isə yalnız diplom almaq xatrinə girilməkdədir. Məmur olmaq məsələsinə gəlincə, bu gün Qafqaz daxilində bir yüksək təhsilli mülki hakim istisna edilərsə, öz vətənində xidmət edən bir müsəlman məmuruna rast gəlməzsiniz”

Fikrimcə, 1896-1920-ci il (28 aprel tarixini) əhatə edən dövrü Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı tarixinin birinci mərhələsi hesab etmək olar.

Azərbaycan Sovet dövrü

Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti höküməti 28 aprel 1920-ci ildə devrildikdən az sonra hakimiyyəti mənimsəyən bolşevik hökuməti - Azərbaycan İnqilab Komitəsi əvvəlki vəkillik institutunu (andlı və şəxsi müvəkkillər) ləğv etmiş, əvəzində İttihamçılar və Müdafiəçilər Kollegiyasının yaradılması haqqında 13 may 1920-ci il tarixli qərar qəbul etmişdir. 23 may 1920-ci ildə Bakı şəhərində 36 nəfərdən ibarət İttihamçılar və Müdafiçilər Kollegiyası təsis edilmişdi.

Azərbaycan Xalq Komissarları Sovetinin 9 aprel 1922-ci il tarixli, 24 saylı dekreti ilə isə əvvəlki İttihamçılar və Müdafiçilər Kollegiyası ləğv edilmiş və hüquqi yardım büroları vasitəsilə əhaliyə hüquqi yardım göstərməli olan Müdafiəçilər Kollegiyası yaradılmış, daha sonra Azərbaycan SSR-nin Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin 17 noyabr 1923-cü il tarixli Dekretilə “Məhkəmə quruluşu haqqında” Əsasnamə qəbul edilmiş, vəkillik fəaliyyəti bu əsasnaməyə uğun olaraq Cinayət və Mülki İşlər üzrə Müdafiəçilər Kollegiyası kimi xalq dairə məhkəmələrinin nəzdində fəaliyyət göstərmişdir. Daha sonra Azərbaycan Xalq Komissarları Soveti və Azərbaycan SSR Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin birgə qərarları ilə vəkillik institutunun təşkilində bəzi dəyişikliklər edilmiş, vəkillik fəaliyyəti 1927-ci ildə xalq dairə məhkəmələrinin nəzdindən ayrılaraq Ali Məhkəmənin nəzdində və nəzarətində olan Müdafiəçilər Kollegiyası kimi təşkil edilmiş, 1930-cu ildə isə hüquqi yardımla bağlı bəzi dəyişikliklər edilərək adı çəkilən Müdafiəçilər Kollegiyası daha uzun müddətə - 1939-cu ilədək mövcud olmuşdur.

1920-1939-cu illər arasındakı dövrü Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı tarixinin ikinci mərhələsi hesab etmək olar.

SSRİ Xalq Komissarları Sovetinin 16 avqust 1939-cu il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmiş “SSRİ-də vəkillik haqqında Əsasnamə”nin qəbulundan sonra Azərbaycan SSR-də (bu vaxta qədər mövcudluğunu cüzi də olsa saxlayan) Vəkillər Kollegiyası yarandı. Bu Əsasnaməyə uyğun olaraq

yaradılan Vəkillər Kollegiyasının əsas vəzifəsi hüquq məsləhətxanaları vasitəsilə əhaliyə hüquq yardımın göstərilməsi idi. Bu Əsanaməyə görə Vəkillər Kollegiyasının üzvü seçkili vəzifə və elmi-pedaqoji fəaliyyətdən savayı dövlət qulluğunda işləyə bilməzdi. Hansı ki, həmin vaxta qədər mövcud olan Əsasnamə vəkillərə istənilən dövlət (və ya kollektiv) müəsisəsində hüquq məsləhətçisi vəzifəsi tutmağa imkan verirdi. Bu Əsasnamə 2-ci dünya müharibəsi və sonrakı uzun illər ərzində işlək olmuşdur. Bunu da vurğulamağı istərdim ki, ikinci dünya müharibəsi zamanı Azərbaycan Vəkillər Kollegiyasının 119 üzvü cəbhəyə yollanmış və Azərbaycan adına vətən uğrunda döyüşmüşlər.

25 dekabr 1958-ci ildə qəbul edilən "SSRİ müttəfiq respubkalarının məhkəmə quruluşu haqqında qanunvericiliyin əsasları"na görə Vəkillər Kollegiyası hər bir müttəfiq respublikanın Ali Sovetinin qəbul etdiyi qanunvericilik əsasında fəaliyyət göstərməli idi. Sözügedən "Əsaslara" uyğun olaraq Azərbaycan SSR Ali Soveti 8 dekabr 1960-cı ildə "Vəkillik haqqında Əsasnamə" qəbul etmiş, bu Əsasnaməyə görə Vəkillər Kollegiyasının fəaliyyətinə nəzarəti Nazirlər Soveti həyata keçirmişdir. Azərbaycan SSR Ali Sovetinin 20 oktyabr 1965-ci ildə qəbul etdiyi "Vəkillik haqqında Əsasnamə"yə görə isə Vəkillər Kollegiyasının fəaliyyətinə nəzarəti Ədliyyə Nazirliyi həyata keçirmiş, bu Əsasnamə 1980-cı ilə qədər qüvvədə olmuşdur.

1939-1979-cu illər arasındakı dövrü Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı tarixinin üçüncü mərhələsi hesab etmək olar.

30 noyabr 1979-cu ildə "SSRİ-də vəkillik haqqında" yeni qanun qəbul olunmuş, bu qanuna uyğun olaraq Azərbaycan SSR Ali Sovetinin qəbul etdiyi 13 noyabr 1980-cı il tarixli qanunla "Azərbaycan SSR-də vəkillik haqqında" yeni və təxminən 19 il – 1980-1999-cu illər ərzində işlək olan Əsasnamə qəbul edilmişdir. Bu Əsasnaməyə görə Vəkillər Kollegiyası vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olan vəkillərin könüllü birliyi olmuşdur. Vəkillər Kollegiyası ali hüquq təhsilli şəxslərdən ibarət təsisçilər qrupunun təklifi əsasında və ya müvafiq Xalq Deputatları Sovetinin icra və sərəncam orqanının təşəbbüsü ilə yaradılırdı. Əsasnaməyə görə Vəkillər Kollegiyasını yaratmaq haqqında təklif Azərbaycan SSR Ədliyyə Nazirliyinə göndərilir, nazirlik təkliflə razılaşdıqda təsdiq və qeydiyyat üçün onu Nazirlər Sovetinə, yaxud da yerli İcra orqanına göndərirdi. Bu əsasnamə əsasında yaradılan Vəkillər Kollegiyası əvvəlkitək (dolayısı ilə) Ədliyyə Nazirliyinə tabe etdirilmişdi. Əsasnamədə indiki "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında qanun"a oxşar xeyli məqamlar olsa da, fərqli cəhətləri də az olmamışdur. Bu Əsasnamədə vəkillər kollegiyasının orqanları, vəkilliyə qəbul qaydaları, vəkilin pulsuz hüquq yardımı göstərməsi, vəkilin intizam məsuliyyətinə alınması məsələləri və sair tam fərqli qaydada nizamlanmışdır. "Azərbaycan SSR-də vəkillik haqqında" həmin (və sonuncu) Əsasnaməyə görə Vəkillərin ixtisas komissiyası olmamış, vəkilliyə qəbul zamanı iki il hüquq stajı tələb olunmuş, bu staj ümumiyyətlə olmadıqda və ya iki ildən az olduqda altı aydan bir ilə qədər kollegiyada staj keçməklə üzv olmaq imkanı olmuş, vəkilin bütün yox, yalnız konkret mülki işlərdə (məsələn alimentlə bağlı) pulsuz hüquq yardımı göstərə bilmək hüququ olmuş, Ədliyyə Nazirinin vəkilin intizam məsuliyyətinə dair iş qaldırmaq barədə Reyasət Heyyətinin sədrinə təklif vermək səlahiyyəti olmuşdur. Həmçinin Əsasnamədə vəkil andı, vəkil etikası və vəkil sirri nəzərdə tutulmamışdır.

1980-1992-ci illər arasındakı dövrü Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı tarixinin dördüncü mərhələsi hesab etmək olar.

Azərbaycan müstəqillik dövründə

18 oktyabr 1991-ci ildə ölkəmizin parlamenti "Müstəqillik haqqında" Konstitusiya Aktını qəbul etdi və SSRİ adlanan dövlətdən ayrılan (ittifaqdan çıxan) Azərbaycan Respublikası müstəqil dövlət (beynəlxalq hüququn subyekti olan) oldu. Müstəqilliyin ilk illərində bir çox qanunlar kimi 13 noyabr 1980-cı il tarixli qanunla təsdiq edilmiş "Azərbaycan SSR-də vəkillik haqqında" Əsasnamə də 1999-cu ilə qədər – hazırkı müvafiq qanunun qəbuluna qədər qüvvədə olmuşdur.

Qeyd etmək lazımdır ki, 1992-2000-ci illərdə adıçəkilən əsasnamə əsasında vəkillik fəaliyyəti ilə yanaşı (sahibkarlıq fəaliyyəti kimi göstərilən) xüsusi razılıq əsasında pullu hüquqi xidmət növü də mövcud olmuş, belə xidməti göstərənlər isə mülki və inzibati işlərlə yanaşı hətta cinayət işlərində də müdafiəçi qismində iştirak edə bilmişlər. Vəkillər Kollegiyasının Bakı şəhərində, eləcə də digər şəhərlərdə və rayonlarda fəaliyyət göstərən hüquq məsləhətxanaları ilə yanaşı müxtəlif adlarla pullu

hüquq xidməti göstərən özəl – Vəkillər Kollegiyasından kənar hüquq firmaları və şirkətləri də fiziki və hüquqi şəxslərə "vəkil" adı ilə hüquqi yardım göstərmişdir.

Müstəqilliyinin ilk illərini yaşayan Azəbaycan Respublikasında Ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında 12 noyabr 1995-ci ildə hüquqi dövlətin tələblərinə tam cavab verən Konstitusiya qəbul olunmuş, ölkə tarixində ilk dəfə olaraq hər kəsin yüksək keyfiyyətli hüquqi yardım almaq hüququ konstitusiya ilə təsbit edilmişdir. Konstitusiyada qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda hüquqi yardımın ödənişsiz, dövlət hesabına göstərilməsi, hər bir şəxsin səlahiyyətli dövlət orqanları tərəfindən tutulduğu, həbsə alındığı, cinayət törədilməsində ittiham olunduğu andan müdafiəçinin köməyindən istifadə etmək hüququ təsbit edilmişdir.

Bundan sonra Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" 28 dekabr 1999-cu il tarixli qanun qəbul etmiş, Azərbaycan vəkilliyi bu vaxtadək bu qanun və ona müxtəlif vaxtlarda edilən əlavə və dəyişikliklərə əsasən fəaliyyət göstərməkdədir. Bu qanunla ilk dəfə olaraq vəkillik təsisatı tam müstəqil, özünü idarəedən, heç bir dövlət orqanından asılı olmayan qeyri-dövlət qurumu kimi formalaşdı. Bu qanunda əvvəlki hüquqi aktlardan fərqli olaraq vəkillərin hüquqları və vəzifələri genişləndirilmiş, vəkillik fəaliyyətində yeni institutlar yaranmış və demək mümkünsə vəkillik fəaliyyətində ciddi və mütərəqqi "nizam-intizam" müəyyənləşmişdir. Belə ki, sözügedən qanunun qəbulundan sonra cinayət işləri üzrə məhkəmə prosesində, ibtidai istintaqda və təhqiqatda müdafiçi qismində yalnız Vəkillər Kollegiyasının üzvlərinin iştirak edə bilməsi təsbit edilmiş, daha sonra qanuna edilən 11 iyun 2004-cü il tarixli dəyişikliklə cinayət işləri üzrə şübhəli və ya təqsirləndirilən şəxsin müdafiəsi, məhkəmənin baxdığı inzibati xəta haqqında iş üzrə icraatda fiziki şəxsin müdafiəsi, mülki işlər və inzibati mübahisələrə dair işlər üzrə şəxsin Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsində təmsil edilməsi, habelə hüquq və azadlıqlarının pozulması ilə bağlı şikayət vermiş ərizəçinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsində təmsil edilməsi vəkillik fəaliyyətinin müstəsna dairəsi hesab edilmişdir. Bundan başqa qanunda vəkillik fəaliyyətinin təminatı, qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada vəkil statusunu əldə etməmiş şəxs tərəfindən vəkil adından qanunsuz istifadə olunmasının Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olması, vəkil andı, vəkil sirri, vəkil etikası, vəkilliyə qəbul qaydaları, ixtisas komissiyası və sair əhəmiyyətli məsələlərlə bağlı müddəalar əksini tapmışdır.

28 dekabr 1999-cu ildə qəbul edilmiş "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" qanunun "Keçid müddəaları"nın 2-ci bəndində "Bu Qanunun Keçid müddəalarının qüvvəyə mindiyi gündən üç ay müddətində yeni Vəkillər Kollegiyasını təsis etmək üçün təsis yığıncağının keçirilməsi" nəzərdə tutulsa da, təsis yığıncağının keçirilməsi 2004-cü ilin sonuna qədər yubanmışdır.

Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı tarixinin beşinci mərhələsi hesab edilə bilən 1992-2004-cü illəri əhatə edən dövrü bəzi müşahidəçilər vəkilliyin inkişafı baxımından durğunluq və "vəkillik fəaliyyətində qeyri-müəyyənliyin" hökm sürdüyü dövr kimi də xarakterizə edirlər. Ona görə ki, bu dövrdə adı çəkilən qanun qəbul olunaraq qüvvəyə minsə də, qanuna uyğun yeni Vəkillər Kollegiyası yaradılmamış, çox az sayda üzvləri olan və üzvlüyə qəbul prosesində çətinlikləri olan Vəkillər Kollegiyası demək mümkünsə əvvəlki "sovet ənənəsi" ilə fəaliyyət göstərmiş, vəkillikdə hər hansı irəliləyiş olmamışdır.

Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı tarixinin altıncı mərhələsi hesab edilən dovr "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" qanunun keçid müddəalarına uyğun qaydada vəkillərin Təsis Yığıncağının keçirilməsi və Azərbaycan Respublikasında (yeni) Vəkillər Kollegiyasının təsis edilməsi ilə başlamışdır. Ancaq bəri başdan demək olar ki, bu dövr də özündən əvvəlki dövrdən "durğunluğuna" görə fərqlənməmişdir. Vəkillər Kollegiyasının 04.11.2004-cü il tarixli Təsis Yığıncağının qərarına əsasən (Yeni) Vəkillər Kollegiyası təsis edilsə də, uzun müddət vəkillik fəaliyyətində "köhnə sovet" ənənəsi yenə də üstünlük təşkil etmiş, nəzəri yeniliklər təcrübədə tam təşəkkül tapa bilməmiş, vəkilliyin maddi-texniki təminatında heç bir irəliləyiş – inkişaf olmamış, vəkil qurumları Vəkillərin baş ofisinin yerləşdiyi bina kimi sovetdən qalma "köhnə-külüş" və darısqal məkanlardan çıxa bilməmiş, Kollegiyanın beynəlxalq əlaqələri demək olar olmamış, Kollegiyaya üzv olmaq üçün xeyli problemlər olduğundan ölkədə çox az sayda, 300 nəfərdən bir az çox vəkil olmuş, regionlarda hər kəsin yüksək keyfiyyətli hüquq yardımı almaq kimi konstitusion hüququ məhdud həddə olmuş, Azərbaycanın əksər rayonlarında vəkil qurumları olmamış, mülki işlər üzrə məhkəmə prosesində qanundan və sivil qaydalardan kənar "özbaşına nümayəndəlik institutu" tüğyan edərək

qanuni vəkillik fəaliyyətini sıxışdırmış, dövlət hesabına pulsuz hüquq yardımının göstərilməsində çox ciddi qüsurlar olmuş, hər kəsin konstitusion yüksək keyfiyyətli hüquq yardımı almaq hüququ çox tez-tez pozulmuş və ən acınacaqlısı odur ki, həmin dövr Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi bütün baş verənləri sadəcə seyr etməklə kifayətlənmiş, nəinki vəkillik təsisatının nüfuzuna, eləcə də dövlətin və cəmiyyətin maraqlarına cavab verən hər hansı tədbirlər görməmiş və ya buna təşəbbüs göstərməmişdir.

Azərbaycan vəkilliyinin ən yeni tarixi

Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı tarixinin yeddinci mərhələsi hesab edilən dövr 07 dekabr 2017-ci ildə keçirilən Vəkillər Kollegiyasının konfransı ilə başladı. Bundan öncə vəkillər Kollegiyasının əvvəlki sədri Azər Tağıyev səhhəti ilə əlaqədar vəzifəsindən istefa vermişdi. 110 nümayəndənin iştirak etdiyi konfransda hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru, Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvü, Ədliyyə Akademiyasının "Vəkillərin peşəyə buraxılış və ixtisasartırma fakültəsi"nin dekan əvəzi, Akademiyanın elmi şurasının üzvü, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 19 may tarixli Sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunmuş peşəkar və tanınmış vəkil Anar Bağırov Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin sədri seçilmiş, tanınmış və təcrübəli vəkillər Aydın Axundov və Pərviz Ələkbərov isə sədrin müavinləri seçiliblər. Əvvəlcədən deyə bilərəm ki, bu konfrans Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasına yeni rəhbərliklə yanaşı həm də vəkilliyə yeni nəfəs gətirdi. Vəkillər Kollegiyasının rəhbəriyində olan kadr dəyişikliyindən az sonra vəkilliyin acınacaqlı durumunun sürətlə dəyişilməsi və inkişafı məqsədilə Anar Bağırovun rəhbərlyi altında vəkillik təsisatında dövlət və cəmiyyət üçün həyati əhəmiyyət daşıyan islahatlar həyata keçirilməyə başlandı. İslahatlar komleks şəkildə aparıldı və hazırda da davam etməkdədir. Belə ki, yeni rəhbərlik bir tərəfdən müəyyən qismi yuxarda sadalalan, uzun illər yığılıb qalmış problemlərin köklü həllinə başladı, digər tərəfdən isə Kollegiyanın əvvəllər olmayan beynəlxalq əlaqələrinin yaradılması və Azərbaycan vəkilliyinin səviyyəsini sivil ölkələrin vəkilliyinə çatması üçün xeyli işlər gördü və bu işlər indi də davam edir.

Bu dövrə təsadüf edən bir məqamı da xatırlatmaq yerinə düşərdi. 2017-ci ilin payızı məhkəmədə nümayəndəlik institutunun yenidən təşkili, hüquqi yardımın Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaının 61-ci maddəsinə uyğun təşkil edilməsi üzrə diskussiyalarla yadda qaldı. Azərbaycan dövləti hər kəsin yüksək keyfiyyətli hüquqi yardımla təmin olunması öhdəliyinin icrasını qanunla vəkillik təsisatının üzərinə qoyub. Bu baxımdan məhkəmədə şəxsin hüquq və azadlıqlarını yüksək səviyyədə müdafiə etmək Konstitusiya və qanunla vəkilliyin birbaşa vəzifəsi olsa da, bu sahədə uzun müddət tüğyan edən özbaşınalığa və ya "anarxiyaya" vaxtında və prinsipial etiraz bildirilməmişdi. Bütün hüquqi dövlətlərdə məhkəmədə hüquq və azadlıqların müdafiəsi ilə vəkillər, yaxud da bu fəaliyyətlə məşğul olmağa müvafiq dövlət orqanı tərəfindən verilmiş xüsusi razılıqla hüquqşünaslar məşğul olurlar. Hüquqi dövlət ərazisində olan hər kəsin yüksək keyfiyyətli hüquqi yardım hüququnu tanıyır. Ona görə də vəkillik fəaliyyətinin nəzarətdən kənarda olmaması məntiqə uyğundur. Təssüf ki, ölkəmizdə uzun müddət özünü vəkil adlandıran "özbaşına" (və ya "küçə") nümayəndəlik mövcud olmaqla vəkillik təsisatının, habelə dövlətin və cəmiyyətin maraqlarına zərbə vurmuşdur. Gec də olsa məhkəmə hakimiyyəti "özbaşına" nümayəndəliyə son qoymaq üçün qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış etmiş, Milli Məclisin qəbul etdiyi 31 oktyabr 2017-ci il tarixli, 853 VQD nömrəli qanunla Mülki-Prosessual Məcəllədə ciddi dəyişiklik edilərək nəhayət ki, hər kəsin yüksək hüquqi yardım almaq hüququnun kütləvi pozuntusunun qarşısı alınmışdır. 01 yanvar 2018-ci ildən qüvvəyə minən həmin qanunla Azərbaycan Respublikasının Mülki-Prosessual Məcəlləsinə (AR MPM) 69.1-1-ci maddəsi əlavə edilmişdir. Bu maddəyə görə fiziki şəxsin nümayəndəsi onun yaxın qohumu və ya vəkil (bu Məcəllənin 71-ci maddəsində nəzərdə tutulan şəxslər istisna olmaqla) ola bilər. Nümayəndənin məhkəmədə iş aparmaq səlahiyyəti lazımi qaydada rəsmiləşdirilməlidir. Bundan başqa sözügedən qanunla AR MPM-nin 70-ci maddəsi ləğv edilərək mülki prosesdə nümayəndə ola biləcək şəxslərin dairəsi dəqiqləşdirilmiş, bununla da qeyri-hüquqşünasların və ya "ozbaşına" nümayəndələrin, eləcə də vəkil adından qanunsuz istifadə edən hüquqşünasların uzun müddətli qanunsuz fəaliyyətlərinə son qoyulmuşdur. Sözügedən ciddi və əhəmiyyətli dəyişiklik vəkillər ordusu, hüquq camesi və cəmiyyət tərəfindən alqışlansa da, etiraz edənlər də olmuşdu. Buna görə

Vəkillər Kollegiyasının yeni rəhbərliyi ertirazçılara müraciət edərək onları qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada vəkil olmağa dəvət etmiş, yüzlərlə hüquqşünas bu təklifdən bəhrələnərək Vəkillər Kollegiyasına üzv qəbul olmuşlar. “Özbaşına” nümayəndəliyin ləğv edilməsində, eləcə də vəkil adından qanunsuz istifadəyə qarşı mübarizə tədbirlərinin təşkili prosesində hələ sədr seçilmədən də fəal iştirak edən, vəkilliyin nüfuzunun özünə qaytarılması üçün mümkün olanı edən Anar Bağırov sözügedən konfransdan sonra bu sahədə olan problemlərin köklü həlli üçün hər şeyi etdi. Hazırda əminliklə deyə bilərik ki, vəkil adından qanunsuz istifadədən və “özbaşına” nümayəndəlikdən tam xilas olmuşuq.

Azərbaycan vəkilliyinin hazırkı inkişafından danışarkən “Azərbaycan Respublikasında vəkilliyin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22.02.2018-ci il tarixli Sərəncamı xüsusi qeyd edilməlidir. Ona görə ki, Vəkillər Kollegiyasının yeni rəhbərliyi adı çəkilən Sərəncamı öz fəaliyyətində rəhbər tutaraq əməli işlərə başlamışdır. Vəkillər Kollegiyası üzvlərinin sayının artırılması, vəkil olmaq istəyən şəxslərin öz arzularına tez və maneəsiz çatması üçün vəkilliyin tarixində ilk dəfə olaraq 2018-ci ildə 2 dəfə imtahan keçirilmiş və 600 nəfərdən çox hüquqşünas vəkil peşəsinə yiyələnmişdir. Rəqəmlərə diqqət edək: Vəkillər Kollegiyası təsis edilən ərəfədə - noyabr 2004-cü ildə Kollegiyanın 300 nəfərdən bir qədər artıq üzvü olmuş, Kollegiyanın son konfransı keçirilən ərəfədə - dekabr 2017-ci ildə isə üzvlərin sayı 934 nəfər olmuşdur. 2018-ci ilin sonuna isə Kollegiya üzvlərinin sayı 1500-dən artıq. Bu o deməkdir ki, Kollegiyanın əvvəlki rəhbərliyi dövründə 13 ildə (2004-2017-ci illərdə) 600-ə yaxın hüquqşünas kollegiyaya üzv ola bilmişdirsə, indiki rəhbərliyin dövründə cəmi 1 il ərzində eyni sayda hüquqşünas kollegiyaya üzv ola bilib. Bunu da vurğulamaq yerinə düşər ki, son dəfə keçirilən imtahanda da 100-dən artıq hüquqşünasın uğurlu nəticəsi var və tezliklə o sayda hüquqşünasın da kollegiyaya üzv olacağı və bu ilin sonuna üzvlərin sayının 2000 nəfərə çatdırılması gözlənilir.

Azərbaycan vəkilliyinin inkişafı naminə Kollegiyanın yeni rəhbərliyinin həyata keçirdiyi kompleks işlərin hamısını sadalaya bilməsəm də, ən əhəmiyyətlilərini vurğulamağı özümə borc bilirəm. Yeni rəhbərlik elə seçildiyi konfransda ona nail oldu ki, “Vəkillərin etik davranış qaydaları” haqqında Əsasnamə qəbul edildi və bütün vəkillər üçün işlək oldu. Vəkil qurumları hüquq məsləhətxanası adından imtina edərək vəkil büroları adlandırıldı. Dövlət hesabına pulsuz hüquq yardımına görə vəkillərə ödənilən qonararın məbləği üç dəfə artırıldı. Vəkillərin baş Ofisi köhnə və “sovet” məkanından çıxıb yeni və müasir binaya köcdü. Bakı şəhəri və regionlardakı vəkil bürolarının əksəriyyəti müasir tələblərə cavab verən şəkildə təmir edilib vəkillərin istifadəsinə verildi. Həm Bakı şəhərində, həm də regionlarda yeni vəkil qurumları yarandı və ona doğru gedilir ki, Azərbaycanın bütün rayonlarında vəkil büroları yaradılsın və vəkillik üzərinə düşən vəzifəni bütün ölkə boyu yerinə yetirsin. Habelə regional məhkəmələrin yerləşdiyi şəhərlərdə regional vəkil büroları yaradıldı və yaradılmaqda davam edir. Vəkil yardımına çatımlılığı tezləşdirmək və asanlaşdırmaq üçün ASAN Xidməti ilə əməkdaşlığa dair Momerandium imzalanaraq Xidmətin rayonlarda yerləşən mərkəzlərində vəkil büroları yaradılaraq fəaliyyətə başladı. Cinayət proseslərində əvvəllər mövcud olmuş “formal” və ya “paykavoy vəkillik” adını almış vəkilliklə mübarizə başladı və bu mübarizə indi də ciddi surətdə davam edir o məqsədlə ki, dövlət hesabına pulsuz vəkillik də yüksək keyfiyyətlə hayata keçirilsin.

Vəkillər Kollegiyasının gələcək üçün hədəflərindən biri də Vəkillər Kollgiyasına üzv olmaq üçün keçirilən yazılı və şifahi imtahandan savayı namizədlərin yazı və nitq qabiliyyətinin də yoxlanmasıdır. Bu dəyişiklik də ona istiqamətlənib ki, vəkillərin peşəkarlığı və ədalət mühakiməsindəki rolu daha da artsın.

İlk dəfə olaraq vəkillərin azərbaycan və ingilis dilində elektron reyestri yaradılmış və bütün vəkillər burada qeydə alınmışlar. “Azərbaycan Vəkili” jurnalı nəşr edilməyə başlamışdır. Vəkillər Kollegiyasının müasir tələblərə cavab verən (internet səhifəsi) saytı yaradılmışdır. Vəkillər Kollegiyası bir il ərzində 10-dan çox olkənin Vəkillər Kollegiyası, o cümlədən Türkiyə, Rusiya Federasiyası, Ukrayna, Belarus, Gürcüstan, Qazaxstan, Almaniya və sair ölkələrin Vəkillər Kollegiyası, eləcə də Avropa Vəkillər Birliyi və Beynəlxalq Vəkillər İttifaqı ilə yaxın əlaqələr qurmuş, Kollegiyanın

təşkilatçılığı ilə 1 il ərzində Bakı şəhərində vəkillik və vəkilin ədalət mühakiməsindəki roluna dair 3 mötəbər beynəlxalq tədbir keçirilmişdir. Və nəhayət, Vəkillər Kolegiyasının yeni rəhbərliyi 30 iyul 1919-cu il tarixini - Azərbaycan Dairə Məhkəmə Palatası Andlı Müvəkkillər Şurasının yaradılması gününü Azərbaycan Vəkilliyinin yaranması günü kimi qeyd edilməsi barədə qərar qəbul edərək tariximizi zənginləşdirmiş, həmçinin vəkillik fəaliyyətinə layiq olduğu dəyər və önəmi vermişdir.

Beləliklə, Vəkillər Kollegiyasının yeni rəhbərliyinin fəaliyyətindən görünən odur ki, Azərbaycan vəkilliyinin nüfuzunun, vəkillik fəaliyyətinin səmərəliliyinin və vəkilin ədalət mühakiməsindəki rolunun güclənməsi əsas hədəfdir.

İstifadə olunan mənbələr:

1. Azərbaycan tarixi: Uzaq keçmişdən 1870- ci ilə qədər. Red. S.S.Əliyarlı. 1996

2. Azərbaycan dövlət və hüquq tarixi. X.X.İsmayılov 2006

3. Конолиальная политика Российского царизма в Азербайджане. Т.И. М-Л 1936

4. Суд Присяжных в Росси. Громкие уголовное процессы 1864–1917. С.М.Казанцев. Лениздат, 1991. стр. 11-12

5. Cumhuriyyət qurucuları. Nəsiman Yaqublu. Bakı -2018

6. Azərbaycan Respublikası Milli Arxiv İdarəsinin 1919-cu ilə aid olan Ədliyyə Nazirliyinin Azərbaycan Dairə Məhkəmə Palatası Andlı Müvəkkillər Şurasının yaradılması haqqında qərarı, Bakı Dairə Məhkəməsi sədrinin Ədliyyə Nazirliyinə ünvanladığı 14 avqust 1919-cu il tarixli, 4254 nömrəli məktubuna əlavə edilmiş Bakı Dairə Məhkəməsi Andlı Müvəkkillərin siyahısı və Gəncə Dairə Məhkəməsi sədrinin Ədliyyə Nazirliyinə ünvanladığı 09 avqust 1919-cu il tarixli, 1496 nömrəli məktibuna əlavə edilmiş Gəncə Dairə Məhkəməsi Andlı Müvəkkillərin siyahısı

7. 50 лет Советской адвокатуры в Азербайджане. Статья Заместителя председателя Президиума Коллегии Адвокатов Азербайджанской ССР А.А.Абдуллаева «История организации советской адвокатуры в Азербайджане» стр. 19-31 (Материалы научно-практической конференции Коллегии Адвокатов Азербайджанской ССР. Баку 30.05.1972)

8. История советской адвокатуры. М.П.Шаламов. Москва Юриздат. 1939 стр. 51-53

9. Azərbaycan SSR Vəkilliyi haqqında Əsasnamə. Bakı. 1981

Yerli və beynəlxalq mətbuat səhifələrindən

Məhkəmə-hüquq islahatlarının yeni mərhələsi

Bakı, 22 iyul, AzərTac

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar nəticəsində ölkəmiz bütün sahələrdə dinamik inkişaf edir, yeni ictimai münasibətlər yaranır, mövcud olanlar isə keyfiyyətcə yeni xarakter alır. İctimai həyatda münasibətlərin yenilənməsi onların ədalətli, səmərəli və çevik tənzimlənməsi üçün müvafiq hüquqi norma və mexanizmlərin təkmilləşdirilməsini zəruri edir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən və keçiriləcək işləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Hüquq mühafizə orqanları ilə iş və hərbi məsələlər üzrə köməkçisi-şöbə müdiri Fuad Ələsgərov AZƏRTAC-a şərh edərək deyib:

-Möhtərəm cənab Prezident cari ilin mart ayında məhkəmə-hüquq islahatlarına ciddi ehtiyac olduğunu bəyan edərək onların yeni mərhələsinin başlanmasına təkan vermişdir. “Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 3 aprel tarixli Fərmanı isə bu prosesin əsas istiqamət və prioritetlərini müəyyən etmişdir.

Fərmanda verilmiş tapşırıq və tövsiyələrin həyata keçirilməsi məqsədilə intensiv iş aparılmış, statistik məlumatlar təhlil edilərək ümumiləşdirilmiş, habelə qabaqcıl beynəlxalq təcrübə öyrənilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti islahatların institusional komponentini əhatə edən ilk qanunvericilik aktları paketini 2019-cu il iyulun 19-da imzalamışdır.

İslahatların Fərmanda nəzərdə tutulan digər komponentləri, yəni, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı növbəti normativ hüquqi aktlar üzərində hazırda hərtərəfli iş aparılır, habelə praktiki sahədə verilən tapşırıq və tövsiyələrin yerinə yetirilməsi istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

İmzalanan normativ hüquqi aktlar paketinə “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Mülki-Prosessual, İnzibati-Prosessual və Cinayət-Prosessual məcəllələrə dəyişikliklərin edilməsini nəzərdə tutan qanunlar, habelə həmin qanunların tətbiqini təmin edən müvafiq sərəncam və fərmanlar daxildir.

“Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa edilən dəyişikliklər ixtisaslaşmış məhkəmələrin iki sisteminin – inzibati məhkəmələr və kommersiya məhkəmələrinin yaradılmasının hüquqi təməlini formalaşdırır. Qeyd edilən qanunlar qüvvəyə mindiyi gündən, yəni, 2020-ci il yanvarın 1-dən etibarən mövcud inzibati-iqtisadi məhkəmələr sistemi ləğv ediləcəkdir.

Məsələyə bir qədər tarixi rakursdan yanaşaq. 2005-ci ildə “İnzibati icraat haqqında” Qanunun, 2009-cu ildə Azərbaycan Respublikasının İnzibati-Prosessual Məcəlləsinin qəbulu və növbəti il inzibati-iqtisadi məhkəmələrin yaradılması ölkənin məhkəmə-hüquq sisteminin inkişafında əhəmiyyətli mərhələ olmuşdur.

Bununla istənilən müasir cəmiyyətdə həyatın ən mühüm aspektlərindən olan inzibati münasibətləri, yəni, inzibati orqanlarla fiziki və ya hüquqi şəxslər arasındakı münasibətləri tənzimləyən normativ bazanın formalaşdırılması prosesi yekunlaşdırılmış, inzibati münasibətlərdən irəli gələn mübahisələrə məhkəmələrdə baxılması qaydası təsbit edilmişdir.

Ötən dövr ərzində inzibati-iqtisadi məhkəmələr inzibati mübahisələrə baxılması sahəsində geniş təcrübə toplamış, iqtisadi mübahisələrin araşdırılması praktikasını daha da inkişaf etdirmişlər.

Bununla belə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən ardıcıl olaraq həyata keçirilən dövlət idarəetməsi sisteminin təkmilləşdirilməsinə, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə, xüsusilə onun qeyri-neft sektorunun inkişafına, kiçik və orta sahibkarlığın dəstəklənməsinə yönəlmiş islahatlar inzibati və iqtisadi sahələrdə ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin daha da artırılmasını labüd etmişdir.

Qeyd edilən sahələrdə yaranan mübahisələrə dair məhkəmə qərarlarının keyfiyyətinin artırılması üçün hakimlər yüksək peşəkarlıq səviyyəsinə, daha dərin hüquqi biliklərə və zəngin təcrübəyə malik olmalı, həm inzibati, həm də iqtisadi hüquq münasibətlərinin ən son təkamül meyillərindən xəbərdar olmalıdırlar.

Məhz bu məqsədə nail olmaq üçün “Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanında ədalət mühakiməsi sahəsində ixtisaslaşmanın dərinləşdirilməsi mühüm vasitə qismində müəyyən edilmişdir.

Hazırda fəaliyyət göstərən inzibati-iqtisadi məhkəmələr sistemi yaradıldığı dövr üçün mütərəqqi yenilik olsa da, artıq öz missiyasını başa çatdırmış hesab edilə bilər. Həm inzibati, həm iqtisadi münasibətlərin hazırkı səviyyəsi və onların inkişaf potensialı baxımından müvafiq məhkəmələrin və hakimlərin daha yüksək ixtisaslaşma dərəcəsinə nail olunması vacibdir.

İkili, yəni, ümumi (publik) və xüsusi hüquqi təbiətə malik inzibati-iqtisadi məhkəmələr əvəzinə ayrıca inzibati məhkəmələrin və kommersiya məhkəmələrinin yaradılması, məhkəmə-hüquq islahatlarının indiki mərhələsində ixtisaslaşmanın dərinləşdirilməsi üçün optimal üsul hesab edilir.

İnzibati məhkəmələr müstəsna olaraq inzibati orqanların hərəkət və hərəkətsizlikləri, inzibati aktları ilə bağlı olan mübahisələrə, o cümlədən “Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanında nəzərdə tutulduğu kimi vergi və gömrük ödənişləri, məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsi ilə bağlı yaranan mübahisələrə baxacaqdır. Bununla da Fərmanda verilmiş tapşırıq, yəni, sahibkarların bütün dövlət qurumları, inzibati orqanlarla mübahisələrinə bu sahədə ixtisaslaşmış vahid bir məhkəmə instansiyasında baxılmasının təmin edilməsi üçün institusional çərçivənin yaradılması göstərişi yerinə yetirilmiş olacaqdır.

Kommersiya məhkəmələri isə sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar olan mülki mübahisələrə baxmaqla, bu zaman mülki prosessual normaları rəhbər tutacaqlar. Bundan əlavə, prosessual qanunvericiliyə edilən dəyişikliklər nəticəsində kommersiya məhkəmələrinin aidiyyətinə həmçinin sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin maraqlarına toxunan və hazırda rayon (şəhər) məhkəmələri tərəfindən baxılan bir sıra digər kateqoriyalara daxil olan işlər də aid ediləcəkdir. Rayon (şəhər) məhkəmələri isə sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar olmayan bütün digər mübahisələrə dair işlərə baxacaqlar.

Proqnozlaşdırmaq olar ki, kommersiya məhkəmələrinin yaradılması sahibkarların hüquqlarının təmin edilməsinin səmərəliliyini artırmaqla bütövlükdə ölkədə biznes mühitinin inkişafına önəmli töhfə verəcəkdir.

Beləliklə, ayrıca inzibati və kommersiya məhkəmələrinin yaradılması həm onlarda ixtisaslaşmanın artırılmasına şərait yaradacaq, həm də rayon (şəhər) məhkəmələrinin üzərinə düşən iş yükünün müəyyən dərəcədə azaldılmasına imkan verəcəkdir ki, bununla da bütövlükdə məhkəmə sistemində iş yükünün daha balanslaşdırılmış olmasına yardım edəcəkdir. Ədalət mühakiməsi sistemi daxilində iki yeni elementin yaradılması yalnız birinci instansiya məhkəmələri səviyyəsini əhatə etsə natamam olardı və qarşıya qoyulmuş məqsədlərə çatmağa imkan verməzdi. Bu səbəbdən yeni dəyişikliklər bütün instansiya məhkəmələrini əhatə edir.

Belə ki, hazırda Ali Məhkəmədə və apellyasiya məhkəmələrində mülki, inzibati-iqtisadi, cinayət və hərbi kollegiyalar fəaliyyət göstərir. İnzibati və kommersiya məhkəmələri sistemlərinin ayrılması prinsipinin apellyasiya və kassasiya instansiyalarında da öz məntiqi davamını tapması üçün mövcud məhkəmə kollegiyalarının quruluşunda müvafiq dəyişikliklər edilərək, yuxarı instansiya məhkəmələrində də iki müvafiq kollegiya yaradılır.

Yuxarı instansiya məhkəmələrində fəaliyyət göstərən digər iki kollegiya, yəni, cinayət kollegiyası və hərbi kollegiya cinayət-prosessual normaları rəhbər tutmaqla aşağı instansiya məhkəmələrinin cinayət işləri üzrə hökm və digər yekun qərarlarından şikayət və ya protestlərə baxır. Burada yeganə fərqli cəhət hərbi kollegiyaların müharibə və hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlər, habelə hərbi qulluqçular tərəfindən törədilmiş cinayətlər üzrə ixtisaslaşmasıdır. Həmçinin statistik rəqəmlərin müqayisəsi göstərir ki, hərbi kollegiyalarda baxılan işlərin sayı kifayət qədər azdır.

Qeyd edilənləri nəzərə alaraq, apellyasiya və kassasiya instansiya məhkəmələrində hərbi və cinayət kollegiyalarının birləşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Burada xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, bu dəyişiklik birinci instansiya hərbi məhkəmələrinin fəaliyyətini əhatə etmir, onlar hazırkı qaydada fəaliyyətlərini davam etdirəcəklər.

Bundan əlavə, prosessual qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklərin digər bir istiqaməti işin məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələrə baxılma prosedurlarının səmərəliliyinin artırılması və müddətlərinin qısaldılması ilə bağlıdır.

Hazırda işin inzibati-iqtisadi və ya rayon (şəhər) məhkəməsinə aid olmasına dair mübahisələrə ardıcıl olaraq üç instansiyada – birinci, apellyasiya və kassasiya instansiyalarında baxılır.

Məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələrə baxılması prosedurunun sadələşdirilməsi üçün belə mübahisələrə baxan instansiyaların sayının azaldılması nəzərdə tutulmuşdur. Yeni qanunla müəyyən edilmişdir ki, birinci instansiya məhkəmələrinin məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələr üzrə qərarlarından verilən şikayətlərə birbaşa Ali Məhkəmə baxacaqdır.

Ali Məhkəmədə bu kateqoriyadan olan şikayətlərə mülki, kommersiya və inzibati kollegiyalara daxil olan hakimlərin qarışıq tərkibində tərəflərin təqdim etdiyi sənədlər əsasında baxılacaqdır. Belə şikayətlərə baxılması üçün nəzərdə tutulmuş müddət də 2 aydan 10 günədək qısaldılır. Nəticədə aidiyyətlə bağlı mübahisələrə baxılmasında yubatma və süründürməçilik, heç bir zərurət olmadan aidiyyətlə bağlı çoxsaylı şikayətlərin verilməsi hallarının qarşısı alınacaqdır.

Nəzərdə tutulan dəyişikliklər bir tərəfdən məhkəmə kollegiyaları strukturunun optimallaşdırılmasına, digər tərəfdən isə istər cinayət işləri, istərsə də aidiyyətlə bağlı mübahisələr üzrə vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması üçün daha əlverişli şəraitin yaradılmasına səbəb olacaqdır.

Ümumilikdə, qeyd edə bilərik ki, qəbul olunmuş qanunvericilik aktları paketi məhkəmə-hüquq islahatlarının hazırkı mərhələsində aşağıdakı məqsədlərə nail olunmasına şərait yaradacaqdır:

-ayrıca inzibati və kommersiya məhkəmələri sistemlərinin yaradılması yolu ilə məhkəmələrdə ixtisaslaşmanın dərinləşdirilməsi;

-inzibati, kommersiya və rayon (şəhər) məhkəmələri arasında iş yükünün balanslaşdırılması;

-məhkəmə quruluşunun optimallaşdırılması;

-məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələrə baxılması prosedurlarının sadələşdirilməsi və müddətlərinin qısaldılması;

-məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələr üzrə vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması üçün əlavə mexanizmlərin təsbit edilməsi.

Sonda bir daha vurğulanmalıdır ki, hazırda məhkəmə-hüquq islahatları çərçivəsində növbəti normativ hüquqi aktlar toplusu üzərində iş davam edir.

Bu sənədlər toplusuna cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cinayətlərin dekriminallaşdırılması, mülki prosessual qanunvericiliyin kompleks şəkildə təhlili və təkmilləşdirilməsi, Ali Məhkəmə tərəfindən vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması üçün yeni mexanizmlərin təsbit edilməsi, məhkəmə ekspertizasının təyin edilməsi və keçirilməsi ilə bağlı müddəaların, habelə məhkəmə qərarlarının icrası mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı qanunvericilik aktlarının layihələri daxil olacaqdır. Həmçinin məhkəmə, cinayət təqibi və məhkəmə qərarlarının icrası orqanlarının fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının, o cümlədən “Elektron məhkəmə”, “Elektron icra” sistemlərinin tətbiqinin genişləndirilməsinə yönəlmiş qanunvericilik və praktiki tədbirlər həyata keçiriləcəkdir.

Eyni zamanda, yeni məhkəmələrin yaradılması, apellyasiya və kassasiya instansiyası məhkəmələrində kollegiyaların tərkibinin dəyişməsi ilə bağlı müvafiq kadr islahatları da aparılacaqdır. Yeni hakim vəzifələrinə namizədlərin seçilməsi prosesi zamanı onların peşəkarlıq səviyyəsi qiymətləndiriləcək, müvafiq sahələrdə yüksək nəzəri və praktiki hazırlığının olmasına xüsusi diqqət yetiriləcəkdir. Bu isə dövrün tələbləri ilə ayaqlaşan hüquqşünasların hazırlanması üzrə işin gücləndirilməsini şərtləndirir, o cümlədən hüquq təhsili qarşısında yeni tələblər qoyur.

İctimai münasibətlər daim dəyişməkdədir. Yeni informasiya texnologiyalarının və innovasiyaların tətbiq edildiyi müasir dövrdə ictimai münasibətlərin inkişaf sürəti dəfələrlə artmışdır. Belə olan halda hətta ən mükəmməl qanun çoxşaxəli və mürəkkəb münasibətlərin bütün detallarını mütləq dəqiqliklə tənzimləyə bilməz. Bu baxımdan hüququn tətbiqi təcrübəsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir və hakimlər bu prosesdə olduqca böyük rol oynayırlar. Onlar məhkəmələrdə baxılan mübahisələri həll edərkən yalnız qanunun hərfi mənasını deyil, həmçinin ictimai münasibətlərin mahiyyətini və “qanunun ruhunu” nəzərə almalıdırlar. Yalnız bu halda məhkəmələr Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 3 aprel tarixli Fərmanında nəzərdə tutulmuş ideyaların həyata keçirilməsinə nail olacaq, hüquqi məsələlərin həllinə yanaşmanın sabitliyini və məhkəmə qərarlarının daha proqnozlaşdırılan olmasını təmin edəcəklər.

Bütövlükdə, qədəm qoyduğumuz məhkəmə-hüquq islahatları Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” Fərmanında verilmiş tapşırıq və tövsiyələrə müvafiq olaraq, vətəndaşların hüquqlarının məhkəmələrdə daha etibarlı müdafiəsini təmin etməklə məhkəmələrə etimadın və məhkəmə sisteminin nüfuzunun daha da yüksəldilməsinə səbəb olacaqdır. Aparılan islahatlar ədalət mühakiməsinin keyfiyyətini və səmərəliliyini artırmaqla, ümumilikdə, hüquq sisteminin inkişafına mühüm təsir göstərəcəkdir.

Azərbaycan Prezidentinin Fərmanı məhkəmə hakimiyyətinə ictimai etimadın artmasına xidmət edir

Bakı, 25 iyul, AzərTac

Məlum olduğu kimi, 2019-cu il aprelin 3-də Azərbaycan Prezidenti tərəfindən "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi" haqqında Fərman imzalanıb. Ədliyyə naziri, Məhkəmə-Hüquq Şurasının sədri Fikrət Məmmədov AZƏRTAC-a müsahibəsində Fərmanın icrası üzrə görülən işlər barədə fikirlərini bölüşüb.

– Fikrət müəllim, ilk növbədə, dövlətimizin başçısının ictimaiyyətdə böyük maraq doğuran və məhkəmə fəaliyyəti ilə bağlı həlli vacib bir çox məsələləri, yenilikləri özündə ehtiva edən məhkəmə-hüquq islahatlarının dərinləşdirilməsinə dair Fərmanının əsas məqsədi və rolu barədə fikirlərinizi bilmək istərdik.

– Hər bir demokratik cəmiyyətdə müstəqil məhkəmə hakimiyyəti müstəsna rol oynayır. Demokratik hüquqi dövlət quruculuğu yolunu tutmuş ölkəmizdə əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş məhkəmə-hüquq islahatları möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla davam və inkişaf etdirilir, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması, məhkəmələrə müraciət imkanlarının və əlçatanlığın genişləndirilməsi məqsədilə mühüm qərarlar qəbul olunur, ardıcıl tədbirlər görülür.

Şübhəsiz ki, ədliyyə və məhkəmə sisteminin inkişafı ötən dövrdə respublikamızda həyata keçirilən hərtərəfli islahatların real təzahürü kimi qiymətləndirilməlidir. Belə ki, bu gün Azərbaycan ictimai həyatın bütün sahələrində mühüm nailiyyətlərə imza atır. Dünya Bankının "Doing Business 2019" hesabatına əsasən ölkəmiz dünyada ən islahatçı on dövlətdən biri kimi müəyyən edilib.

Dövlətimizin başçısının yeni prezidentlik dövrünə nəzər yetirəndə ölkəmizdə hərtərəfli islahatların daha geniş vüsət aldığının şahidi oluruq. İnsanların rifahının yaxşılaşması, sosial xidmətlərin asan, şəffaf və vətəndaş məmnunluğu şəraitində göstərilməsi sahəsində Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə önəmli layihələrin gerçəkləşməsi xüsusi qeyd olunmalıdır.

Təbiidir ki, bu islahatlar ədliyyə orqanlarından, məhkəmə sistemindən də yan keçə bilməzdi. 2019-cu il 3 aprel tarixli Fərman dövlətimizin başçısının məhkəmə hakimiyyətinə verdiyi müstəsna əhəmiyyətin növbəti təzahürü olmaqla, bu sahədə həyata keçirilən məhkəmə-hüquq islahatlarının mühüm tərkib hissəsidir.

Fərmanın əsas məqsədi müasir dövrün tələblərinə cavab verən, cəmiyyətdə yüksək nüfuza malik ədalət mühakiməsinin formalaşdırılması prosesini sürətləndirməklə onun keyfiyyətini və səmərəliliyini yüksəltmək, bütövlükdə məhkəmə hakimiyyətinə ictimai etimadı, əlçatanlığı və fəaliyyətində şəffaflığı artırmaqdır. Ədliyyə və məhkəmə sisteminin gələcək inkişafının strateji prioritetlərini müəyyən edən bu Fərman, həm də müstəsna əhəmiyyətə malik "yol xəritəsi" olmaqla proqram xarakteri daşıyır. Fərman iqtisadi artımda mühüm əhəmiyyət daşıyan sahibkarlığın inkişafı, məhkəməyə müraciət imkanlarının daha da genişləndirilməsi, məhkəmə fəaliyyətinə

müdaxilələrin qarşısının alınması, icraatın səmərəliliyinin artırılması və süründürməçiliyin aradan qaldırılması, hakimlərin iş yükünün azaldılması və s. kimi problemlərin həlli istiqamətində qarşıya mühüm vəzifələr qoyub.

Həmin məsələlər təxirəsalınmadan Ədliyyə Nazirliyinin Kollegiyasında, Məhkəmə-Hüquq Şurasının geniş iclasında hərtərəfli müzakirə edilərək konkret tədbirlər müəyyənləşdirilib. Eyni zamanda, Ədliyyə Nazirliyi, Məhkəmə-Hüquq Şurası, Ali Məhkəmə və Baş Prokurorluğun məsul vəzifəli şəxslərindən ibarət xüsusi işçi qrupu yaradılaraq qarşıya qoyulmuş məsələlər üzrə təhlillər aparılıb, beynəlxalq təcrübə öyrənilib, kompleks qanunvericilik, institusional və praktiki tədbirlərə dair birgə təkliflər hazırlanıb, digər tədbirlər həyata keçirilib.

– Fərmanın icrası üzrə görülən bu işlər barədə bir qədər ətraflı məlumat oxucular üçün maraqlı olardı.

– Əvvəlcə, Fərmanın aktuallığı və ictimai əhəmiyyəti nəzərə alınaraq bu mühüm sənəddən irəli gələn məsələlər, yeniliklər barədə hüquq ictimaiyyətinin, aidiyyəti qurumların, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının yaxından iştirakı ilə geniş ictimai müzakirələrin keçirilməsini qeyd etmək istərdim. Belə ki, məhkəmə-hüquq islahatlarının əsas istiqamətləri, o cümlədən vətəndaşların, xüsusilə sahibkarların məhkəmələrə müraciətetmə imkanının genişləndirilməsi, "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiqi barədə Amerika Ticarət Palatası, Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası, Dünya Bankı ilə birgə cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri, biznes dairələri, diplomatik korpusun nümayəndələri və s. üçün geniş ictimai tədbirlər – konfranslar, forumlar və təqdimatlar keçirilib.

Nazirlik tərəfindən belə tədbirlər sahibkarların iştirakı ilə bölgələrdə, o cümlədən Gəncədə və Lənkəranda da təşkil olunub.

Bildirməliyəm ki, bu tədbirlər qarşıda duran vəzifələrin icrasında ictimai fikrin öyrənilməsi, vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin təkliflərinin nəzərə alınması baxımından olduqca əhəmiyyətlidir.

Fərmanla verilmiş tapşırıqların icrası çərçivəsində qeyd etdiyim birgə işçi qrupu tərəfindən qısa müddətdə 40-dək normativ aktın layihələri işlənilib hazırlanıb.

Həmin layihələr əsasən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı mübahisələrə baxacaq yeni ixtisaslaşmış məhkəmələrin yaradılması, məhkəmələrin fəaliyyətinə müdaxilənin qarşısının alınması mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması, məhkəmə fəaliyyətinin elektronlaşdırılması, hakimlərin və məhkəmə aparatı işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, məhkəmə ekspertizasının və məhkəmə qərarlarının icrasının səmərəliliyinin artırılması və digər məsələlərlə bağlıdır. Eyni zamanda, icra sahəsində fəaliyyəti tənzimləyən normativ aktların sistemləşdirilməsi məqsədilə ilk dəfə olaraq İcra Məcəlləsinin layihəsi işlənib hazırlanıb və aidiyyəti qurumlarla razılaşdırma mərhələsindədir.

Qeyd olunmalıdır ki, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Prezidentinin 2017-ci il 10 fevral tarixli Sərəncamının icrası üzrə qanunvericiliyə dekriminallaşdırma və s. ilə bağlı edilmiş dəyişikliklər nəticəsində 5 minə yaxın məhkum cəzadan tamamilə azad olunub və ya cəzası yüngülləşdirilib, istintaq təcridxanalarına daxil olan həbs edilmiş şəxslərin sayı 25 faiz azalıb.

Hazırkı Fərmanla isə dövlətimizin başçısının humanistliyinin növbəti təzahürü olaraq cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cinayətlərin dekriminallaşdırılmasına dair tədbirlərin davam etdirilməsi tapşırılıb. Bununla əlaqədar qabaqcıl beynəlxalq təcrübə öyrənilməklə Cinayət, Cinayət-Prosessual, İnzibati Xətalar və Cəzaların İcrası məcəllələrinə bütövlükdə 400-ə yaxın dəyişikliklərin edilməsi ilə bir çox əməllərin dekriminallaşdırılması, o cümlədən alternativ cəzalardan daha geniş istifadə olunması və yeni mütərəqqi hüquq institutlarının tətbiqi məsələləri ilə bağlı qanun layihələri hazırlanıb.

Artıq bəzi qanun layihələri Milli Məclis tərəfindən qəbul edilib, sahibkarların məhkəməyə müraciət imkanlarının asanlaşdırılması məqsədilə ölkəmizdə yeni ixtisaslaşmış məhkəmələrin yaradılması təsbit olunub, hakimlərin təminatı əhəmiyyətli dərəcədə artırılıb, məhkəmə fəaliyyətinin səmərəliliyinin yaxşılaşdırılmasına xidmət edən digər mühüm məsələlər həllini tapıb.

Dövlətimizin başçısının qanunvericilik təşəbbüsü ilə qəbul edilmiş bu qanunlar ölkəmizin məhkəmə sisteminin daha səmərəli fəaliyyətinin təmin edilməsində mühüm rol oynayacaqdır.

Bununla yanaşı, Fərmanda nəzərdə tutulmuş tədbirlərin vaxtında, dürüst və dönmədən icrası ilə əlaqədar ədliyyə işçiləri və hakimlərlə yerlərdə müşavirələr keçirilərək, aidiyyəti tapşırıq və tövsiyələr verilir. Ədliyyə Nazirliyi İcra xidmətinin fəaliyyətinə dair Fərmanla qarşıda qoyulmuş vəzifələrin icrası üzrə bütün yerli icra qurumları rəhbərlərinin və əməkdaşlarının iştirakı ilə ümumrespublika müşavirəsi keçirilib, "Elektron icra" informasiya sisteminin tətbiqinin genişləndirilməsi, süründürməçilik və sui-istifadə hallarının qarşısının qətiyyətlə alınmasına dair konkret addımlar atılıb, kobud pozuntulara yol verən icra məmurları barəsində ciddi tədbirlər görülüb. Fərmanın icrası ilə bağlı, həmçinin icra xidmətində iş həcminin kəskin artaraq ötən il az qala 900 minə çatması ilə əlaqədar məhkəmələrin və digər orqanların qərarlarının icrasının alternativ mexanizmləri, habelə icranın özəl qurumlara həvalə edilməsi ilə bağlı beynəlxalq praktika və müxtəlif dövlətlərin bu sahədə qanunvericiliyi öyrənilib və təcrübələri ilə yerində tanış olunub. Qeyd edilən məlumatların ümumiləşdirilməsi və aparılmış təhlillər nəticəsində məhkəmə qərarlarının icrası işinin daha səmərəli təşkili məqsədilə ölkəmizdə hazırkı mərhələdə alternativ icra mexanizmi kimi özəl icra institutunun pilot layihə qaydasında tətbiqi mümkün hesab olunub və bu barədə müvafiq təkliflər verilib. Eyni zamanda, Fərmanın icrası çərçivəsində məhkəmə ekspertizası fəaliyyətinin alternativ mexanizmləri, o cümlədən ekspertizanın özəl qurumlar tərəfindən həyata keçirilməsi ilə bağlı qanunvericilik və mövcud təcrübə ətraflı təhlil olunub, bir sıra qabaqcıl Avropa dövlətlərinin təcrübəsi nəzərdən keçirilib, bəzi ölkələrdə özəl ekspertiza fəaliyyətinin təşkili yerində öyrənilib. Məhkəmə ekspertizası işinin beynəlxalq standartlar səviyyəsində müasirləşdirilməsi, ekspert rəyinin verilməsi müddətlərinin dəqiqləşdirilməsi, ekspertiza təyin edilməsi ilə bağlı tərəflərin hüquqlarının genişləndirilməsi, həmçinin ekspertizanın özəl qurumlar tərəfindən həyata keçirilməsi, bununla bağlı müvafiq lisenziyaların verilməsi və digər mütərəqqi müddəaları nəzərdə tutan Qanun layihəsi hazırlanıb.

– Qeyd etdiyiniz kimi, mühüm yeniliklərdən biri sahibkarların məhkəmələrə müraciət imkanlarının asanlaşdırılması və sahibkarlıqla bağlı mübahisələrə baxılması üçün ayrıca məhkəmənin təsis edilməsidir. Bu barədə daha ətraflı məlumat verməyinizi istərdik.

– Məhkəmələrə əlçatanlığın yaxşılaşdırılması dövlətimizin başçısının daim diqqət mərkəzində olub. Bu problemi həll etmək və məhkəmələri insanlara, hüquqi şəxslərə yaxınlaşdırmaq üçün son dövrlər xeyli iş görülüb, məhkəmə sisteminin quruluşunda önəmli dəyişikliklər edilib.

Hələ 2007-ci ildə respublikamızın regionlarında apelyasiya və iqtisad məhkəmələri, 2011-ci ildə isə digər regional məhkəmələr, habelə insan hüquqlarının təminatında mühüm rol oynayan inzibati ədliyyə institutu yaradılıb, bütün bölgələrdə inzibati-iqtisadi məhkəmələr formalaşdırılıb.

Qeyd etməliyəm ki, məhkəmələrdə ixtisaslaşmanın aparılması bu gün bütün dünyada ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması üzrə ən faydalı üsullardan biri hesab olunur. Ölkəmiz də bu istiqamətdə zəruri addımlar atır. Məsələn, bu gün Bakı şəhərinin bütün və bəzi digər rayon (şəhər) məhkəmələrində cinayət və mülki sahədə işlərə baxılması üzrə hakimlər arasında ixtisaslaşma aparılıb. Həmçinin yetkinlik yaşına çatmayanlar xüsusilə həssas təbəqə olduğundan onlar tərəfindən törədilən cinayətlərə baxılması üçün Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində ayrıca tərkiblər yaradılıb. Yəni, bu proses davam edir.

Xüsusilə də iqtisadiyyatımızın inkişafının bugünkü səviyyəsində sahibkarlıqla bağlı mübahisələrə baxılması işinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə bu fəaliyyətlə əlaqədar yeni ixtisaslaşmış məhkəmənin yaradılması artıq zamanın tələbinə çevrilib.

Deməliyəm ki, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı mübahisələrin həlli zamanı operativliyin təmin olunması məqsədilə dövlətimizin başçısının təşəbbüsü ilə ötən ilin dekabrında qanunvericiliyə əsaslı dəyişikliklər edilib, o cümlədən iqtisadi mübahisələr üzrə məhkəmə icraatının elektron qaydada, yalnız "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi vasitəsilə aparılması müəyyən edilib.

Sahibkarlığın inkişafına, biznes mühitinin yaxşılaşmasına xidmət edən bu tədbirlərin davamı olaraq möhtərəm Prezident Fərmanda sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar mübahisələrə baxan ayrıca məhkəmələrin yaradılması ilə bağlı məsələ müəyyənləşdirib. Eyni zamanda, sahibkarlıqla bağlı məsələlərin məhkəmələrdə daha operativ və səmərəli həllinin təmin edilməsi, məhkəmə icraatının effektivliyinin artırılması məqsədilə Fərmanda mülki prosessual qanunvericiliyin kompleks şəkildə təhlil edilməsi, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla onun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı ali və apelyasiya məhkəmələri, Vəkillər Kollegiyası, Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası, Ədliyyə, İqtisadiyyat və Vergilər nazirliklərinə tövsiyə və tapşırıqlar verilib.

Bununla əlaqədar beynəlxalq təcrübə öyrənilib, müxtəlif dövlətlərdə mövcud olan belə məhkəmə modelləri nəzərdən keçirilib və ölkəmiz üçün ən məqbul təcrübə seçilib.

Artıq qeyd etdiyim kimi, bu sahədə müvafiq qanunvericilik aktları qəbul edilib. Yeni qanunvericiliyə uyğun olaraq sahibkarların məhkəməyə müraciət imkanlarının asanlaşdırılması və bu sahədə işlərə daha çevik baxılmasının təmin edilməsi məqsədilə yeni ixtisaslaşmış məhkəmələr - kommersiya və ayrıca inzibati məhkəmələr təsbit olunub. Azərbaycan Prezidentinin 2019-cu il 19 iyul tarixli Sərəncamı ilə mövcud inzibati-iqtisadi məhkəmələr ləğv edilməklə Naxçıvan Muxtar Respublikasında, Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Şirvan və Şəkidə yeni Kommersiya və ayrıca İnzibati məhkəmələr yaradılıb. Hazırda dövlətimizin başçısının tövsiyə və tapşırıqlarına uyğun olaraq həmin məhkəmələrin yurisdiksiyasının müəyyən edilməsi, müvafiq bina, avadanlıq, digər təşkilati-texniki vasitələrlə təmin edilməsi, məhkəmə aparatlarının formalaşdırılması üzrə tədbirlər görülür.

Yeni məhkəmələrdə konkret sahədə dərin hüquqi bilik və təcrübəsi olan hakimlərin fəaliyyət göstərməsi nəzərdə tutulur. Bu da işlərə daha ixtisaslı, peşəkar baxılmasına, onların daha dolğun, hərtərəfli araşdırılmasına şərait yaradacaqdır. Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar olan mülki mübahisələrə yeni yaradılan kommersiya məhkəmələri, sahibkarların bütün dövlət qurumları, inzibati orqanlar ilə mübahisələrinə, o cümlədən vergi və gömrük ödənişləri, məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsi ilə bağlı yaranan mübahisələrə isə inzibati məhkəmələr baxacaqdır.

2020-ci il yanvarın 1-dən fəaliyyətə başlayacaq kommersiya və inzibati məhkəmələr bu sahədə məhkəmə statistikasının təhlil edilməsində və məhkəmə təcrübəsinin öyrənilməsində də mühüm rol oynayacaq.

Yeni qanunvericiliyə uyğun olaraq sahibkarlıqla bağlı mübahisələr üzrə ixtisaslaşdırılmış məhkəmələrin yaradılması, habelə ali və apelyasiya məhkəmələrində müvafiq kollegiyaların təsis edilməsi, məhkəmə aidiyyəti üzrə mübahisələrin həllinin daha təkmil, yeni mexanizminin yaradılması ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafına, biznes mühitinin yaxşılaşmasına, məhkəmələrdə süründürməçilik hallarının qarşısının alınmasına əlavə təkan olacaqdır.

– Hakimlərin müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, onların fəaliyyətinə kənar müdaxilələrin qarşısının alınması da Fərmanda əsas diqqət çəkən məqamlardandır.

– Bəli, məhkəmə sisteminin səmərəliliyi sözsüz ki, hakimlərin fəaliyyətindən çox asılıdır. Bu məqsədlə Fərmanda, ilk növbədə, bütün məhkəmələrin sədrlərinə və hakimlərə tövsiyə edilib ki, məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzunun artırılması və cəmiyyətdə məhkəmələrə etimadın

möhkəmləndirilməsi üçün fəaliyyətlərində ədalət, qanunçuluq, qərəzsizlik, aşkarlıq, hər kəsin qanun və məhkəmə qarşısında bərabərliyi və ədalət mühakiməsinin digər prinsiplərinə dönmədən riayət etsinlər.

Qeyd etməliyəm ki, məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyi məsələsi bütün dövlətlərdə müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Müxtəlif, hətta inkişaf etmiş Avropa ölkələrində məhkəmə fəaliyyətinə kənar müdaxilələr və digər təzyiq faktları ciddi narahatlıq doğurur, bu sahədə mənfi meyillərin aradan qaldırılması yolları Avropa ədliyyə nazirlərinin konfranslarında mütəmadi müzakirə olunur.

Dövlətimizin başçısının tövsiyələrinə uyğun olaraq bu sahədə əlavə təsirli mexanizmlərin yaradılması, o cümlədən ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinə mane olmağa, kənar şəxslər tərəfindən məhkəmə fəaliyyətinə hər hansı təzyiq və ya qeyri-qanuni təsir etməyə görə cəzaların sərtləşdirilməsi, məhkəmə icraatına müdaxilənin və məhkəməyə hörmətsizlik göstərilməsinin yolverilməzliyi ilə bağlı müvafiq qanun layihəsi hazırlanıb.

Həmçinin hakimlərin fəaliyyətinə müdaxilə ilə bağlı özlərinin Məhkəmə-Hüquq Şurasına məlumat verməsi də belə halların qarşısının alınmasına yönələn əlavə vasitədir.

Bununla əlaqədar Fərmanla verilmiş tövsiyələrə əsasən hakimlərin müstəqilliyinin təmin edilməsi, məhkəmələrin fəaliyyətinə müdaxilə və digər mənfi halların aradan qaldırılması ilə bağlı Məhkəmə-Hüquq Şurasında “Qaynar xətt” təşkil olunub və Şuraya birbaşa və maneəsiz müraciət etmək imkanları yaradılıb.

Şübhəsiz ki, məhkəmə sisteminin daha səmərəli fəaliyyət göstərməsi, hakimlərin obyektivliyinin, qərəzsizliyinin, müstəqilliyinin təmin olunması üçün onların maddi təminatı da mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Məhz ona görə Fərmana uyğun olaraq bu ərəfədə “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Qanuna dəyişikliklər edilərək hakimlərin maddi təminatı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırılıb, o cümlədən bütün hakimlərin aylıq vəzifə maaşları həcmində vəzifə maaşına əlavə ödənilməsi müəyyən edilib, digər təminatlar nəzərdə tutulub.

Eyni zamanda, məhkəmələrdə baxılan işlər üzrə dövlət rüsumunun dərəcələrinin verilən iddiaların qiymətinə uyğun diferensiasiyası və həmin rüsumların müəyyən hissəsinin məhkəmə aparatı işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə də yönəldilməsi üzrə müvafiq layihələr hazırlanıb.

– Məhkəmə fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsində hakimlərin məsuliyyət hissinin artırılması, hər bir qanun pozuntusuna barışmaz münasibətin aşılanması da az əhəmiyyət kəsb etmir.

– Doğrudur. Dövlətimizin başçısının ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması üzrə tapşırıqları bu sahədə fəaliyyətin yeni çağırışlara uyğun daha yüksək səviyyədə təşkil olunmasını şərtləndirir.

Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən hakimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, icra intizamının möhkəmləndirilməsi, qanun pozuntusu, süründürməçilik və digər mənfi halların aradan qaldırılması üzrə ardıcıl tədbirlər görülür.

Paytaxtda və bölgələrdə bütün məhkəmə instansiyaları üzrə məhkəmə sədrlərinin və hakimlərin iştirakı ilə zona müşavirələri keçirilərək ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması üzrə tədbirlər, məhkəmə fəaliyyətində mövcud problemlər, yol verilən nöqsanlar və onları doğuran səbəblər ətraflı təhlil olunur, mənfi halların yolverilməzliyi qəti şəkildə diqqətə çatdırılır. Təkcə ötən il vətəndaşlarda haqlı narazılıq doğuran pozuntulara görə Şura tərəfindən 14 hakimin fəaliyyəti qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada qeyri-məqbul qiymətləndirilməklə səlahiyyətlərinə xitam verilib. 4 məhkəmə sədri aşağı işə keçirilib, 2 nəfərin tutduğu vəzifədən

azad edilməsi, 1 nəfərin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi barədə qərarlar qəbul olunub.

Eyni zamanda, dövlətimizin başçısının hüquq pozuntularına və Hakimlərin Etik Davranış Kodeksinin pozulması hallarına yol verən hakimlərin intizam məsuliyyətinin labüdlüyünün təmin edilməsi barədə tövsiyələrinə uyğun olaraq, təkcə son aylar ərzində 40 hakim barədə intizam icraatları başlanılıb, 1 hakimin səlahiyyətlərinə xitam verilib, 4 hakim tutduğu vəzifədən azad olunub. Həmçinin 2 hakim barədə materiallar Baş Prokuror Yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə göndərilib, onlardan biri barədə artıq məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan seçilib.

Dövlətimizin başçısının tövsiyələrinə uyğun olaraq hakimlərin və məhkəmə sədrlərinin məsuliyyət hissinin artırılmasında, şəffaflığın və qeyri-prosessual münasibətlərin yolverilməzliyinin təmin edilməsində digər vasitələrdən də istifadə edilir. Bu məqsədlə Şurada Korrupsiyaya qarşı mübarizə və Məhkəmə monitorinqi, İnformasiya Texnologiyaları və İnnovasiyalar üzrə xüsusi qurumlar yaradılaraq fəaliyyətə başlayıb.

Bu qurumlar tərəfindən məhkəmələrdə mütəmadi monitorinqlər keçirilir, “Qaynar xətt” əlaqə mərkəzinə daxil olan və digər müraciətlər yerində araşdırılır, qeyri-prosessual münasibətlərə şərait yaradan və vətəndaşlarda haqlı narazılıq doğuran pozuntular aradan qaldırılmaqla, yol verilən nöqsanlar hakimlərin və məhkəmə sədrlərinin diqqətinə çatdırılır.

Artıq yeni qurumlar tərəfindən 20-dən çox məhkəmədə monitorinqlər keçirilib, yol verilən pozuntular 60-dan çox hakimin və məhkəmə sədrinin diqqətinə çatdırılıb, daha kobud pozuntularla bağlı isə intizam icraatları başlanılıb. Bu sahədə işlər intensiv davam etdirilir.

Eyni zamanda, vətəndaşlar üçün əlverişli şərait yaradılması, yol verilən nöqsan və çatışmazlıqların yerində, təxirəsalmadan aradan qaldırılmasının təmin edilməsi məqsədilə Şura tərəfindən bilavasitə məhkəmələrdə qəbulların keçirilməsi təcrübəsi yaradılıb.

Fərmanda qarşıya qoyulmuş məsələlərin icrası üzrə, həmçinin hakimlərin və məhkəmə sədrlərinin peşəkarlıq səviyyəsinin qiymətləndirilməsi prosedurlarında şəffaflığın daha da artırılması, bu sahədə tətbiq edilən meyarların təkmilləşdirilməsi məqsədilə Hakimlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi Metodologiyası, habelə məhkəmələrdə işin düzgün və səmərəli təşkilinə, etik davranış və digər məsələlər üzrə peşəkar monitorinqlərin aparılmasına dair Qaydalar hazırlanıb. Yuxarı instansiya məhkəmələrinin təcrübəli hakimləri və “ASAN xidmət” könüllüləri Şuranın fəaliyyətinə cəlb olunublar.

– Ölkəmizdə hakim ştatlarının sayının az olması, hakimlərin iş yükünün hədsiz çoxluğu ilə bağlı fikirlərə də rast gəlinir. Bu istiqamətdə hansı addımlar atılır?

– Məlumat üçün bildirim ki, 2006-cı ildən etibarən ölkəmizdə hakim ştatlarının sayı 2 dəfə artırılaraq 600-ə çatdırılıb. Hər bir hakim üçün beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq köməkçi ştatı ayrılıb. Eyni zamanda, həyata keçirilən məhkəmə islahatları çərçivəsində məhkəmə sisteminin yüksək hazırlığa və mənəvi keyfiyyətlərə malik hakimlər hesabına komplektləşdirilməsi də daim diqqət mərkəzində saxlanılıb.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanda hakimliyə namizədlərin seçim prosesi bu gün şəffaflığına görə Avropada örnək kimi dəyərləndirilir və ən mütərəqqi təcrübələr sırasındadır. Təsadüfi deyil ki, Avropa Şurası və Avropa İttifaqı digər üzv dövlətlərə ölkəmizin bu sahədə müsbət təcrübəsinə əsaslanmağı tövsiyə edib.

Hakimliyə namizədlərin bu mütərəqqi və şəffaf qaydalarla seçimi nəticəsində ötən illər ərzində 3400-dən çox namizəd sırasından 415 nəfər yüksək hazırlıqlı hüquqşünas seçilərək uzunmüddətli təlimlər, məhkəmələrdə, habelə xarici dövlətlərdə təcrübə keçdikdən sonra hakim vəzifələrinə təyin edilib.

Ötən ilin sonunda bu qaydalarla seçilmiş 108 nəfər hakimliyə namizədin dövlətimizin

başçısı tərəfindən müxtəlif birinci instansiya məhkəmələrinin hakimi vəzifələrinə təyinatı nəticəsində isə məhkəmə sistemində mövcud vakansiyaların tam əksəriyyəti komplektləşib. Hakim korpusunun 70 faizini mütərəqqi qaydalarla seçilmiş gənc nəsil hakimlər təşkil edir.

Lakin ötən illər ərzində məhkəmələrdə mülki xarakterli işlər mütəmadi, o cümlədən yeni məhkəmə sisteminin fəaliyyətə başladığı dövrlə müqayisədə dəfələrlə artıb. Həmçinin əhalinin sayına görə də Azərbaycanda hakim sayı Avropa ölkələri üzrə orta göstəricidən xeyli azdır.

Təbii ki, hədsiz iş yükü müəyyən qüsurlara yol açır, işlərin həlli keyfiyyəti aşağı düşür, süründürməçilik halları çoxalır. Cənab Prezidentin məhkəmə islahatlarının dərinləşdirilməsi barədə Fərmanı ilə hakim ştatlarının daha 200 vahid artırılması bu baxımdan xüsusi önəm daşıyır.

Bununla əlaqədar hakimliyə namizədlərin seçimində çevikliyin artırılması, habelə namizədlər üçün daha şəffaf və əlverişli şəraitin yaradılması məqsədilə Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən hakimlərin seçilməsi Qaydalarına bu ay keçirilmiş iclasımızda müvafiq dəyişikliklər edilib.

Hakimlərin Seçki Komitəsində isə namizədlərin sənəd qəbulunun davamlı olması, test imtahanının Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən müasir üsullarla, hər bir namizəd üçün fərdi kompüterlər vasitəsilə və 200-250 nəfərlik qruplarla keçirilməsi barədə qərar qəbul olunub.

Artıq iyul ayının 25-dən növbəti müsabiqə də elan olunub.

Ümid edirəm ki, dövlətimizin başçısı tərəfindən yeni ayrılmış hakim ştatları bu müsabiqələrin nəticəsində tam komplektləşdiriləcəkdir.

Bununla yanaşı, hakimlərin iş yükünün digər vasitələrlə azaldılması məsələsi də daim diqqətdə saxlanılır. Mütəmadi təhlillər aparılır, istər qanunvericilik, istərsə də müxtəlif institusional tədbirlər həyata keçirilir.

Çox uzağa getmədən son dövrlər həyata keçirilən qanunvericilik tədbirlərinə nəzər salsaq görərik ki, icra sənədi üzrə icraata xitam verilməsi və dayandırılması səlahiyyətinin məhkəmələrdən alınaraq icra məmurlarına həvalə edilməsi məhkəmələrin işini xeyli yüngülləşdirib. Həmçinin ötən ildən nümayəndəlik institutunun məhdudlaşdırılması öz növbəsində məhkəmələrə verilən iddiaların peşəkar hüquqşünaslar tərəfindən daha mükəmməl hazırlanmasına rəvac verib, bu da əsassız iddiaların azalmasına gətirib çıxarıb.

Cari ildən isə mülki-prosessual qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklərin qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar əmr icraatları üzrə işlərə məhkəmədənkənar elektron qaydada baxılması, bəzi kateqoriya işlər üzrə sadələşdirilmiş icraatın təsbit olunması iş yükünün daha da azalmasına əsaslı zəmin yaradıb.

Digər mühüm yenilik isə cari ildə "Mediasiya haqqında" Qanunun qəbul edilməsi, bununla da mülki xarakterli mübahisələrin məhkəmədən kənar həlli mexanizmlərinin yaradılmasıdır. Bu institutun müstəsna əhəmiyyətini nəzərə alan möhtərəm Prezidentimizin Fərmanında Ədliyyə Nazirliyinə mediasiya prosesinin tətbiqi ilə bağlı maarifləndirmə və təşviqat tədbirlərinin həyata keçirilməsi tapşırılıb və artıq bu istiqamətdə işlər aparılmaqdadır. Fərmana əsasən, həmçinin xarici dövlətlərin qabaqcıl təcrübəsi nəzərə alınmaqla ölkəmizdə səmərəli beynəlxalq arbitraj prosedurlarının təşviqinə dair tədbirlər görülür.

Ədalət mühakiməsinə əlçatanlığın asanlaşdırılması, işlərə daha operativ baxılması və vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması baxımından Azərbaycan Prezidentinin 2014-cü il 13 fevral tarixli Sərəncamı ilə yaradılmış "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin fəaliyyətini xüsusi qeyd etmək istərdim. Məhkəməyə müraciət etmək hüququnun yaranması anından məhkəmə qərarlarının icrasının tamamlanmasına qədər bütün prosesi əhatə edən "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi vasitəsilə insanlar artıq məhkəməyə gəlmədən, elektron formada müraciət etmək imkanı əldə ediblər.

Hər bir kəs "şəxsi elektron kabinet"ə sahib olmaqla məhkəməyə sənədləri elektron formatda ötürə, məhkəmə işinin materialları ilə ətraflı tanış ola, proseslər barədə məhkəməyə gəlmədən xəbər tuta bilərlər.

Eyni zamanda, sistemin məhkəmə proseslərinin audioyazılışının aparılması, elektron sənəd dövriyyəsinin təşkili, yekun məhkəmə qərarlarının elektron dərci, müxtəlif meyarlar əsasında axtarış aparılması və digər məziyyətləri, sözsüz ki, hakimlərin də işinin asan və səmərəli təşkilinə öz real müsbət təsirini göstərir.

Ötən dövrdə sistemin tətbiqi üzrə məhkəmələr zəruri infrastrukturla təchiz olunub, Dünya Bankı ilə birgə həyata keçirilən layihələr çərçivəsində köhnə məhkəmə binalarında da uyğunlaşdırma işləri aparılaraq lazımi avadanlıq quraşdırılıb. Bu günə artıq 111 məhkəmənin 60 faizi bu sistemə qoşulub və bir çox komponentləri, o cümlədən Məhkəmələrin Vahid Portalı, Məhkəmə Prosesi İştirakçısının Şəxsi Kabineti, Elektron İcra, Məhkəmə Qərarlarının Vahid Bazası və bir sıra alt sistem və modulları hazırda uğurla tətbiq olunur.

Dövlətimizin başçısının 2019-cu il 3 aprel tarixli Fərmanında elektron məhkəmə ilə respublikanın bütün ərazisinin əhatə olunmasına və sistemin bütövlükdə ahəngdar işləməsinin təmin olunmasına yönəlmiş tapşırıqlar verilib. Artıq həmin tapşırıqların icrası üzrə zəruri tədbirlər görülür.

– Ətraflı müsahibəyə görə minnətdarlığımızı bildiririk. İstərdik sonda cəmiyyətdə böyük maraq doğuran ədliyyə sahəsində innovasiyalar barədə də qısa məlumat verəsiniz.

– Bu gün ədliyyənin bütün sahələrində elektron xidmətlərin, müasir texnologiyaların və innovasiyaların tətbiqinə xüsusi diqqət yetirilir. Qısa olaraq yalnız bəzi yenilikləri diqqətə çatdırmaq istərdim. Belə ki, səyyar xidmətlərə tələbatın artması ilə əlaqədar nazirlik tərəfindən xüsusi "Elektron Notariat çantası" hazırlanıb. Elektron notariat informasiya sisteminə və aidiyyəti məlumat banklarına birbaşa çıxışı olan bu "çanta" vasitəsilə istənilən yerdə hər hansı notariat hərəkətini aparmaq və sənədləri çap edib, təqdim etmək mümkündür.

"Elektron Ədliyyə köşkü" də maraqlı yenilikdir. Yalnız Azərbaycanda mövcud olan bu "köşk" vasitəsilə təxirəsalınmaz hallarda məsafədən notariat hərəkətləri aparmaq mümkündür. Bu "köşk"lər sərhəddə, hava və dəniz limanlarında, dəmir yolu vağzallarında quraşdırılır. Bu qurğular videoəlaqə vasitəsilə 24 saat ərzində notariat xidmətlərinin göstərilməsinə və müvafiq sənədlərin əldə edilməsinə imkan verir. Belə "köşk" hava limanında quraşdırılaraq artıq 4 aydır ki, istifadəyə verilib.

Həmçinin Azərbaycanın məhsulu olan "Mobil Notariat qovluğu"nu qeyd etmək istərdim. Müvafiq proqramı telefona yükləməklə vətəndaşın elektron notariat kabineti yaradılır və notariat fəaliyyəti ilə bağlı bütün məlumatların yüklənməsi təmin edilir.

Dövlətimizin başçısının cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi barədə 2017-ci il 10 fevral tarixli Sərəncamına əsasən azadlığın məhdudlaşdırılması kimi yeni cəza növü müəyyən edilib və elektron nəzarət vasitələrinin tətbiqinə başlanılıb. Qısa müddətdə bu cihazların ölkədə istehsalı təşkil olunub və bir il ərzində 1500 məhkuma elektron qolbaqlar tətbiq edilib.

Sadaladığım bu innovasiyalar qısa müddət ərzində tətbiq edilməsinə baxmayaraq, artıq beynəlxalq marağa da səbəb olub. Elə bu ay Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Ədliyyə naziri geniş nümayəndə heyəti ilə Azərbaycana səfərə gəlib, bu innovasiyalarla tanış olub və ölkəsinin Azərbaycan təcrübəsindən bəhrələnməsinin əhəmiyyətini bildirib.

– Cənab nazir, bizə vaxt ayırdığınıza və dəyərli fikirlərinizlə bölüşdüyünüzə görə bir daha dərin minnətdarlığımızı bildirir, bilavasitə insanlara, onların hüquqlarının etibarlı təminatına yönəlmiş islahatların həyata keçirilməsində sizə uğurlar arzulayırıq.

Çin Hüquq Cəmiyyətinin nümayəndələri Vəkillər Kollegiyasında olmuşlar

Çin Hüquq Cəmiyyətinin nümayəndə heyəti Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətində olmuşdur. Nümayəndə heyətinin tərkibi Çin Xalq Respublikasının bəzi hüquqşünas-alimləri, məşhur vəkillərdən təşkil olunmuşdur.

Nümayəndə heyətini Vəkillər Kollegiyasının sədr müavinləri Aydın Axundov və Pərviz Ələkbərov salamlayaraq onlara Azərbaycanda vəkillik fəaliyyəti, son dövrlərdə vəkillik institutunun inkişafı və nüfuzunun artırılması istiqamətində aparılmış işlər, o cümlədən, Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi önəm barədə məlumat vermişlər.

Vəkillər Kollegiyasının dəvəti və göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkür edən qonaqlar iki ölkənin hüquq ictimaiyyəti arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin perspektivləri, bu cür əlaqələrin yaradılmasının hər iki ölkənin hüquqşünasları baxımından əhəmiyyəti barədə danışmışlar.

Görüşdə çıxış edən Jiangxi əyalətinin Hüquq Cəmiyyətinin İcraçı müşaviri cənab Liang Qiyou Çinin hüquq sistemi və vəkillik institutu barədə ətraflı məlumat vermiş, Azərbaycanla qarşılıqlı əməkdaşlıqda maraqlı olduqlarını, Çin hökumətinin "Kəmər və yol" beynəlxalq təşəbbüsünə Azərbaycanın qoşulmasının təqdir edildiyini, cari ilin noyabr ayında qeyd olunan layihə ilə bağlı keçiriləcək konfransda Azərbaycan vəkillərinin iştirakından məmnun olacaqlarını bildirmişdir.

Qarşılıqlı fikir mübadiləsindən sonra qonaqlar Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyətinin inzibati binası və iş fəaliyyəti ilə yaxından tanış olmuş, sonda qonaqlarla xatirə fotosu çəkilmişdir.

Vəkillər Kollegiyasının sədri 2019 Peterburq Beynəlxalq Hüquq Forumunda iştirak etmişdir

14-18 may tarixlərində Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində IX Beynəlxalq Hüquq Forumu keçirilmişdir. Forumda Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası adından Kollegiyanın sədri Anar Bağırov iştirak etmişdir. Azərbaycanın Respublikasının Vəkillər Kollegiyası hər il ənənəvi olaraq keçirilən foruma Rusiya Vəkillər Kollegiyalarının Federal Palatası tərəfindən dəvət olunmuşdur.

Tədbirdə Vəkillər Kollegiyasının sədrinin bir sıra ölkələrin vəkillər kollegiyalarının, habelə ixtisaslaşmış beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri ilə qarşılıqlı görüşləri keçirilmiş, gələcək əməkdaşlığın perspektivləri barədə faydalı fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Bundan əlavə, Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov forumun vəkillik peşəsi ilə bağlı sessiyasında "Uğur qonorarının taleyi" mövzusunda çıxış etmiş, bu sahədə Azərbaycan təcrübəsi barədə tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat vermiş, onların suallarını cavablandırmışdır. Qeyd olunan mövzu ilə bağlı həmçinin Rusiya Federasiyası Vəkillərinin Fedral Palatasının sədri Yuriy Pilipenko, İngiltərə və Uels Hüquq Cəmiyyətinin sədri xanım Bləklous Krinstin, Almaniya Vəkillərinin Federal Palatasının sədri Vessel Ulrix, Paris Vəkillər Palatasının sədri xanım Peyron Meri-Emi, Moldova Respublikası Vəkillər İttifaqının sədri Ploşnitsa Emanuil tərəfindən müvafiq ölkələrin təcrübəsinə dair məruzələrlə çıxış edilmişdir.

Qeyd olunan sessiyada Rusiya Federasiya ədliyyə naziri Aleksandr Konovalovun da olmuşdur. O, öz çıxışında Rusiyada peşəkar hüquqi yardımın göstərilməsi sahsəində islahatların həyata keçirilməsinin vaxtının gəlib çatdığını qeyd etmiş və bu təşəbbüsün reallaşacağına ümidlərini ifadə etmişdir.

Bundan başqa Forum çərçivəsində Sankt-Peterburq Vəkillər Palatasının təşkilatçılığı ilə qonaq ölkələrin vəkillər kollegiyalarının rəsmiləri üçün təntənəli şam ziyafəti verilmişdir. Tədbir "Vəkillik fəaliyyətinin əsas prinsipləri haqqında" Xartiyanın imzalanmasının 3-cü ildönümünə həsr olunmuşdur.

Sumqayıtda Vəkillər Kollegiyasının ilk regional vəkil qurumunun açılışı olmuşdur

Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının ilk regional qurumu olan – Sumqayıt Regional Vəkil Bürosunun inzibati binasının açılışı olmuşdur. Qeyd olunmalıdır ki, regional büronun açılışı Azərbaycan vəkilliyinin 100 illiyinə həsr olunmuş silsilə tədbirlərin davamı olaraq həyata keçirilməkdədir.

Qeyd edək ki, Sumqayıt şəhəri, 9-cu mikrorayon, Zülfü Hacıyev küçəsi, 71 ünvanındakı doqquzmərtəbəli yaşayış binasının birinci mərtəbəsində yerləşən həmin inzibati bina Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 fevral 2018-ci il tarixli Sərəncamının icrası məqsədilə 19 sentyabr 2018-ci il tarixdə Vəkillər Kollegiyasının əvəzsiz istifadəsinə verilmişdir.

Vətəndaş məmnunluğunun, vətəndaşların və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq regionda yerləşən bütün idarə və təşkilatların hüquqi yardıma sürətli çatımlılığın təmin edilməsi, habelə Sumqayıt Regional Vəkil Bürosunda normal iş şəratinin təşkil edilməsi məqsədilə inzibati binanın təmiri zəruri olduğundan ötən müddət ərzində həmin binanın təmiri həyata keçirilmişdir.

İnzibati binanın təmiri ilə yanaşı, Sumqayıt Regional Vəkil Bürosunun maddi-texniki təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə həmin vəkil qurumu mebel, kompüter və digər zəruri avadanlıqlarla təmin edilmişdir ki, bu işlərin görülməsi Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondundan bu məqsədlər üçün Vəkillər Kollegiyasına ayrılmış vəsait hesabına təmin edilmişdir.

Təmir işlərinin bilavasitə dövlət vəsaiti hesabına aparıldığı nəzərə alınaraq bununla bağlı Azərbaycan Respublikasinin Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin, habelə tikinti-təmir sahəsini tənzimləyən digər hüquqi aktların tələblərinə uyğun olaraq inzibati bina üzrə görüləcək işlərin həcmi dəqiqləşdirilmiş və təmirlə əlaqədar ehtimal olunan qiymətlərin müəyyən edilməsi məqsədilə Vəkillər Kollegiyası tərəfindən müvafiq qaydada Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyi Tikintidə Qiymətqoyma Mərkəzinə müraciət edilmişdir.

Tikintidə Qiymətqoyma Mərkəzinin həmin obyekt üzrə təqdim etdiyi hesabatlara əsasən inzibati binanın təmir işlərinin ƏDV daxil 58.991,53 manat təşkil etdiyi bildirilməsinə baxmayaraq, dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitin təyinatı üzrə qənaətlə və daha da səmərəli şəkildə istifadəsinin təmin edilməsi məqsədilə işlərə ümumilikdə ƏDV daxil 30.444 manat vəsait xərclənmişdir. Eyni zamanda təmir işləri çərçivəsində inzibati binanın infrastrukturunun təchiz edilməsi, habelə onun mebel və kompüter avadanlıqları ilə təmin edilməsi üçün ƏDV daxil 25.924 manat vəsait xərclənmişdir.

manat vəsait xərclənmişdir. Eyni zamanda təmir işləri çərçivəsində inzibati binanın infrastrukturunun təchiz edilməsi, habelə onun mebel və kompüter avadanlıqları ilə təmin edilməsi üçün ƏDV daxil 25.924 manat vəsait xərclənmişdir.

Hazırda sahəsi 171,6 kv.m olan həmin inzibati binada konfrans zalı, konfidensial otaq, qəbul masası, vəkillərin fəaliyyəti üçün geniş sahəyə malik iş otağı olmaqla, növbətçi vəkil masası, qonaq vəkil masası, mətbəx, sanitar qovşaqlar və digər şəraitlə təmin edilmiş, habelə gələcəkdə Vəkillər Kollegiyasının Tədris və Hüquqi Yardım Mərkəzi ilə əlaqəli şəkildə region vəkilləri üçün distant təlimlərin keçirilməsi məqsədilə telekonfrans sisteminin qurulması da nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 fevral 2018-ci il tarixli Sərəncamına uyğun olaraq Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin yurisdiksiyasına daxil olan Repsublikanın 14 rayon və şəhərləri üzrə bütün vətəndaşlar, habelə təşkilati hüquqi formasından asılı olmayaraq regionda yerləşən bütün idarə və təşkilatlar Sumqayıt Regional Vəkil Bürosunun hüquqi yardım üzrə xidmətlərindən yararlanmaq imkanına malikdirlər.

Qeyd olunmalıdır ki, Sumqayıt Regional Vəkil Bürosunun tənətənəli açılış mərasimi ilə bağlı Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin Sumqayıt şəhərindəki abidəsi ziyarət olunaraq önünə gül dəstələri qoymuş, dahi liderin əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad edilmişdir.

Sonra region vəkillərinin, Milli Məclis deputatlarının, yerli icra hakimiyyəti, habelə məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələri və KİV nümayəndələrinin iştirakı ilə Sumqayıt Regional Vəkil Bürosunun inzibati binasının təntənəli açılışı keçirilmişdir.

Təntənəli açılış mərasiminin davamı daha sonra Sumqayıt Plaza Hotel mehmanxanasında davam etdirilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası sədri cənab Anar Bağırov giriş nitqi ilə tədbirə təşrif buyurmuş qonaqları salamlayaraq regional vəkil qurumunun fəaliyyətə başlamasını istər vəkillik təsisatının, istərsə də Sumqayıt şəhərinin tarixində ilk olduğunu qeyd etdi və bu tarixi günün məhz "Azərbaycan Respublikasında vəkilliyin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 fevral 2018-ci il tarixli Sərəncamının icrası çərçivəsində baş tutduğunu tədbir iştirakçılarının nəzərinə çatdırdı.

Açılış mərasimində Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Səadət xanım Bəktaşi, Sumqayıt şəhər prokuroru Sərdar İmanov, Əməkdar hüquqşünas, Vəkillər Kollegiyasının Ağsaqqallar Şurasının sədri İkram Kərimov, Sumqayıt Regional Vəkil Bürosunun rəhbəri Anar Qasımlı və Sumqayıt şəhərində fəaliyyət göstərən vəkil Leyla Bədəlova tərəfindən çıxışlar edilmişdir.

Qeyd olunmalıdır ki, açılış mərasimindən sonra Respublikanın şimal regionunda fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının üzvləri üçün "Vəkillik etikası: müasir çağırışlar" başlığı altında elmi-praktik seminar keçirilimişdir. 100-ə yaxın vəkilin qatıldığı tədbir Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası və Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin (GİZ) "Cənubi Qafqazda hüquq sahəsində Avropa standartlarına yaxınlaşma" Regional Proqramının birgə təşkilatçılığı ilə baş tutmuşdur. Qeyd olunmalıdır ki, tədbirdə Sumqayıt, Quba, Qusar, Abşeron, Siyəzən, Xızı, Xaçmaz və Şabran rayonlarında fəaliyyət göstərən vəkillər iştirak edirlər.

Seminarı giriş sözü ilə açan Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının sədri, Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü Anar Bağırov ilk əvvəl "Məhkəmə-hüquq islahatlarının dərinləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanı xüsusilə vəkillərin hakimlərlə və cinayət təqibini həyata keçirən orqanların əməkdaşları ilə qeyri-prosessual münasibətlərə yol verməsinin qarşısının alınması, habelə "Azərbaycan Respublikasında vəkilliyin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22.02.2018-ci il

tarixli Sərəncamın tarixi əhəmiyyəti, vəkilliyin inkişaf etdirilməsində, vətəndaşların keyfiyyətli hüquqi yardıma çatımlılığında rolu barədə öz fikirlərini bölüşmüş. Həmçinin Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GİZ) ilə Vəkillər Kollegiyası arasında yaranmış sıx əməkdaşlıq əlaqələrinin əhəmiyyəti, GİZ tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərin, seminarların vəkillər üçün faydası, o cümlədən GİZ-in Azərbaycanda həyata keçirilən məhkəmə-hüquq islahatlarına verdiyi dəstəyin önəmini vurğulamış, son dönəmlər vəkillik etikası kimi mövzuların vəkillər və onların vətəndaşlar, məhkəmə, hüquq-mühafizə orqanları ilə təması baxımından üçün aktuallığı barədə fikirlərini bölüşmüşdür.

İnteraktiv şəkildə keçirilən seminarda məruzəçi qismində Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin (GİZ) peşəkar eksperti, Almaniyanın Hessen vilayətinin Vəkillər Palatasının üzvü, doktor Rudolf Lauda iştirak etmişdir. Doktor Rudolf Laudanın təqdimat çərçivəsində mühazirəsi dinlənilmiş, Avropada vəkillərin özünüidarəçiliyi və etikası, vəkilin müstəqilliyi, vəkil sirri, maraqların toqquşmasından qaçınılması, hüquq peşəsinin nüfuzu və digər mövzular ətrafında müzakirələr aparılmış, seminar iştirakçılarını maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

Seminar çərçivəsində həmçinin Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin üzvü Muxtar Mustafayevin "Vəkillərin öz həmkarları ilə münasibətləri və vəkil sirri" və Vəkillərin İntizam Komissiyasının sədri Şahmar Məmmədovun "Vəkillərin məhkəmə və digər orqanlar ilə münasibətləri" mövzusunda mühazirələri dinlənilmişdir.

Vəkillərimiz artıq Birləşmiş Krallığın yurisdiksiyasında vəkilliyə qəbul oluna biləcəklər

Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası ilə Birləşmiş Krallığın vəkillər birliyi olan Hüquq Cəmiyyəti arasında əldə olunmuş razılığa əsasən, artıq Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının üzvləri Böyük Britaniyada vəkilliyə qəbul üzrə müvafiq imtahanı verməklə orada vəkilliyə qəbul oluna və İngiltərə və Uels ərazisində vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul ola bilər.

Birləşmiş Krallıqda vəkilliyə qəbul olmaq üçün azərbaycanlı hüquqşünaslar aşağıdakı meyarlara cavab verməlidirlər:

- Namizəd Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının üzvü olmalıdır;
- Namizəd Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququna malik olmalıdır;
- Vəkil olaraq qəbul edilmək üçün möhkəm xarakterə və yüksək keyfiyyətlərə sahib olmalıdır;
- İxtisaslaşmış Vəkillərin Transfer Sistemi (QLTS - keçid) adlı imtahanları uğurla keçməlidir.

Qeyd olunmalıdır ki, Britaniyada QLTS imtahanlarını ixtisaslaşmış qurum olan Vəkilliyin Tənzimlənməsi Təşkilatı (SRA) keçirməkdədir. Təşkilatın saytı ilə buradan tanış olmaq mümkündür.

Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının qeyd olunan yurisdiksiyada tanınması faktı öz təsdiqini Vəkilliyin Tənzimlənməsi Təşkilatının (SRA) rəsmi internet səhifəsində tapmışdır.

"Məhkəmə-hüquq islahatlarına vəkil baxışı" mövzusunda konfrans keçirilmişdir

"Hilton" mehmanxanasında Azərbaycan Respublikasının 1-ci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının təşkilatçılığı ilə "Məhkəmə-hüquq islahatlarına vəkil baxışı" mövzusunda konfrans keçirilmişdir. Konfransda 300-dək vəkil, Milli Məclisin deputatları, hüquqşünas-alimlər, hakimlər, vəkillər, xarici ölkələrin səfirliklərinin, o cümlədən, müxtəlif dövlət və qeyri-hökümət təşkilatlarının nümayəndələri iştirak etmiş, tədbirin işıqlandırılması üçün kütləvi informasiya vasitələri dəvət edilmişdir.

Konfransda açılış nitqi ilə çıxış edən Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanının əhəmiyyəti, Fərmanda qeyd olunan göstəriş və tövsiyələrin icrası ilə bağlı Vəkillər Kollegiyası tərəfindən həyata keçirilmiş tədbirlər və qarşıda duran vəzifələr barədə tədbir iştirakçılarına məlumat vermişdir.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının birinci vitse-prezidentinin köməkçisi Gündüz Kərimov çıxış edərək qeyd olunan Fərmanın Vəkillər Kollegiyası üçün əhəmiyyəti, vəkillərin məhkəmə-hüquq islahatlarındakı rolu, islahatların həyata keçirilməsi istiqamətində görülməli tədbirlərin zərurəti barədə məlumat vermişdir.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Hüquq-mühafizə orqanları ilə iş şöbəsinin Hüquqi xidmətlərin göstərilməsi məsələləri sektorunun müdiri Vüsal İsayev qeyd etdi ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin məlum Fərmanının ədalət mühakiməsi üçün verdiyi töhfə, son dövrlər ölkədə vəkillik institutunun inkişafı və nüfuzunun artırılması istiqamətində görülən işlər, Bakı şəhəri və regionlarda əhalinin keyfiyyətli hüquqi yardıma çatımlılığının təmin olunması üzrə aparılan islahatlar barədə danışmışdır.

Konfransda Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini, Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü Namiq Əsgərov çıxış edərək bildirdi ki, vəkil-prokuror münasibətləri, son dövrlərdə bu münasibətlətin inkişafı və ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi baxımından əhəmiyyəti barədə fikirlərini bölüşmüşdür.

Tədbirin növbəti hissəsi Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırovun "Vəkilliyin məhkəmə-hüquq islahatlarında yeri və rolu" barədə çıxış etmişdir. Kollegiyanın sədri bildirmişdir ki, Vəkillər Kollegiyası tərəfindən son dövr ərzində vəkilliyin inkişafı və nüfuzunun artırılması, maddi-texniki təminatının, o cümlədən, vəkillər tərəfindən vətəndaşlara göstərilən hüquqi yardımın keyfiyyətinin artırılması istiqamətində bir çox tədbirlər həyata keçirilmişdir. Buna baxmayaraq, Vəkillər Kollegiyasının fəaliyyəti, maliyyə müstəqilliyi, maddi-texniki təminatı, eləcə də regionlarda vəkillərin sayı baxımından müəyyən problemlər mövcuddur. Bu baxımdan Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qeyd olunan Fərmanının müvafiq göstəriş və tövsiyələri, xüsusilə də dövlət hesabına hüquqi yardıma görə vəkilə ödənilməli olan vəsaitin Vəkillər Kollegiyasına verilməsi məsələsi xüsusi əhəmiyyət kəsb etməkdədir.

Daha sonra Məhkəmə-Hüquq Şurası aparatının rəhbəri Cavid Hüseynov "Hakim-vəkil münasibətlərinin deontoloji aspektləri" mövzusunda çıxış edərək qeyd etmişdir ki, məhkəmə-hüquq islahatlarında hakim-vəkil münasibətlərinin xüsusi rolu vardır və bu baxımdan qeyri-prosessual

münasibətlərin yolverilməzliyi əhəmiyyət kəsb etməkdədir. O bildirmişdir ki, “Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanında bu barədə müddəaya yer verilməsi də dövlət tərəfindən bu sahəyə verilən önəmin bariz nümunəsidir.

Konfransda həmçinin Vəkillər Kollegiyasının Ağsaqqallar Şurasının sədri, Əməkdar hüquqşünas İkram Kərimov məlum Fərmanın təhlili ilə bağlı maraqlı çıxış etmişdir.

Konfransın ikinci hissəsində Vəkillərin İntizam Komissiyasının sədri, Vəkillər Kollegiyasının Hüquqi Yardım və Tədris Mərkəzinin rəhbəri Şahmar Məmmədovun “Vəkillərin etik davranışı və qeyri-prosessual münasibətlərə qarşı preventiv tədbirlər” mövzusunda mühazirəsi dinlənilmişdir.

Bundan başqa, tədbirdə Vəkillərin İntizam Komissiyasının sədr müavini İlhamə Həsənova Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanı üzrə Vəkillər Kollegiyası tərəfindən formalaşdırılmış cinayət hüququ, Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyətinin üzvü Muxtar Mustafayev isə mülki hüquq üzrə İşçi Qrupun məruzəsi ilə çıxış etmişlər.

Konfrans müzakirələr ilə davam etmiş, tədbir iştirakçılarını maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

Masallı “ASAN”da fəaliyyət göstərən hüquqi yardım mərkəzi ilə tanış olunmuşdur

İyunun 3-də Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının Azərbaycan nümayəndəliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası ilə birgə icra olunan və ABŞ Dövlət Departamentinin Narkotiklər və Hüquq Mühafizəyə dair Beynəlxalq Məsələlər üzrə Bürosunun (İNL) maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən “Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasına dəstək məqsədli elektron-tədris modulları-faza II” layihəsi çərçivəsində təşkilatların rəsmilərinin Masallı ASAN Xidmət Mərkəzində təşkil olunmuş Hüquqi Yardım Mərkəzinə səfəri baş tutmuşdur.

Qeyd olunan layihə əhalinin peşəkar hüquqi xidmətlərə çatımlılığını artırmaqla xüsusilə aztəminatlı təbəqənin ödənişsiz şəkildə kompleks hüquqi yardım xidmətlərindən yararlanma imkanlarının təmin edilməsi məqsədini daşıyır. Layihə çərçivəsində əhaliyə məhkəmə və digər dövlət orqanlarında təmsilçilik, hüquqi sənədlərin tərtibi, şifahi hüquqi məsləhətlərin verilməsi kimi xidmətlər göstərilir. Xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı vətəndaşların müxtəlif orqanlarda ödənilən dövlət rüsumları ilə bağlı xərcləri qarşılanmaqdadır.

Analoji hüquqi yardım mərkəzləri Bərdə, İmişli və Qəbələ rayonlarında da təşkil olunmuşdur. Hüquqi xidmətlər hər bir mərkəzdə ən azı bir Vəkillər Kollegiyasının üzv olmaqla, köməkçi hüquqşünaslar tərəfindən göstərilməkdədir.

Qeyd olunmalıdır ki, cari ilin fevral ayında fəaliyyətə başlamış Masallı Hüquqi Yardım Mərkəzi tərəfindən əsasən əmlak, ailə, əmək, vərəsəlik, cinayət, inzibati işlər üzrə 246 nəfərə hüquqi yardım göstərilmişdir. Onlardan 136 iş məhkəmə təmsilçiliyi, məhkəmələrə iddia ərizələrinin hazırlanması və s. bu kimi işlər ilə bağlıdır.

Səfərdə ABŞ-nin Azərbaycandakı Səfirliyinin siyasi işlər üzrə müşaviri Uilyam Soley, BMqT-nin Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Vladimir Qyorqyiev, Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin Aparatatının rəhbəri Fərhad Nəcəfov iştirak etmişlər.

Vəkillər arasında şahmat turnirinə yekun vurulmuşdur

İyunun 15-də Vəkillər Kollegiyasının "Vəkil klubu" tərəfindən Sumqayıt Şahmat Məktəbində "15 iyun - milli qurtuluş günü" və Azərbaycanda vəkilliyinin 100 illiyi münasibəti ilə "I Vəkil Şahmat" yarışması keçirilmişdir.

Yarışmanın məqsədi ölkədə şahmat idman növünün inkişafına dəstək olmaq, vəkillərin şahmat idman növünə olan bacarıqlarını nümayiş etdirməsinə şərait yaratmaq və onların bacarıqlarını qiymətləndirməsindən ibarət idi.

Respublika üzrə yarışa 28 vəkil və vəkilliyə namizəd qatılmışdır.

Bir gün ərzində keçən yarışmanın nəticəsində "Əkrəm Həsənov və partnyorları" vəkil bürosunun müdiri, vəkil Əkrəm Həsənov 1-ci, "Femida" Vəkil Bürosunun müdiri, vəkil Pənah Məmmədov, Bakı şəhəri 8 saylı Vəkil Bürosunun vəkili Aydın Ələkbərov, Bakı şəhəri 6 saylı Vəkil Bürosunun vəkili Rahim Alışov, Bakı şəhəri 8 saylı Vəkil Bürosunun vəkili Namiq Mustafayev, "Femida" Vəkil Bürosunun vəkili Elşən Səfərov 2-ci, Gəncə şəhər Vəkil Bürosunun müdiri, vəkil Camal Əliyev 3-cü yeri tutmuşlar. Qeyd olunmalıdır ki, yarışma Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının sədri cənab Anar Bağırov, Dağıstan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının sədri cənab Akif Beybutov, Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının sədr müavinləri Aydın Axundov, Pərviz Ələkbərov, Rəyasət Heyətinin üzvü cənab Muxtar Mustafayev tərəfindən izlənilmişdir. Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin qərarına əsasən, yarışın mükafat fondu 900 manat təşkil edir. 1-ci yer tutana 400 manat, 2-ci yer tutana 300 manat və 3-cü yer tutana 200 manat mükafat və fəxri diplomlar təqdim olunacaqdır.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında vəkilliyə namizədlərin təntənəli andiçmə mərasimi keçirilmişdir

Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyətinin üzvləri, vəkil qurumlarının rəhbərləri, millət vəkilləri, xarici ölkələrin səfirlərinin nümayəndələri, yerli və beynəlxalq təşkilatların, həmçinin KİV nümayəndələrinin iştirakı ilə vəkilliyə namizədlərin təntənəli andiçmə mərasimi keçirilib.

Tədbir Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası və AMEA-nın Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında baş tutmuşdur.

AMEA Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunun direktoru Aytən Mustafazadə tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edərək insan hüquqlarının müdafiəsinin əhəmiyyəti, bu istiqamətdə aparılan islahatlar barədə danışmış, bu baxımdan aztəminatlı əhaliyə ödənişsiz hüquqi yardım göstərilməsinin zəruriliyi, Vəkillər Kollegiyası tərəfindən bu sahədə keçirilmiş tədbirlərin önəmini vurğulamışdır. O qeyd etmişdir ki, AMEA Hüquq və İnsan Hüquqları İnstitutu və Vəkillər Kollegiyası arasında bağlanacaq anlaşma memorandumuna əsasən gələcək əməkdaşlığın əsası qoyulacaq, ödənişsiz hüquqi yardım, o cümlədən vəkillərin davamlı tədrisi ilə bağlı birgə tədbirlər keçiriləcəkdir.

Daha sonra Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov çıxış edərək bildirmişdir ki, bugün – 18 İyun Azərbaycanda Milli İnsan Hüquqları günü kimi qeyd olunur, Prezident İlham Əliyevin 2007-ci il 17 iyun tarixli Fərmanı ilə ulu öndər Heydər Əliyevin 1998-ci ildə ölkəmizdə ilk "İnsan hüquqları müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı"nın təsdiq edildiyi və insan hüquqlarının təmin olunmasının dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyən olunduğu nəzərə alınaraq

Azərbaycanda Milli İnsan Hüquqları günü təsis edilmişdir, Konstitusiyada əksini tapmış bu strateji məqsəd ilk növbədə hüquq islahatları və insan hüquqlarının qorunması prinsipinin real həyatda tətbiqini zəruri etmişdir. Bu səbəbdən, vəkilliyə namizədlərin andiçmə mərasimi və Vəkillər Kollegiyası ilə AMEA Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu arasında anlaşma memorandumunun imzalanmasının məhz bu günə təsadüf etməsi çox əlamətdar hadisədir.

Sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu və Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyəti arasında birgə əməkdaşlıq haqqında "Anlaşma Memorandumu" imzalanmışdır.

Daha sonra, vəkilliyə namizədlər çıxış etmiş, vəkil peşəsinə yiyələndikləri üçün məmnun olduqlarını, vəkilliyə qəbul üzrə ixtisas imtahanlarının intensiv olaraq keçirilməsi üçün Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinə minnətdar olduqlarını bildirmişlər.

Sonra vəkilliyə qəbul üzrə ixtisas imtahanlarından müvəffəqiyyətlə keçmiş və icbari təlimi başa vurmuş namizədlərin andiçmə mərasimi keçirilmiş, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilmiş, vəkilliyə namizədlər Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı önündə and içmiş, onlara vəsiqələr təqdim edilmişdir.

Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi beynəlxalq konfransda iştirak etmişdir

İyun ayının 21-də Rusiyanın Kalininqrad şəhərində "Baltikyanı əməkdaşlıq təşəbbüsü" çərçivəsində vəkillik fəaliyyətinin VII Beynəlxalq Praktiki Konfransı keçirilmişdir.

"Vəkillik peşəsinin müasir çağırışları və onların həlli yolları" mövzusuna həsr olunmuş konfransda Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasını Kollegiyanın sədri Anar Bağırov, sədr müavini Aydın Axundov, Rəyasət Heyətinin üzvü Muxtar Mustafayev, Vəkillərin İntizam Komissiyasının sədri Şahmar Məmmədov, Xırdalan şəhər Vəkil Bürosunun rəhbəri Ayxan Rüstəmzadə təmsil etmişdir.

Konfransda Rusiya Vəkillərinin Federal Palatasının prezidenti Y.Pilipenko açılış nitqi ilə çıxış edərək qonaqları salamlamış, daha sonra Rusiyanın müxtəlif regionlarının vəkillər palatalarının, o cümlədən bir çox ölkələrin vəkillər kollegiyalarının sədrlərinin mövzu ilə bağlı çıxışları dinlənilmiş, tədbir iştirakçılarını maraqlandıran məsələlərlə bağlı müzakirələr və fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Tədbirdə Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov çıxış edərək Azərbaycanda vəkillik institutunun inkişafı və nüfuzunun artırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, ölkədə vəkillərin sayının artırılması üçün görülən işlər, o cümlədən, Vəkillər Kollegiyasının maliyyə müstəqilliyi ilə bağlı konfrans iştirakçılarına ətraflı məlumat vermiş, onları maraqlandıran suallara cavab vermişdir.

Vəkillər Kollegiyası ilə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi arasında anlaşma memorandumu imzalanmışdır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məhkəmə-hüquq islahatları, xüsusilə "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" 03.04.2019-ci il tarixli Prezident Fərmanından irəli gələn tövsiyə və tapşırıqların icrası ölkəmizdə qanunçuluğun və hüquq qaydasının daha da möhkəmləndirilməsi prosesinə böyük töhfə vermişdir. Sözügedən məqsədə nail olunması üçün vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi, mövcud sahədə hüquqi maarifləndirmə tədbirlərinin genişləndirilməsi, peşəkar kadr potensialı ilə seçilən Respublikanın hüquq mühafizə orqanlarının, habelə insan hüquqlarının peşəkar müdafiəsi sahəsində ixtisaslaşmış təşkilatların qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlıq şəraitində birgə fəaliyyət göstərməsi vacib şərtlərdəndir. Müasir dövrün çağırışlarına uyğun hüquqi islahatların davam etdirilməsi nəticə etibarı ilə hüquqi dövlət prinsiplərinin inkişaf etdirilməsi, əhalinin dövlət hakimiyyəti və hüquq mühafizə orqanlarına etimadının yüksəldilməsi, vətəndaşların dönmədən qanuna riayət etmə ruhunda tərbiyə edilməsinə hesablanmışdır.

Qeyd edilən zərurətdən irəli gələrək, Vəkillər Kollegiyanın digər dövlət qurumları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığının qurulması çərçivəsində cari ilin iyun ayının 28-də Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin inzibati binasında hər iki qurumun rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə qurumlar arasında korrupsiya ilə mübarizə sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunun imzalanması mərasimi baş tutmuşdur.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Baş prokurorun müavini - Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi Kamran Əliyev əməkdaşlıq memorandumunun əhəmiyyətinə toxunaraq, dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müasir dövrün tələblərinə cavab verən,

cəmiyyətdə yüksək nüfuza malik məhkəmə-hüquq sisteminin formalaşdırılması, qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmlənməsinə istiqamətlənən islahatların ölkədə həyata keçirilən korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirləri ilə dəstəkləndiyini bildirmiş, qeyd olunan sahədə dövlət orqanları, o cümlədən hüquq mühafizə orqanlarının bir biri ilə, insan hüquqlarının peşəkar müdafiəsi sahəsində ixtisaslaşmış təşkilatlarla, həmçinin vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə əməkdaşlığın genişlənməkdə olduğunu qeyd etmişdir. K.Əliyev həmçinin prokurorluq əməkdaşlarının Vəkillər Kollegiyasının üzvləri ilə münasibətlərinə toxunaraq mövcud sahədə qeyri-prosessual münasibətlərin yolverilməzliyini bildirmişdir. Baş prokurorun müavini Vəkillər Kollegiyasının vəkillərin xidməti fəaliyyəti ilə əlaqədar onlara məlum olan korrupsiya hüquqpozmaları barədə məlumatlarının təxirəsalınmadan prokurorluq orqanlarına verməsinə dair razılığın memoranduma daxil edilməsini cinayətkarlığın bu təhlükəli təzahürünə qarşı mübarizədə önəmli töhfə olacağını qeyd etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov çıxış edərək bildirmişdir ki, Azərbaycanda vəkillik sahəsində aparılan mütərəqqi islahatlar nəticəsində ölkədə vəkillərin sayı əhəmiyyətli dərədəcə artmış, hazırda Bakı və Azərbaycanın regionlarında 1500 nəfərdən çox vəkil xidməti fəaliyyət göstərir. Vəkillər Kollegiyasının öz işini müasir dövrün

tələblərinə uyğun qurduğunu tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdıran Vəkillər Kollegiyasının sədri dövlətin vəkilliyin inkişafına böyük diqqət ayırdığını bildirmişdir. Belə ki, Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasında vəkilliyin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 22.02.2018-ci il tarixli Sərəncamında Vəkillər Kollegiyasına fəaliyyətində şəffaflığın artırılması tövsiyə edilmişdir. Eyni zamanda Anar Bağırov, "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 03.04.2019-cu il tarixli Fərmanında Vəkillər Kollegiyasına verilmiş tövsiyələr çərçivəsində bu Memorandumun imzalanmasının, hər iki qurum arasında səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulmasının mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini xüsusi vurğulamışdır. Qeyd olunmuşdur ki, əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulmasının başlıca qayəsini vətəndaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının səmərəli müdafiəsi təşkil edir ki, Memorandumun imzalanması son nəticədə məhz bu məqsədə xidmət edir.

Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi Polşada beynəlxalq konfransda iştirak etmişdir

İyulun 4-7-də Polşanın Qdansk şəhərində Vəkillərin Avropa Assosiasiyasının və Qdansk Regional Vəkillər Kollegiyasınn təşkilatçılığı ilə "Fərdi məlumatların mühafizəsi: nəzəriyyə və təcrübə" başlığı altında beynəlxalq konfrans keçirilmişdir.

Konfransın məqsədini eyni zamanda Şərqi, Mərkəzi Avropa və digər ölkələrin vəkilləri arasında əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması və bu münasibətlərin inkişaf etdirilməsi təşkil edir.

Tədbirdə Vəkillərin Avropa Assosiasiyasının prezidenti Maria Slazak, Kalininqrad Vəkillər Kollegiyasının sədr müavini Aleksey Sozvaryev, Özbəkistan Vəkillər Kollegiyasının sədr müavini Şuxrat Sadıxov, Qazaxıstan Vəkillər Kollegiyasından Segey Sizintsev, Belarus Vəkillər Kollegiyasının sədri Viktor Çayçits və digər ölkələrin vəkillər assosiasiyalarının rəsmi şəxsləri iştirak etmişlər.

Konfrans ərzində Rusiya, Gürcüstan, Ukrayna, Moldova, Polşa, İspaniya, Belarus, Qazaxıstan, Özbəkistanda fərdi məlumatların mühafizəsinin qanunvericilik rejimləri barədə ətraflı təqdimatlar dinlənilmişdir.

Qeyd olunmalıdır ki, ölkəmiz tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Vəkillərin Kollegiyasının sədri Anar Bağırov və sədr müavini Pərviz Ələkbərov tərəfindən təmsil olunmuşdur. Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov "Azərbaycanda fərdi məlumatların mühafizəsinin qanunvericilik təminatları" mövzusunda təqdimatla çıxış etmişdir.

İnsan Hüquqları üzrə Avropa komissarı Vəkillər Kollegiyasını ziyarət etmişdir

Ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Avropa Şurasının İnsan Hüquqları üzrə komissarı Dunya Miyatoviçin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi və bir sıra vəkillərlə ilə görüşüb.

Qonağı salamlayan Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov son dövrlər Avropa Şurası ilə Vəkillər Kollegiyası arasında qurulmuş səmərəli əməkdaşlıq münasibətləri, bu münasibətlərin daim inkişaf etdirildiyini və Vəkillər Kollegiyası üçün əhəmiyyətli olduğunu vurğulamışdır.

İnsan hüquqları üzrə Avropa komissarı kimi ilk dəfə ölkəmizə səfərindən məmnunluğunu ifadə edən qonaq Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyi ilə görüşün onun üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini, vəkilliyə qəbul, vəkillərin intizam icraatı, o cümlədən, vəkillərin gündəlik fəaliyyətlərində qarşılaşdıqları çətinliklər barədə ətraflı məlumat almaq istəyini bildirib.

Öz növbəsində Anar Bağırov vəkilliyə qəbulla bağlı ixtisas imtahanları, imtahanların gedişatı və aparılma proseduru, vəkillərin sayının artırılması istiqamətində görülən işlər, eləcə də vəkillərin intizam icraatı, vəkillərin etik davranış qaydalarının Avropa standartları ilə uzlaşması, habelə maraq kəsb edən digər məsələlər barədə Komissara məlumat vermiş, intizam icraatları ilə bağlı statistikanı qonağa təqdim etmişdir.

Görüşdə həmçinin vəkillərin peşə fəaliyyətləri zamanı qarşılaşdıqları problemlər, onların prosessual hüquq və səlahiyyətləri, gələcəkdə vəkil peşəsinin inkişaf perspektivləri, xüsusilə vəkillərin prosessual hüquqlarının genişləndirilməsi, vəkilliyə qəbul prosesinin daha da sadələşdirilməsi və s. əhəmiyyət kəsb edən məsələlər barədə qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılmışdır. Bundan başqa, ölkəmizin Avropa Şurasının HELP proqramının təşviqi üzrə Avropa Şurasına 47 üzv ölkə arasında 10-cu yerdə olması, gələcəkdə HELP platforması üzrə vəkillərin tədrisinin davam etdirilməsinin vacibliyi qeyd olunmuşdur.

İnsan Hüquqları üzrə Avropa komissarı xanım Miyatoviç görüşdən məmnunluğunu bildirmiş, qeyd olunan məsələlər bağlı müvafiq təşəbbüslərə Avropa Şurası tərəfindən dəstək verilməsinin vacibliyini qeyd etmişdir.

Daha sonra xanım Komissar tərəfindən görüşdə iştirak edən vəkillərə peşələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı suallar verilmiş, həmçinin vəkillər tərəfindən onları maraqlandıran məsələlər üzrə təkliflərlə çıxış edilmişdir.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Avropa Şurası yanında daimi nümayəndəsi Fəxrəddin İsmayılov, Avropa Şurasının Bakı Ofisinin rəhbəri Zoltan Hernyes, İnsan Hüquqları üzrə Avropa Komissarının Ofisinin təmsilçiləri də iştirak edirdi.

Sonda qonaqlarla xatirə şəkili çəkilmişdir.

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Vəkillər Kollegiyasını ziyarət etmişdir

ABŞ-nin ölkəmizdəki səfiri cənab Li Litzenberqerin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətini ziyarət etmiş, Kollegiyanın rəhbərliyi və bir sıra vəkillərlə görüşmüşdür.

Yüksək səviyyəli qonağı salamlayan Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağırov ilk öncə xoşməramlı ziyarətinə görə cənab Litzenberqerə öz təşəkkürünü bildirmişdir, daha sonra ötən dövrdə vəkilliyin inkişaf etdirilməsi üzrə görülmüş işlər, xüsusən vəkillərin sayının artırılması, onların müdafiəsi, peşəkarlığının yüksəldilməsi, Kollegiyanın beynəlxalq əlaqələrə verdiyi əhəmiyyət və bu istiqamətdə əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması barədə fikirlərini bölüşmüşdür. Eyni zamanda görüşdə “Azərbaycan Respublikasında vəkilliyin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilmiş 22.02.2018-ci il tarixli Sərəncam, habelə “Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” 03.04.2019-cu il tarixli Fərman və həmin sənədlərin icrası çərçivəsində Kollegiya tərəfindən görülmüş işlər barəsində məlumat da vermişdir.

Öz çıxışında Anar Bağırov ABŞ səfirliyinin rəsmisinin Kollegiyanı ziyarət etməsini ölkəmizdə vəkilliyin nüfuzunun artırılmasına verilmiş töhfə olaraq qiymətləndirmişdir.

Görüşdə həmçinin gələcəkdə vəkil peşəsinin inkişaf perspektivləri, vəkilliyə qəbul prosesinin daha da sadələşdirilməsi və s. əhəmiyyət kəsb edən məsələlər barədə qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Daha sonra, cənab Səfir yüksək qonaqpərvəliyə və səmimi fikir mübadiləsinə görə Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyinə öz təşəkkürünü bildirmiş, Kollegiya ilə əməkdaşlıqda, ölkəmizdə vəkillik peşəsinin inkişafında, ABŞ vəkillərinin öz Azərbaycan həmkarları ilə əməkdaşlığında maraqlı olduğunu bildirmiş, həmçinin Səfirlik tərəfindən hazırda dəstək verilən hüquqi təşəbbüslər barədə fikirlərini səsləndirmişdir.

Sonda qonaqlarla xatirə fotosu çəkilmişdir.

Azərbaycan vəkilliyinin 100 illiyində sosial aksiya keçirilmişdir

İyul ayının 30-da Azərbaycan vəkilliyinin 100 yaşı tamam olur. Məlum olduğu kimi, 30 iyul 1919-cu il tarixi - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətində Andlı Müvəkkillər Şurasının təşkili və yaradılma günü Azərbaycanda milli vəkilliyin təşəkkül tapma tarixi kimi əlamətdardır.

Xalqımızın tarixi keçmişi ilə səsləşən bu ənənəyə sadiqliyin və duyarlı yanaşmanın nəticəsi kimi, 30 iyul 1919-cu il tarixi - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətində Andlı Müvəkkillər Şurasının təşkili və yaradılma günü Vəkillər Kollegiyasının üzvləri tərəfindən sevinc hissi ilə qarşılanmışdır.

Bu əlamətdar günün qeyd olunması ilə əlaqədar Vəkillər Kollegiyasının qurumları tərəfindən gün ərzində paytaxt və bir sıra digər bölgələrdə olan müxtəlif sosial xidmət müəssisələri, internat və uşaq evləri - Bakı şəhəri 7, 8 saylı və Femida Vəkil Bürosu tərəfindən "Ümid yeri" uşaq evi, Bakı şəhəri 22 və 23 saylı Vəkil Büroları tərəfindən 2 saylı uşaq evi, Xəzər Consulting və Fides Vəkil Büroları tərəfindən Kor uşaqlar internatı, Bakı şəhəri 19 saylı və "Faiq Nağıyev və partnyorları" Vəkil Bürosu tərəfindən 1 saylı internat, Bakı şəhəri 3, 10 saylı və Sumqayıt Regional Vəkil Büroları tərəfindən Mərdəkan müalicəvi pansionat, Bakı şəhəri 3 və 5 saylı Vəkil Büroları tərəfindən 9 saylı internat, Bakı şəhəri 4 və 6 saylı Vəkil Büroları tərəfindən 9 saylı qocalar evi, Abşeron, Xırdalan və Sumqayıt şəhər 1 saylı Vəkil Büroları tərəfindən 7 saylı fiziki və əqli qüsurlu uşaqlar üçün internat evi, Bakı şəhəri 15, 16 və 18 saylı Vəkil Büroları tərəfindən Şaqan 3 saylı fiziki və əqli qüsurlu uşaqlar üçün internat evi, Bakı şəhəri 21 saylı, LCG və "Kəngərli və partyorları" Vəkil Büroları tərəfindən 1 saylı uşaq evi, Bakı şəhəri 25 və 26 saylı Vəkil Büroları tərəfindən 1 saylı körpələr evi, Bakı şəhəri 24 saylı və Kredo Vəkil Bürosu tərəfindən 11 saylı internat, Bakı şəhəri 2 saylı və Mərkəz Vəkil Bürosu tərəfindən 16 saylı internat, Bakı şəhəri 11 və 12 saylı Vəkil Büroları tərəfindən Müharibə və əmək əlilləri üçün pansionat, Bakı şəhəri 13 və 14 saylı Vəkil Büroları tərəfindən Şağan müalicəvi pansionat, Gəncə şəhər 1 saylı Vəkil Bürosu tərəfindən Göygöl 8 saylı ruhi-əsəb əlilləri internat evi, Kermur, Lider və MBM Vəkil Büroları tərəfindən Müharibə Əlilləri üçün Müalicə Pansionatı, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Vəkillər Kollegiyası tərəfindən Şahbuz qoca və kimsəsizlər üçün pansionat ziyarət edilmiş, müəssisələrdə yaşayan şəxslərə ödənişsiz hüquqi yardım göstərilmiş, onların müraciətləri araşdırılmış və müəssisə sakinlərinə hədiyyə sovqatları paylanılmışdır.

Bundan başqa, bu gün münasibətilə vəkil qurumlarına müraciət edən bütün şəxslərə ödənişsiz hüquqi yardım göstərilməkdədir. Bununla bağlı, hüquqi yardıma ehtiyacı olan şəxslər ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən vəkil qurumlarına müraciət edərək ödənişsiz hüquqi yardımdan faydalanmışlar.

Qeyd olunmalıdır ki, gün ərzində Respublikanın 18 sosial müəssisəsi 40-dək vəkil qurumunun vəkilləri tərəfindən ziyarət edilmişdir.

"Asudə" rubrikası

Əziz oxucular, sizlərə 2017-ci ildə yaradılmış və artıq bir xeyli izləyicisi olan maraqlı və hüquqi sahədə maarifləndirici "Hüquqi Açıqcalar" seriyasını təqdim edirik. Səhifənin əsas məqsədi insanların hüquq və vəzifələrini hər kəsin anlayacağı sadə və hüquqi terminlərdən mümkün qədər uzaq dildə açıqlamaqdır. Səhifənin yaradıcıları Vəkillər Kollegiyasının üzvü, vəkil Nazlı Əhmədova, dizaynın müəllifləri - Nurlan Məmmədli və Ziya Şivaxanlı, korrektor isə Günel Məmmədzadədir.

Ünvan: https://www.facebook.com/legalpostcards/

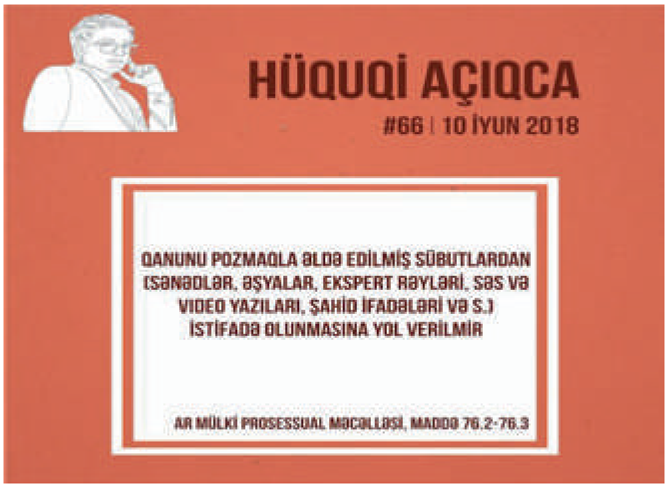

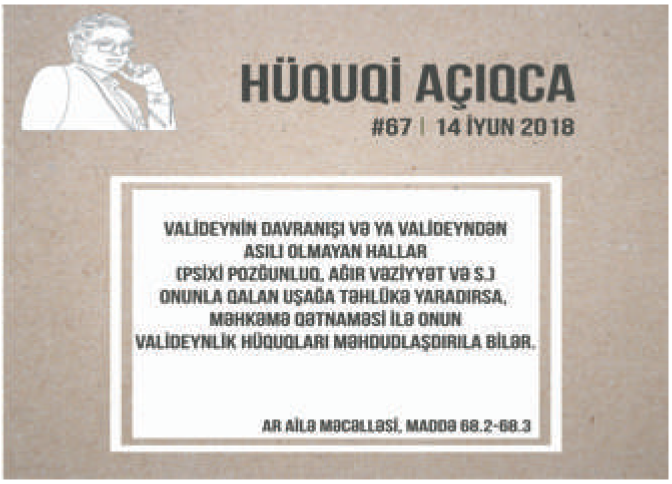

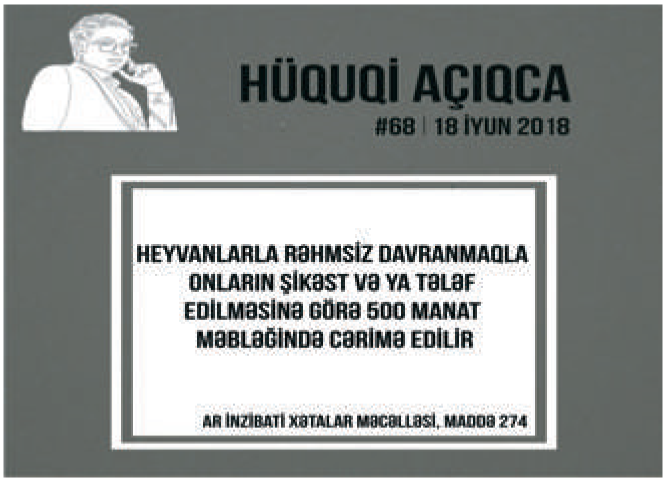

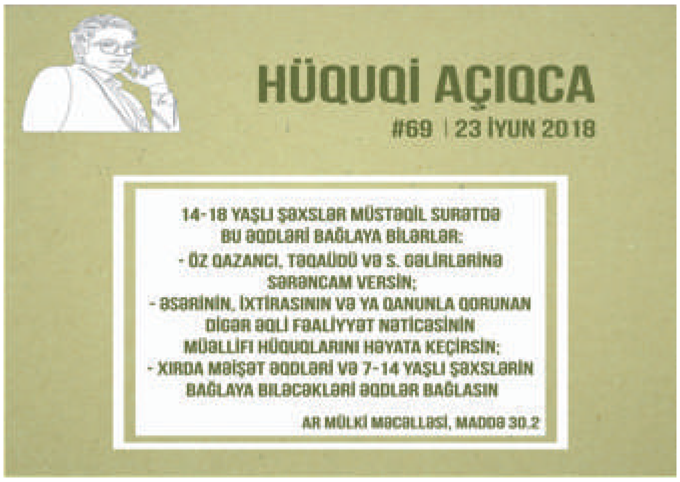

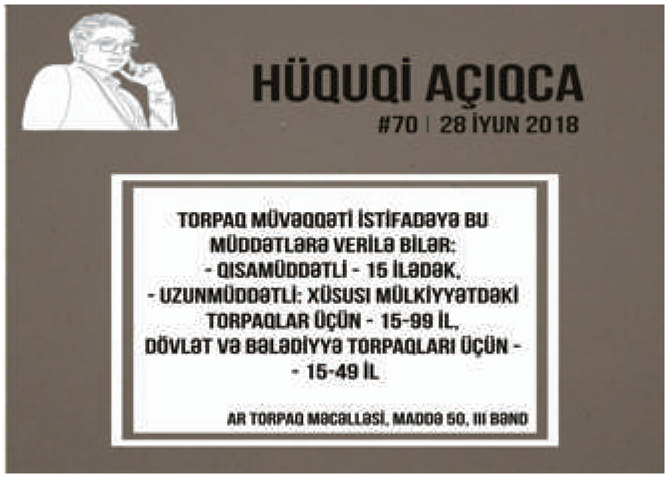

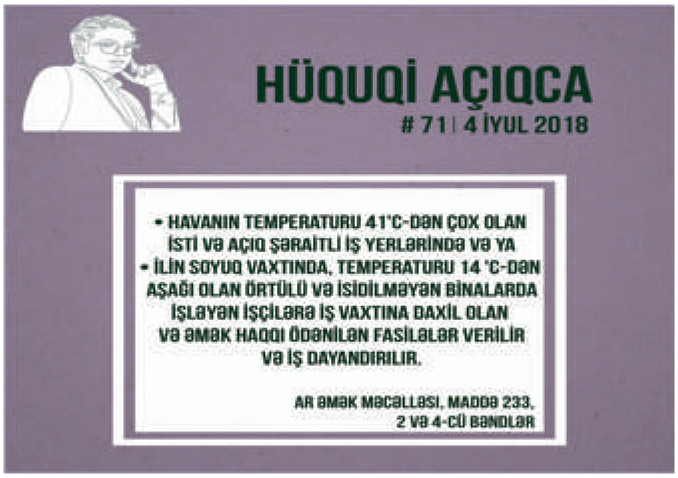

CONTENTS

Interviews and opinions

41 *"Strong and authoritative legal institution of Independent state"* **Chairman of Azerbaijani Bar Association, Anar Baghirov**

44 *"Azerbaijani advocacy - 100 years anniversary"* **lawyer Akif Alizadeh**

From international and local press

54 The new phase of judicial and legal reforms

58 The Presidential Decree serves to raise public confidence in the judiciary

65 Representatives of the Chinese Law Society visited Azerbaijani Bar Association

65 The Chairman of the Bar Association participated in 2019 Peterburg Law Forum

66 The first regional Law Office of the Bar Association was opened in Sumgait

67 Azerbaijani lawyers can now be admitted to advocacy in the UK's jurisdiction

68 A conference on"Lawyer's view on judicial legal reforms" was held

69 Officials visited the legal assistance centre in the Masalli "ASAN" service centre

70 Chess tournament between lawyers completed

70 Inauguration ceremony of candidates to lawyer held at Azerbaijan National Academy of Sciences

71 The management of the Bar Association participated in the international conference

71 Memorandum of Understanding was signed between the Bar Association and the General directorate for Combating Corruption under the Prosecutor General

72 Management of Azerbaijani Bar Association participated in the international conference in Poland

73 Council of Europe Commissioner for Human Rights visited Azerbaijani Bar Association

74 Ambassador of the USA to Azerbaijan visited the Azerbaijani Bar Association

75 Social event dedicated to the centennial of the legal profession in Azerbaijan

Interviews and opinions

Anar Baghirov

Chairman of Azerbaijani Bar Association

STRONG AND AUTHORITATIVE LEGAL INSTITUTION OF INDEPENDENT STATE

"Strong and authoritative advocacy is of great importance"
Ilham ALIYEV

For the organization of professional human rights protection in our country, 2019 is especially significant for the Azerbaijani lawyer. We can confidently say that this year will mark the 100th anniversary of the Azerbaijani lawyer's office, the 20th anniversary of the establishment of the Independent Lawyer Institute, and the 15th anniversary of establishment of the Bar Association's of the Republic of Azerbaijan.

Today we come across 24 expressions of "human rights", 63 of "freedoms", and other relevant phrases in our Main Law of Constitution. It tells about the direction of our country, its human values, its intentions about building state and civil society. At the same time, there has been a peculiar historical path to the Azerbaijani advocacy, which occupies a central place in the professional protection of these rights.

The world-famous writer Harper Lee's “The Killer of the Nightingale” uses the same expression about his heroic father, Atticus Finch, lawyer by profession:” "My father, who never took up arms, even never fought in war, was probably the bravest man I have ever lived in”. The character of the lawyer profession could not be more beautifully expressed. As we look at world history, we can clearly see the role of lawyers and lawyers in building different states. Such dedication is inherent in courageous individuals, and lawyers are justified in keeping one of the leading places on this historical list. And a glorious example can be in the success of some foreign countries and Azerbaijan.

Thus, on July 30, 1919, the decision of the Ministry of Justice of the Republic of Azerbaijan started the establishment of the Council of Judges in the Chamber of Justice of the Republic of Azerbaijan.

On November 12, 1919, on the basis of the request of the Ministry of Justice of the Republic of Azerbaijan it was asked to submit a detailed list of lawyers. It should be noted that out of more than 100 lawyers operating in that period, only 8 were Azerbaijani. The names of Ismail Khan Ziyadkhanov, Akhundzadeh Rashid bey, Alimardan Topchubashov, Fatalihan Khoyski, Khalilbay Hasmamedov should be specially mentioned. The services of the above-mentioned public and political figures in the establishment of the modern Azerbaijani state are well known to everyone.

However, as a result of the annexation of the Azerbaijani Democratic Republic by the 11th Red Army in 1920, the Decree of the Azerbaijan Revolution Committee on May 13, 1920 abolished the Azerbaijani judicial chamber, the prosecutor's office, the judicial and investigative bodies, and the legal system. It should be noted that at that time the defendants were allowed to go to trial only and it was a bitter experience in terms of access to legal aid at that time.

Despite the Soviet leadership's tendency to discriminate in economic and other areas in relation to Azerbaijan during the Soviet era, the proud children of our people could speak for the progress of our country. In this sense, the services of the genius leader of our people, the Great Leader Heydar Aliyev, should be especially emphasized.

The Ministry of Justice of the Azerbaijan SSR was established in 1970 and it is interesting to note that Article 6 of the Ministry's Charter provides for the general management of the Ministry of Justice on lawyers system. On December 25 of the same year, in the USSR Ministry of Justice's Order on Improving the Management of the Bar Association the following interesting statements were made: "The Ministry of Justice is tasked with new mandates on increasing the prestige of the legal system, ensuring greater access to lawyers' rights provided by the law, and creating conditions for the proper functioning of legal counsel and lawyers.

At the same time, we can consider the 1978 constitution as an important document in terms of institutionalization and organization of advocacy. Thus, Article 173 of the Constitution provides that: "The Bar Association has a legal body for legal assistance to citizens and organizations. Legal assistance is provided free of charge in cases stipulated by law".

However, if we are talking about independent advocacy, then it should be noted that the institution of advocacy in Azerbaijan as an independent institution and its activities are directly linked to the name of the Great Leader Heydar Aliyev. Thus, a Commission on the development of a new constitutional draft of the Republic of Azerbaijan was established under the leadership of the National Leader in 1995, and the Commission on Legal Reform was established in 1996 and after that period, the foundations of independent Azerbaijani advocacy were formed, and the Bar Association as an independent institution took its rightful place in the judicial system. Until now, advocacy activities were organized and controlled by the relevant department of the Ministry of Justice. As a logical continuation of all this activity, the National Leader Heydar Aliyev signed the Law on Lawyers and Advocacy on December 28, 1999, for the first time in the history of Azerbaijan, the lawyer profession was turned into a fully independent institute, and independent body of government, and has since become a party to the process under the new procedural law. After the adoption of the law that laid the foundation for independence the Bar Association was established for the first time on November 3, 2004.

As it is established in the Constitution of the Republic of Azerbaijan, the provision of high quality and professional legal assistance to citizens is the responsibility of the state, and this obligation is implemented through the Bar Association of the Republic of Azerbaijan. For this reason, a number of legal acts, numerous orders, etc., aimed at developing and enhancing the prestige of the Institute of Law in Azerbaijan, and the documents were adopted, which was directly linked to the name of the Honorable President Ilham Aliyev.

It should be noted that by the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan dated November 7, 2017, the Code of Civil Procedure, Administrative Procedure and the Law of the Republic of Azerbaijan "On Lawyers and Advocacy" were approved. And it is precisely the case that lawyers were appointed to provide high-quality legal aid, and even within this framework, the Bar Association was advised to increase the number of lawyers in the country.

Also, the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan “On Additional Measures on development of Advocacy in the Republic of Azerbaijan”, dated February 22, 2018, has a historical significance, as stated in the preamble of the decree enforcing the right of citizens to receive high quality legal aid. For a strong and reputable institution of great importance for the conduct of justice, the effective protection of human rights and freedoms, and the effective operation of justice, the order envisages provision of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan with relevant premises, 3 times increase of the amount established for legal assistance at the expense of the state, etc. The issues enumerated in the said order are being fulfilled today. It is also recommended that the Bar Association and its lawyers use the latest information and communication technologies and take steps to create a unified electronic information system of advocacy and integrate this system into the "electronic court" information system. Access to the "Electronic Courts" portal is also provided in the electronic lawyer cabinets on the Bar's

official website.

In addition, speaking about the importance of advocacy in our country, one should not miss the point. Today, lawyers are actively involved in the self-government of the judiciary, as well as in the formation of the judiciary, that is, in the work of the Judicial-Legal Council and the Judges Selection Committee. Also today, representatives of the judiciary as well as legal scholars are involved in the Advocacy Commission of lawyers.

The Bar Association has been implementing multidisciplinary initiatives to develop advocacy and to provide high-quality legal aid to citizens in partnership with the Bars' Association and judiciary.

Also, the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan "On Deepening Reforms in the Judicial-Legal System" dated 03.04.2019 is a historical document for the transformation of the Advocacy into a more progressive institution in our country, as well as a roadmap for future development. Together with other agencies to improve the effectiveness of disputes litigation, especially with respect to the courts, increasing the effectiveness of legal proceedings on civil cases and economic disputes, conduct a comprehensive review of civil procedural legislation with the Bar Association, along with other agencies, in order to ensure a faster and more effective solution of the business issues in the courts, and preparation of proposals for its improvement, taking into account international best practices in this field, it was recommended to strengthen measures to prevent lawyers from engaging in non-procedural relations with judges and prosecutors. The Cabinet of Ministers was also tasked with allocating the funds required for legal assistance directly to the Bar Association. Today, the Board carries out flexible and practical work in this direction.

Earlier in 2005, the head of state signed a decree "On measures to improve the logistics of the Bar Association. The decree was regarded as a practical state support for the development of the Azerbaijani lawyer.

Ultimately, all that is done is to provide people with high-quality legal assistance, which is one of the complementary segments of state policy to protect the rights of citizens in our country. The Bar Association of the Republic of Azerbaijan will continue to be a permanent supporter of progressive government policy in this area and will continue to be a part of this policy.

It is worth noting that as a result of the historic documents adopted by the head of state, the Bar Association was strengthened at the institutional level and become an authoritative body in the public and at the international level. The establishment of this authority includes effective cooperation of the Board with international organizations such as the United Nations, CE, International Organization for Migration, the German Society for International Cooperation, the European Law Students' Association, and the admission of lawyers in the UK and Wales. The establishment of contacts with the United Kingdom Law Society, the provision of scholarships and internships for young law students, an 83 percent increase in the number of lawyers in the country compared to 2017, facilitating the admission process on a regular basis.

At the same time, increasing the number of lawyer bodies in the country from 39 to 73, increasing the access of lawyers to the use of electronic technologies, the organization of free legal aid services to the low-income population in several ASAN service centers (Masalli, Barda, Gabala, Imishli), ensuring access to the public and the media, establishing a Regional Law Office that meets the most up-to-date standards in Sumgait, as well as opening regional centers in Sheki, Shirvan and Ganja, and other activities played an important role.

It should not be forgotten that the positive results achieved in the Azerbaijani advocacy are the result of the care of the worthy leader of our people, President Ilham Aliyev, for the development of independent advocacy of which foundation laid down by the great leader Heydar Aliyev. From this point of view, the ongoing reforms should undoubtedly be regarded important steps taken not only for today but also for the future.

Finally, we can say with certainty that on December 28, 1999 - the day of signing the Law on Lawyers and Advocacy, was engraved in golden letters in the history of our profession with the service of the Great Leader Heydar Aliyev.

Akif Alizadeh

Member of Azerbaijani Bar Association

AZERBAIJANI ADVOCACY – 100 YEARS ANNIVERSARY (1919-2019)

Azerbaijan as a part of Russian Empire

The development of the Azerbaijan Advocacy has gone through several historical stages.

The Turkmenchay Treaty, signed on February 10, 1828 between the Russian Empire and the Gajardynasty (Mamalakat-iMahrus-iGajar), was the confirmation and the end of the division of Azerbaijani territory into the northern and southern parts. Thus, under this treatment the boundary between Russian and Persia was set at the Aras River. Northern Azerbaijan was annexed to the Russian Empire, whereas the Gajardynasty, which was called Iran from the beginning of the 20th century, governed Southern part of Azerbaijan.

Thirty-forty years after the occupation of the northern part of Azerbaijan, the second half of the 19th century was marked by significant reforms in the Russian Empire. In 1861, after the abolition of the serfdom, the empire began to undergo a serious judicial reform and adopted the Judicial Charter on November 20, 1864, which encompassed the entire territory of the country. Based on the Judicial Charter, a new Advocacy Institute was established on the territory of the Empire. Accordingly, it consisted of two parts called authorized attorneysand lower-level advocates who served private clients. Subordinate lawyers were selected by the local self-governing body and monitored their activities. Qualifications needed to become an eligible candidate were having higher a law degree, 5 years' experience as a lawyer, minimal age of 25 and clear criminal records. It was not important for the private advocates to have a degree in law. They could be engaged in minor issues only after being examined and registered by the court.

The judicial reform, carried out in accordance with the Judicial Charter of 1864, was applied to the South Caucasus (Azerbaijan) on November 22, 1866. Judicial offices in the provinces of Azerbaijan (Baku and Elithabethpol provinces) began to operate in 1868 -1869 with a number of restrictions. Until then, the provinces have precise knowledge of the secular courts existence and an attorney's office operating in these courts. During the period of the Khanates, there were the Sharia Courts (Gazis- Islamic judges) and clerks that worked at those courts. The Sharia court and the clerk (mirzalik), like our current court and advocacy institution, operated with Islamic rules and traditions, being a little secular and religious. Despite the fact that on April 10, 1840, the Russian Empire intended to make serious changes in the judicial system of the South Caucasus (mainly of Azerbaijan), the reforms were not finalized, and the judicial and advocacy institute was established only after the adoption of the Judicial Charter in 1864.

After the implementation of the judicial reform in Azerbaijan in 1864, several Azerbaijani youths entered the faculty of law in the cities of the Russian Empire like Moscow, Petersburg, Odessa, Kiev and Kharkov.On completion of their education, they came back to Azerbaijan and started to work as legal advocates. They tried to realize Court Charter in Azerbaijan and defended the rights and freedom of the nation they belong to.

Founders of advocacy in Azerbaijan: prominent advocates of the late nineteenth and

early twentieth centuries.

The founder of Azerbaijani advocacy (or co-founder) – Alimardan bey Topchubashov, who was born in Tbilisi, on May 4, 1863, received his first education in the Muslim Madrasah in Tbilisi and soon after graduating from Tbilisi First Classical Gymnasium, he entered the faculty of history and philology of Petersburg University. After the first semester, he continued his study at the faculty of law and by the completion of his education in the faculty of law in 1888, he defended his dissertation thesis and got a Juris Doctorate degree.

The Scientific Council of the university's faculty of law decided to keep him at the department of the civil law and to prepare him to become a professor. However, this decision could be in force only if he converted to Christianity. As A.Topshubashov refused to accept Christianity they do not let him stay at the university he graduated from, for his further scientific activity and teaching.Then, he returned to Tiflis where he was born and started to work at Tiflis District Court first as an assistant, later as an inspector and a lawyer.

In 1893 he married the great thinker Hasan bey Zardabi's daughter Pari Malikova and moved to Baku. A.Topshubachov began his career as an attorney at Baku Court of Appeal in 1896 and in a very short period of time became a well-known, influential and first professional Azerbaijani lawyer. Due to this fact, the beginning of the Azerbaijani advocacy is associated with Alimardan bey Topchubashov's name.

Besideshis professional advocacy work, A.Topchubashov taking an active part in public and political sphere was one of the first muslim scholars who achieved goals in Baku City Duma elections in 1897. Starting from 1898 he worked as a chief editor for "Kaspi" the most popular newspaper of that time. The articles he published in this newspaper were dedicated to the muslims' (Azerbaijanis') freedom and revival.

Alimardan bey Topchubashov was elected as a chairman of Baku City Duma (self governing body). Starting from the early 20s known as a prominent politician in whole Russian Empire, in 1905 he was elected member of the First Russian State Duma. He became one of the founders of the Azerbaijan Democratic Republic leading his people towards gaining independence from colonization.

A. Topchubashov was the chairman of the Parliament of Azerbaijan Democratic Republic (1918-1920). After the collapse of Azerbaijan Democratic Republic A. Topchubashov had to live in France and on November 8, 1934, he died in Paris.

Fatali Khan Khoyski who was born in Shaki, on November 25, 1875, graduated from Moscow University faculty of law and that same year was appointed as an assistant prosecutor of Ganja (Elithabethpol) county court. For a very short period of time since 1907 F.Khoyski had been working in a court system in Kutaisi and Suhumi. Later, he was a lawyer at the Baku City Court.

In parallel with the advocatory profession, F. Khoyski was also involved in political activity. He was appointed as a deputy of the Second State Duma of Russian Empire from Ganja (Elithabethpol) governorate. During Azerbaijan Democratic Republic period he was head of the state and served as a minister of foreign and internal affairs. After the collapse of the Azerbaijan Democratic Republic F. Khoyski moved to Tbilisi and on June 19, 1920, was killed by Bolshevik Armenian Dashnak forces.

Ismayil Khan Ziyadkhanov was born on August 15, 1867, in Ganja (Elithabethpol governorate). After completing his education at Moscow University, faculty of law, first he served as a deputy prosecutor at Tbilisi Court of Appeal and later in the early 20s he was an authorized attorney of Ganja Court of Appeal and Baku Court of Appeal.

Ismail Khan Ziyadkhanli was one of the active members of Azerbaijan independence movement and one of the founders of the Azerbaijan People's Republic. During Azerbaijan Democratic Republic period he served as a military attorney and was the prime-minister of Ministry of Foreign Affairs. Shortly after the collapse of the Republic, on May 5, 1920, he was executed by the invader Golden Army military court.

Khalil bey Khasmammadov was in Ganja (Elithabethpol)in 1870. After graduating from Moscow University where he studied law, he started his professional work as an inspector at Yekaterinodar Court of Appeal and later in the early 20s he was an authorized attorney of Ganja Court of Appeal

and Baku Court of Appeal.

Besides being a prestigious lawyer, he was a prominent public figure, who pioneered the Azerbaijan independence movement. He was elected deputy of the Second State Duma of the Russian Empire in 1907, and in 1913-1918 was head of Ganja (Elithabethpol) city municipality.

As one of the founders of the Azerbaijan Democratic Republic K. Khasmammadov held the post of a minister at Ministers of Justice and Internal Affairs. In 1920 he was appointed as an ambassador to Turkish Republic. After the invasion, he started to live in Istanbul devoting all his life to the reestablishment of independence in the Azerbaijan Republic. He died in 1945 in Istanbul.

Fatali Khan Khoyski's younger brother Rustam Khan Khoyski was born on November 5, 1888, in Shaki. He graduated from Petersburg University faculty of law. He worked as an authorized attorney at Ganja and Baku District Courts.

R. K. Khoyski, who was one of the founders of the Azerbaijan Democratic Republic, was involved in political activities after the February bourgeois revolution of 1917 in Russia, and worked in various managerial positions in the newly formed national government. Following the collapse of the Azerbaijan Democratic Republic R. K. Khoyski was arrested and sent into exile. After some years of exile he went to Moscow and died there in 1939.

Hamid bey Shahtakhtinski was born on March 12, 1880, in Shahtakhtli village of Nakhchivan. After graduating from Odessa University, the faculty of law in 1912, he worked as an assistant prosecutor at Ganja (Elithabethpol) District Court for two years. Later he continued his activity as an authorized attorney at Baku District Court.

Like his colleagues, holding high posts Hamid bey Shahtakhtinski was also one of the founders of the Azerbaijan Democratic Republic. After the collapse of the Republic Hamid bey Shahtakhtinski stayed in Baku and worked in different positions. Being arrested in 1941, he was sentenced to imprisonment and sent to Arkhangelsk. He died there in 1943.

Aslan bey Safikurdski was born in Safikurd village of Ganja, on September 30, 1881. He entered the faculty of law at Kharkov University in 1901. In 1902, he was transferred to Petersburg University upon his own application. After completing his study, he returned to Ganja. In 1907-1911, he worked as attorney's assistant. In 1907-1911, he continued his professional activity as an authorized attorney.

Like his other colleagues, he was not only a well-known prosecutor but also a prominent political figure. He was the most active member and pioneer of the Azerbaijan independence movement. As one of the founders and the leader of the Azerbaijan Democratic Republic A. Safikurdski held various positions in the national government as a minister of health, labor, justice, post and telegraph. After the collapse of the Azerbaijan Democratic Republic, he was imprisoned. In 1925, upon completion of his term, he returned to Baku. He died in 1937 due to serious health problems gained during the imprisonment.

Nariman bey Narimanbeyli was born in Shusha (Elithabethpol province) in 1889. Upon graduation from the faculty of law at Kharkov University, Nariman bey Narimanov started to work as an attorney in Irevan. N. Narimanov also was one of the active members of the Azerbaijan independence movement. Holding the position of a prosecutor in the National Government he played an active role in the formation of the Azerbaijan Democratic Republic. After the occupation happened in April he was arrested and became another victim of the Great Purge repression in 1937.

Rashid bey Akhunzadeh was born on March 28, 1880, to a family of a powerful clergy Abdulssalam Akhunzadeh, who had been the head of the Caucasus Muslim Institution since 1894. After graduating from the faculty of law in Kiev University in 1912, he started to work as an attorney at Baku District Court. R. Akhunzadeh was one of the active members of the Azerbaijan National Liberation Movement. He was the head of the labor institution in National Government and later he was appointed as a governor of Baku. Following the April occupation, he was one of the victims of repressions and was sent to exile in 1937. Later he died in exile in 1940.

The Period of the Azerbaijan Democratic Republic.

The Court Charter signed on November 20, 1864, was still in power during the Azerbaijan

Democratic Republic period. However, on July 30, 1919, the ministry of justice of the Azerbaijan Democratic Republic made a decision to establish Azerbaijan Circuit of Court Chamber of Advocates and the bar operated under the auspices of the above-mentioned chamber until the collapse of the Azerbaijan Democratic Republic.

It is worth mentioning I am proud to say that before the establishment of the Azerbaijan Democratic Republic, all the attorneys working in Baku and Ganja actively participated in the formation of the national government and advanced to the leadership posts of the newly formed state.

According to the Court Charter, in the early 20th century, leaders of the Azerbaijan Democratic Republic like Alimardan Bey Topchubashov, Fatali Khan Khoyski, Ismayil Ziyadkhanli, Khalil bey Khasmammadov, Rustam Khan Khoyski and Rashid bey Akhundzade were listed as licensed attorneys of Baku Court of Appeal. Even so, the other founders Hamid bey Shahtakhtinski, Aslan bey Safikurdski and Nariman bey Narimanov who actively took part in the establishment of the Azerbaijan Democratic Republic and subsequently got high positions in the national government were unregistered for no apparent reason, either in Baku Court of Appeal or in Ganja Court of Appeal.

In this context, I should emphasize a very important point. Following the invasion of 1828, the anti-Muslim-Turkish policy carried out in the South Caucasus (in Azerbaijan) by Russian Empire, resulted in the increase in number of the non-Turkish (Muslim) attorneys engaged in the Courts of Appeal in Baku and Ganja at least for half a century since 1870.In the document attached to the letter (numbered 4254) addressed by the head of the Baku Court of Appeal to the Ministry of Justice on August 14, 1919, only 6 attorneys (A.Topchubashov, Fatali Khan Khoyski, Rustam Khan Khoyski, Khalil bey Khasmammadov, Ismayil Khan Ziyadkhanov and Rashid bey Akhunzadeh) out of 106 listed in the Baku Court of Appeal were Muslim-Turkish, but the rest were the representative of Russian, Armenian, Jewish and other ethnicities.

The head of the Ganja District Court sent a letter (№1496) to the Ministry of Justice dated August 9, 1919. In the attached file, there was a list with the names of 5 attorneys of the Ganja District Court, in which only 2 Russian and 3 Armenian attorneys were mentioned.It happened because the governors of the Empire created artificial obstacles for the national minority to limit access to the Russian medium schools. In every single opportunity, they tried to crease the number of the local national representatives in the national provinces.Ismail Khan Ziyadkhanov,the attorney and the member of the 1st Duma of Russian Empire from Ganja (Elithabethpol province), in his speech at the Duma meeting in 1906, said: "We, Muslims have not been given the right to get higher education. Youth can apply to other higher educational institutions just to get a diploma. As for the issue of becoming an officer, nowadays, if a citizen of this country is not allowed to get higher education then you will not find any Muslim officer serving in his homeland".

In my point of view, the period between 1896-1920 can be considered as the first stage of the development of the advocacy in Azerbaijan.

Azerbaijan in the Soviet period

Soon after the collapse of the Azerbaijan Democratic Republic on April 28, 1920, the Bolsheviks got the power. They abolished the previous attorney institution (private and public); alternatively, according to the decision made on May 13, 1920, it was decided to form the Collegium of Defendants and Defenders. On may 23, 1920, in Baku, Azerbaijan, Collegium of Defendants and Defenders comprising 36 members was established.

The decision made on 9 April 1922 (№24) on behalf of the Council of People's Commissars of Azerbaijan the previous Collegium of Defendants and Defenders was abolished and the Collegium of Defenders was established to provide legal assistance to the population through legal aid bureaus.Later, the regulation on "Court Structure" was adopted following the decision made on November 17, 1923, by Central Executive Committee of the Azerbaijan SSR. Later, following the decision made on November 17, 1923, the regulation called "Court Structure" was adopted by Central Executive Committee of the Azerbaijan SSR. Under the regulation, attorney activity was fully

operational as the Criminal and Civil Defence Collegium in People District Courts.

In 1930 the Council of People's Commissars of Azerbaijan and the Central Executive Committee of the Azerbaijan SSR made some changes in the regulation given on providing legal assistance. According to this change, citizens could get legal assistance from any member of the legal aid bureaus. The Defenders Collegium of the Supreme Court was active until 1939.

The period from 1920 till 1939 is considered to be the second stage of the development of Azerbaijani advocacy.

Azerbaijan SSR established the Bar Assosiation (which kept its existence till the current period) after the adoption of "the Regulation on Advocacy in SSR" following the decision made by the Council of People's Commissars of Azerbaijan SSR on August 16, 1939. In accordance with the Regulation, the main duty of the Bar Association was to provide the population with legal assistance through the legal aid bureau.

According to this regulation a member of the Bar Assosiation except elected position and scientific pedagogical activity did not have the right to work as a civil servant. However, the regulation which existed till that period of time gave opportunity to attorneys the right to hold the possition of a legal advisor in any state institution. This Regulation was in effect for many years even after the Second World War. I should stress that, during the Second World War 119 representatives of the Azerbaijan Bar Association were sent to the front and they fought for their motherland Azerbaijan. Following the Regulations the legal structure of the court of the SSR adopted on December 25, 1958, based on the Bar Association had to function in accordance with the Fundamentals of the legislation of the SSR.

According to the Regulations on the legal structure of the court of the SSR adopted on December 25, 1958, the Bar Association had to function in accordance with the Fundamentals of the SSR legislation. In complience with the "Regulation", Azerbaijan SSR Supreme Soviet adopted a regulation on "Advocacy" on December 8, 1960 and the Council of Ministry moderated the Bar Association. This Regulation functioned till 1980.

The period between 1939 and 1979 can be considered the third stage of the development of Advocacy in Azerbaijan.

On November 30, 1979, a new law on "Advocacy in SSR" was approved. According to this law, the Supreme Council of the Azerbaijani SSR proclaimed a new resolution on "Advocacy in Azerbaijan SSR" dated November 13, 1980, which functioned for about 19 years (1980-1999). The Bar Association became a voluntary association for attorneys involved in advocacy activities. The Bar Assosiation was established on the suggestion of the people having higher education in law and at the initiative of theexecutive and disposal body of the Soviet of People's Deputies.

According to the Statute, the proposal to create the Bar Association was submitted to the Ministry of Justice of the Azerbaijan SSR, and the Ministry, upon agreement with the proposal, forwarded it to the Council of Ministers or the local Executive authority for approval and registration. As before, the Bar Association established under this Statute was subordinated (indirectly) to the Ministry of Justice. Along with a number of highlights in the Statute similar to the current Law "On Lawyers and Advocacy", there are also many differences. The authorities of the Bar Association, the rules of admission to the advocacy, the free legal assistance by a lawyer, involvement of a lawyer to the disciplinary liability and so on have been regulated in a completely different way in this Statute. In accordance with the same (and last) Statue "On Advocacy in the Azerbaijan SSR", the lawyers did not have a specialized commission, and a two-year legal internship was required for admission to the advocacy, and if this internship was not available at all or less than two years, the opportunity was given to become a member by passing a probation in the Association from six months to one year, and the lawyer had the right to provide free legal assistance not in all cases, but in certain civil cases (e.g. related to alimony and labor disputes). The Statute stipulated that the Minister of Justice had the authority to make a proposal to the Chairman of the Presidium about raising a claim on the disciplinary responsibility of the lawyer. The Statute did not include the lawyer's oath, lawyer's ethics and the professional confidentiality. In the absence of sufficient scope of legal aid under the

Statute, the Presidium could allow the advocate to work as a legal advisor.

For the first time in the history of advocacy **between 1980 and 1991, which classified as the fourth stage in the history of development of advocacy in Azerbaijan**, several well-known lawyers received honorary titles**.** By the Presidential Decree No. 172 of the Azerbaijan SSR "On awarding honorary title "Honored Lawyer of the Azerbaijan SSR" for a group of lawyers" dated February 4, 1991, the lawyers Atakishiyev Salam Ibrahim, Ismiyev Teymur Alibaba, Skirta Sergei Mikhaylovich and Jarchiyev Davud Hajikarim were awarded the honorary title of the Honored Lawyer of the Azerbaijan SSR for effective performance in legal protection of the interests of citizens, organizations, businesses and for the dissemination of legal knowledge.

Azerbaijan during the independence period

On October 18, 1991, the parliament of our country adopted the Constitution Act "On Independence", and the Republic of Azerbaijan, which seceded from the USSR (leaving the union), became an independent state. In the early years of independence, as many laws, the Statute "On Advocacy in Azerbaijan SSR" approved by the Law of 13 November 1980 had been valid until 1999, i.e. until the adoption of the current law.

It is worth mentioning that in 1992-2000, a type of paid legal services was accessible on the basis of a special agreement along with advocacy activities (provided as entrepreneurial activity) under the referred Statute, and such service providers, along with civil and administrative cases, have even been able to participate as defense counsel in criminal cases. In addition to legal aid centers of the Bar Association acting in Baku, including other towns and districts, the private law firms and companies outside the Bar Association delivering paid legal services under various names have provided legal assistance to individuals and legal entities under the name "lawyer".

Under the leadership of National Leader Heydar Aliyev in the Republic of Azerbaijan during the first years of independence, the Constitution was adopted on 12 November 1995 in full compliance with the requirements of the constitutional state, and the right to access high-quality legal assistance was established by the constitution for the first time in the history of the country. In the cases stipulated by law, the Constitution established provision of free legal assistance at state expense and everyone's right to receive the assistance of a defense lawyer from the moment when a person was arrested, imprisoned, charged with committing a crime by the competent state authorities.

Henceforth, the Milli Mejlis (Parliament) of the Republic of Azerbaijan adopted the Law "On Lawyers and Advocacy" on December 28, 1999, and the Azerbaijani lawyers have so far been acting on the basis of this law and amendments and annexes made thereof at different times. For the first time, this Law formulated advocacy institution as an independent, self-governing, non-governmental organization that was not dependent on any public authority. Unlike previous legal acts, this Law enlarged the rights and responsibilities of lawyers, and new institutions were founded; and it seems fair to say that stringent and progressive "discipline" was established in the advocacy. Upon the adoption of this Law, only the members of the Bar Association were allowed to attend the criminal litigations, preliminary investigations and trials as a defense counsel, and then with the amendment of 11 June 2004 to the law, defense of a suspect or accused in criminal matters, defense of the physical person in the proceedings on the administrative offense considered by the court, representation of an individual in civil and administrative disputes in the Supreme Court of the Azerbaijan Republic, as well as representation in the Constitutional Court of the Republic of Azerbaijan of the applicant lodging the complaint related to the violation of the rights and freedoms was regarded as the exclusive prerogative of advocacy. Moreover, the law sets forth the clauses on the provision of advocacy, liability as stipulated by the legislation of the Azerbaijan Republic for illegal use of a lawyer's title by an individual who has not obtained the status of a lawyer in accordance with the procedure provided for by law, including lawyer's oath, professional confidentiality, lawyer's ethics, rules for admission to advocacy, special commission and other important issues.

Though Item 2 of the Transitional Provisions of the Law "On Lawyers and Advocacy" adopted on 28 December 1999 envisaged "Holding a constituent assembly to establish a new Bar Association

within three months from the date of entry into force of the Transitional Provisions of this Law", the constituent assembly was postponed until the end of 2004.

The period between 1992 and 2004 considered as the fifth stage in the history of development of advocacy in Azerbaijan is characterized by some observers as the years of stagnation in terms of development of advocacy, as well as the period in which "uncertainty in advocacy" prevailed. Although the law was adopted at that time, a new Bar Association was not established as set forth by the law, and the Bar Association, with very few members and difficulties in the admission process, pursued the previous "Soviet tradition" in its function with no advancement in advocacy.

The sixth stage in the history of the development of advocacy in Azerbaijan wasinitiated by holding a constituent assembly of the lawyers and establishing a (new) Bar Association in the Republic of Azerbaijan in accordance with the transitional provisions of the Law "On Lawyers and Advocacy". However, from the beginning it can almost be said that this period did not differ from the previous period to its "stagnation". Although the (new) Bar Association was established by the Constituent Assembly of the Bar association on 04/11/2004, a long-term "old Soviet" tradition still dominated in advocacy, theoretical innovations were not fully formed in practice with no improvement or advancement in logistics support of advocacy. The advocacy institutions did not get out of the Soviet-era "old-fashioned" and rather narrow building where the lawyers' headquarters was located. The Association had almost no international relations, and there were fewer, below 300 lawyers in the country because of a variety of challenges to become a member of the Association.

The constitutional right of individuals to receive high-quality legal assistance in the regions was limited. Azerbaijan lacked advocacy institutions in most regions, "arbitrary representation institutions" outside the law and civilian rules propagated in the civil litigation process and oppressed legal advocacy. There were very serious gaps in the delivery of free legal assistance at the state expense, and everyone's right to receive constitutional high-quality legal assistance was often violated. The most miserable was that the management of the Bar Association was simply watching all occurrences, and had neither taken, nor attempted to initiate any measures that would respond to the reputation of the advocacy institution and interests of the state and society.

Soon after the establishment of the (new) Bar Association on 04/11/2004, the Presidential Order No 669 of the Republic of Azerbaijan was issued on March 11, 2005 "On Measures to Improve Logistic Support of the Bar Association in the Republic of Azerbaijan". With the aim of improving the logistic support of the newly established Bar Association of the Republic of Azerbaijan to ensure the effective implementation of the right to receive legal assistance as defined in the Constitution of the Republic of Azerbaijan, the Cabinet of Ministers of the Republic of Azerbaijan was charged with the solving, within two months, the issues in terms of relevant building and logistic support for organizing the activities of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan, allocating funds for the purchase of vehicles and making special uniforms for lawyers. Nevertheless, not only the logistic support of the advocacy, but also the advocacy headquarter did not come out of the previous "broken and old" atmosphere.

The recent history of the advocacy in Azerbaijan

The period, which marks the seventh stage in the history of the development of advocacy in Azerbaijan, started with the conference of the Bar Association held on December 7, 2017. Prior to that, renowned and respected lawyer Azer Taghiyev, Past-Chair of the Bar Association resigned from the position on health grounds. At the conference attended by 110 delegates, Anar Baghirov, PhD in law, a member of the Judges Selection Committee, a member of the Judges Selection Committee, Acting Dean of "Professional Admission and Qualification of Lawyers" faculty of the Academy of Justice, a member of the Academic Council of the Academy, awarded with "Taraggi" medal by the Presidential Order of the Republic of Azerbaijan on May 19, 2015, was elected as chairperson of the Presidium of the Bar Association, and well-known lawyers Aydin Akhundov and

Parviz Alakbarov were elected deputy chairpersons. I can presume that this conference brought a new breath to the advocacy along with a new management of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan.

Shortly after the staff change in the management of the Bar Association, essential reforms for the state and society were launched in the advocacy institution under the leadership of Anar Baghirov for rapid change and development of the miserable situation in the advocacy. Reforms were carried out in a composite manner and are currently underway. On the one hand, the new management has started a radical solution of the backlog of perennial problems and, on the other hand, it has carried out considerable work for the Association to establish missing international relations and to raise the level of Azerbaijani advocacy to that of civilian countries.

It would be worthwhile to recall a point in this regard. The 2017's autumn was remembered by debates on reorganizing the institute of representation at the judiciary and delivery of legal assistance in accordance with Article 61 of the Constitution of the Republic of Azerbaijan. The Azerbaijani state legally charged the advocacy institution with a commitment to providing everyone with high-quality legal assistance. From this viewpoint, although the high level of protection of rights and freedoms of an individual in the judiciary is determined a direct duty of the advocacy by the Constitution and the law, there has not been any timely and principled objection to the arbitrariness or "anarchy" that has long been propagated in this area. In all law-governed states, the protection of rights and freedoms in judiciary is dealt by lawyers, or by the jurists to engage in this activity with special consent given by the relevant state body. The law-governed state recognizes everyone's right to high-quality legal assistance in its territory. Therefore, it is expedient that advocacy activities are not kept beyond control. Unfortunately, the "arbitrary" representation, which has long been called itself as an advocate in our country, has also endangered the interests of the advocacy institution, the state and society. Even if it's late, the judicial authority initiated a legislation to put an end to the "arbitrary" representation, and prevented massive violation of everyone's right to access to high legal assistance by making a serious amendment to the Civil Procedure Code with the Law No. 853 VQD adopted by the Milli Mejlis on October 31, 2017. This Law, which came into force on January 1, 2018, added Article 69.1-1 to the Civil Procedure Code (CPC) of the Republic of Azerbaijan. According to this Article, a representative of the physical person may be his/her close relative or a lawyer (except for persons stipulated by Article 71 of this Code). The authority of a representative to engage in court proceedings shall be properly documented. In addition, the law abolished Article 70 of the CPC, identified the scope of persons who could be represented in the civil proceedings, thereby ending long-term illegal activities of non-jurists or "arbitrary" representatives, as well as those who illegally acting on behalf of a lawyer. Even though the serious and significant alteration was welcomed by a troop of lawyers, legal community and the society, there were also protesters. Therefore the new management of the Bar Association appealed to the protesters and invited them to the position of lawyer in the manner prescribed by law, and hundreds of lawyers were admitted to the membership of the Bar Association as a result of this offer. Anar Bagirov, who took an active part in the abolition of the "arbitrary" representation, as well as in the process of organizing measures against misuse of the lawyers and who made the best possible way to restore the reputation of the advocacy even before being elected as a chairperson, did everything for a radical solution of the problems in this area after the conference. At present, we are certain that we were completely saved from the misuse of the lawyers and the "arbitrary" representation.

While speaking about the current development of the advocacy in Azerbaijan, the Presidential Decree of the Republic of Azerbaijan "On Additional Measures for the Advancement of Advocacy in the Republic of Azerbaijan" dated 22.02.2018 should be given a special attention. Because the new management of the Bar Association have already begun to carry out practical activities guiding by this Decree. For the first time in the history of the advocacy, two examinations were held in 2018 with the aim of increasing the number of members of the Bar Association, providing those to rapidly and unimpededly reach their desires in becoming a lawyer, and above 600 lawyers have acquired a

lawyer profession. Let's see the figures: on the eve of establishment of the (new) Bar Association, there were just over 300 members of the Association in November 2004, and on the eve of the last meeting of the Association, the number of members reached 934 in December 2017 and 1503 by the end of 2018. This means that if during the previous leadership of the Association, about 600 lawyers could become members of the Association in the past 13 years (2004-2017), within just one year during the current management, the same number of lawyers was admitted to membership of the Association. It is worthy of note that more than 100 lawyers have a successful outcome at the recent exam, and soon that number of jurists is expected to be involved in the membership of the Association and thus the number of lawyers will reach 2,000 in the 100th anniversary of advocacy at the end of this year.

Currently, there are 393 lawyers in the regions, of whom 143 are acting individually. And the number of lawyers in Baku totals 1110, of whom 105 are acting individually. There are 27 advocacy institutions in the city of Baku and 15 in the regions, with 42 institutions, and this figure is increasing.

Though I cannot describe the entire complex work carried out by the Association's new management for the sake of development of the advocacy in Azerbaijan, I owe to emphasize the most important points. The new management has achieved the adoption of the Statue "On ethics conduct rules of lawyers" at the conference where a new chairperson was elected. Advocacy institutions renounced the name of legal advice center and were renamed law bureaus. By the decision No. 202 of the Cabinet of Ministers of the Republic of Azerbaijan dated May 03, 2018, the amount of the lawyer's fee for free legal assistance at the state expense has been increased threefold. The Headquarter of the lawyers moved from the old and "Soviet" space to a new and modern building. The majority of law bureaus in Baku and the regions were repaired in line with modern requirements and given to the service of the lawyers. New law institutions have been established both in Baku and in the regions, and the target is establishment of the law bureaus in all regions of Azerbaijan and performance of the mission by the advocacy throughout the country. Regional law bureaus have also been established and are still being established in the cities where the regional courts are located. A Memorandum of cooperation was signed with the ASAN Service to accelerate and facilitate access to lawyer's assistance and the law bureaus started to function in the regions by being established in regional centers of the Service.

For the first time, an electronic register of lawyers was created in Azerbaijani and English. By virtue of this register, the necessary information about the lawyers has been collected and posted in the relevant section of the Association's official website in order to ensure the citizens' access to lawyers' general information. According to this information, any person in need of legal assistance can easily identify and communicate with a lawyer who is in compliance with his/ her requirements. In addition, measures have been taken to provide the lawyers with the Asan Signature in line with the agreement reached with the Ministry of Justice of the Republic of Azerbaijan with the aim of encouraging and facilitating the use by the lawyers of the electronic court system established within the framework of progressive judicial reforms in the country.

The publication of the magazine "Azerbaijani Lawyer" has been launched, and the Bar Association's website that meets modern requirements has been created. The Bar Association has established close relations with the Bar Association of more than 10 countries, including the Bar Associations of Turkey, the Russian Federation, Ukraine, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Germany and other countries, as well as with the European Lawyers Association and International Lawyers Association, and three prestigious international events have been organized by the Association in Baku on advocacy and lawyer's role in justice within the year. One of the future-oriented targets of the Bar Association is to examine candidates' writing and verbal abilities in addition to the written and oral exams held for admission to the membership of the Bar Association. This alteration also aims at enhancing the professional competence of lawyers and their role in the judiciary.

Currently, complex measures are being taken to increase the effectiveness of free legal assistance provided at the state expense, which is an important issue for advocacy (previously existed in criminal proceedings and received the name of "formal advocacy"), with the aim of ensuring high quality of public assistance.

In this regard, the Presidential Decree of the Republic of Azerbaijan "On Deepening Reforms in the Judicial-Legal System" issued on April 3, 2019 is considered a great contribution for the high quality of legal assistance provided at the state expense. The Decree charged the government with developing and submitting to the President of the Republic of Azerbaijan within one month the draft normative legal acts on direct allocation of funds to the Bar Association of the Republic of Azerbaijan for legal aid provided at the state expense in the state budget of the current and the following years in order to ensure the accurate forecasting and centralized accounting of the required funds for legal assistance delivered at the state expense. Upon implementation of the task given to the government by this Decree, we'll be able to say with certainty that the quality of legal aid at the state expense will be even higher.

Finally, the new management of the Bar Association has enriched our history by making a decision to celebrate the date of the establishment of the Sworn Attorneys Council under Azerbaijan Chamber of District Court - July 30, 1919 - as the Day of the establishment of the Azerbaijani Advocacy, thereby giving value and importance to the advocacy.

So it seems from the activity of the new Bar Association's management that its principal objective is to strengthen the reputation of the advocacy in Azerbaijan, the effectiveness of advocacy and the role of lawyer in justice!

References:

1. *Aliyarli S. (red.). History of Azerbaijan: From the earlier period to the 1870s. Baku, 1996.*
2. *Ismayilov X.X. History of state and law of Azerbaijan. Baku, 2006.*
3. *The Consulistic Policy of the Russian Tsarism in Azerbaijan. TI M-Л 1936.*
4. *Kazantsev S.M. Judgment of Prisoners in Russia. Fuzzy Wadding Process in 1864-1917. Leningrad, 1991. p. 11-12*
5. *Yagublu N.Founders of the Republic. Baku, 2018.*
6. *According to the Decree of the National Archive Office of the Republic of Azerbaijan of 1919, the Chamber of Judges of the Azerbaijan Ministry of Justice, the document with the list of the attorneys of the Baku Court of Appeal, attached to the letter (numbered 4254) addressed by the head of the Baku Court of Appeal to the Ministry of Justice on August 14, 1919 and the document with the list of the attorneys of the Ganja Court of Appeal, attached to the letter (numbered 1496) addressed by the head of the Ganja Court of Appeal to the Ministry of Justice on August 9, 1919.*
7. *Abdullayev A.A. (the deputy chairman of the Presidium Collegium of the Advocates of the Azerbaijan SSR) "History of the Soviet Advocacy establishment in Azerbaijan" 50 years anniversary of the Soviet advocacy in Azerbaijan. Materials from the Scientific and Practical Conference dedicated to the Advocacy Collegium of the Azerbaijan SSR Baku, 30.05.1972 . p. 19-31.*
8. *Shalamov M.P. History of the Soviet advocacy. Moscow,Yurizdat. 1939,p. 51-53*
9. *Statute on the Azerbaijan SSR Law. Baku. 1981.*

From international and local press

The new phase of judicial and legal reforms

Baku, July 27, AzerTag

As a result of the reforms carried out under the leadership of President Ilham Aliyev, our country is dynamically developing in all areas, new social relations are emerging, and the existing ones are taking on a qualitatively new character. The renewal of relations in public life necessitates the improvement of legal norms and mechanisms in order to regulate these relations fairly, effectively and flexibly. The Head of the Department of the Presidential Administration of the Republic of Azerbaijan for Law Enforcement Agencies and Military Affairs Fuad Aleskerov, commenting on the ongoing and planned work in this direction, noted:

- Dear Mr. President, having declared in March this year the serious necessity of carrying out judicial and legal reforms, gave impetus to the beginning of their new stage. The Decree of the President of the Republic of Azerbaijan "On Deepening Reforms in the Judicial and Legal System" of April 3, 2019 defined the main directions and priorities of this process.

In order to implement the instructions and recommendations contained in the Decree, intensive work was carried out, statistical information was analysed and compiled, and international best practices were studied. On 19 July 2019, the President of the Republic of Azerbaijan signed the first package of legislative acts covering the institutional component of reforms.

At the same time, comprehensive work is currently underway on the preparation of regular legal acts related to other components of the reforms noted in the Decree, i.e. the improvement of legislation. Activities aimed at implementing instructions and recommendations in the practical field are also continuing.

The package of regulations provides for amendments to the Courts and Judges Act, the Code of Civil Procedure, the Code of Administrative Procedure and the Code of Criminal Procedure. In addition, it includes relevant decrees and regulations to ensure the application of these laws.

Amendments to the Courts and Judges Act provide a legal basis for the establishment of two systems of specialized courts - administrative and commercial. From the moment of entry into force of these laws, that is, from January 1, 2020, the current system of administrative and economic courts will be abolished.

Let's look at this issue from a historical perspective. The adoption of the Administrative Procedure Act in 2005, the Code of Administrative Procedure of the Republic of Azerbaijan in 2009 and the establishment of a system of administrative and economic courts a year later were important stages in the development of the judicial and legal system of the country. As a result, the process of forming a new regulatory framework regulating one of the most important aspects of the life of any modern society - administrative legal relations, that is, relations between administrative bodies on the one hand and citizens or legal entities on the other, as well as the procedure for judicial consideration of disputes arising from administrative legal relations - was completed.

Over the past period, the administrative and economic courts have developed a wide range of experience in dealing with administrative disputes and have also continued to develop the practice of dealing with economic disputes.

At the same time, the consistent course of the President of the Republic of Azerbaijan to improve the system of public administration, diversify the economy, especially the development of its non-oil sector, encourage small and medium-sized businesses has made it necessary to further increase the efficiency of the system of administrative and economic justice.

In order to improve the quality of judicial decisions in these areas, judges considering the relevant disputes must have high professionalism, deeper knowledge in the field of law and rich experience, be aware of trends in the development of both administrative and economic legal relations.

As an important means of achieving this goal, the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan "On Deepening Reforms in the Judicial and Legal System" identified the improvement of specialization in the field of justice.

The current system of administrative and economic courts, although a progressive innovation at the time of its establishment, can now be seen as having fulfilled its mission. Given the current level of administrative and economic relations and the potential for their development, there is a need for greater specialization of the courts and judges concerned.

The establishment of separate administrative and commercial courts instead of the existing administrative and economic courts, which have a dual - public - and private legal nature, is considered optimal at this stage of judicial and legal reforms.

Administrative courts will deal exclusively with disputes related to acts and actions of administrative bodies, including disputes related to tax and customs payments, as well as disputes arising from payment of contributions under compulsory State social insurance, as provided for in the Decree "On Deepening Reforms in the Judicial and Legal System." In this way, the order provided for in the Decree to create an institutional framework to ensure the consideration of disputes between entrepreneurs and all State institutions and administrative bodies in a single specialized court will be implemented.

Commercial courts will hear civil disputes arising from business activities and, accordingly, will apply the Civil Procedure Code. In addition, as a result of changes in procedural legislation, the jurisdiction of commercial courts will also extend to a certain category of cases currently being considered by district (city) courts, which affect the interests of business entities. All other civil disputes unrelated to business activities will fall within the competence of district (city) courts.

It can be predicted that the establishment of commercial courts will increase the effectiveness of ensuring the rights of entrepreneurs and make a valuable contribution to the development of the business environment in the country.

Thus, the establishment of separate administrative and commercial courts will not only increase their specialization, but will also slightly reduce the burden on district (city) courts and create a more balanced judicial system as a whole.

The creation of two new elements in the justice system would not have been sufficient if the innovation had been introduced only at the level of the courts of first instance. This would not achieve the goals set. Therefore, the innovations will cover all courts. Thus, there are currently a civil board, an administrative and economic board, a criminal board and a military board in the courts of appeal and the Supreme Court. The judicial structure, within which separate administrative and commercial courts will operate, will find its logical continuation in the courts of appeal and cassation, and two relevant panels will be established in these higher courts.

Two other panels in higher courts - criminal and military - consider, on the basis of the Code of Criminal Procedure, complaints and protests against sentences, and other final court decisions of lower courts. The distinction is only that the military board specializes in criminal cases about war crimes, crimes against military service and also about the crimes committed by the military personnel. The number of cases before a military panel is relatively small.

In view of this, it is envisaged to merge military boards in the courts of appeal and cassation with criminal boards. It should be emphasized here that this change will not affect the military courts of first instance, which will continue to operate in the current composition.

In addition, another area of change in procedural legislation is the improvement of efficiency and reduction of the time frame for the consideration of disputes over the jurisdiction of a case.

At present, the question of which court - administrative-economic or district (urban) - has jurisdiction over a dispute is considered consistently in the courts of three instances - first instance, appeal and cassation. In order to simplify the procedure for dealing with disputes of jurisdiction, it is envisaged to reduce the number of courts involved in this procedure. The new law stipulates that complaints against decisions of the courts of first instance on the issue of jurisdiction will be considered directly by the Supreme Court, bypassing the appellate court.

In the Supreme Court, the question of jurisdiction will be considered on the basis of documents submitted by the parties by a mixed composition, which will include judges of civil, administrative and commercial panels. The period of consideration of such complaints is also reduced from 2 months to 10 days. As a result, cases of delays and red tape, filing multiple complaints of jurisdiction without any need will be eliminated.

The proposed changes, on the one hand, will lead to the optimization of the structure of judicial panels, on the other - to the creation of more favourable conditions for the formation of uniform judicial practice both in criminal cases and in disputes of jurisdiction.

In general, the proposed package of changes will contribute to the achievement of the following objectives at this stage of reform:

- Increasing the specialization of courts through the establishment of administrative and commercial courts;

- A more balanced distribution of cases between administrative courts, commercial courts and district (city) courts;

- Optimization of the judicial system;

Simplification of the procedure for the consideration of disputes on jurisdiction and reduction of the time frame for their consideration;

- Establishment of additional mechanisms for the development of uniform judicial practice in matters of judicial jurisdiction.

It should be emphasized once again that the next set of legal instruments is currently being worked on within the framework of judicial and legal reform.

This package of documents will include draft legislative acts aimed at further humanizing and decriminalizing criminal legislation, comprehensive analysis and improvement of the Civil Procedure Code, creation of a new mechanism for the formation of uniform judicial practice by the Supreme Court, improvement of norms related to the appointment and conduct of forensic examinations, as well as mechanisms for the execution of judicial decisions. In addition, legislative and practical measures will be implemented to increase the use of information and communication technologies, including the Electronic Court and Electronic Enforcement systems, in the work of the judiciary, criminal prosecution and enforcement bodies.

At the same time, the relevant personnel reform will be carried out in connection with the establishment of new courts and the change in the composition of the panels in the courts of appeal and cassation. The selection process for the new judicial posts will assess the level of professionalism of the judges and pay particular attention to their high level of theoretical and practical training in the relevant fields. This process makes it necessary to strengthen the training of modern lawyers, including new challenges for the legal education system.

Social relations are constantly transforming. The speed of development of social relations at the present stage, characterized by the application of new information technologies and innovations, has increased many times. In such a situation, even the most perfect law cannot regulate with absolute accuracy all the details of multifaceted and complex relations. In this context, law enforcement is particularly important and judges play a particularly important role in this process. In resolving disputes before the courts, they must take into account not only the "letter of the law," but also the essence of social relations and the "spirit of the law." Only in this case will the courts be able to implement the ideas laid down in the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan of 3 April 2019 and ensure the stability of approaches to the solution of legal issues and greater predictability of court decisions.

In general, the judicial and legal reforms initiated will ensure, in accordance with the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan "On Deepening Reforms in the Judicial and Legal System," more reliable protection of the rights of citizens in the courts and as a result will further increase the authority of the judicial system and confidence in the courts. The reforms under way, while improving the quality and efficiency of justice, will have an important impact on the legal system as a whole.

The Presidential Decree serves to raise public confidence in the Judiciary

Baku, July 25, AzerTac

As it is known, on April 3, 2019, the President of Azerbaijan signed the Decree "On Deepening of the Reforms in the Judicial-Legal System". Minister of Justice, Chairman of the Judicial-Legal Council Fikrat Mammadov shared his views on the works done on the execution of the Decree in the interview with AZERTAC.

– Fikrat Mammadov, first of all, we would like to know your opinion on the main purpose and role of the Decree of the President on deepening of the judicial-legal reforms, which is of great interest to the public and including a number of issues and innovations on judicial activity.

– Independent judicial power plays an exceptional role in every democratic society. Judicial-legal reforms, established by our national leader Heydar Aliyev in our country, and taking democratic legal statehood way, are successfully continued and developed under the leadership of the President Ilham Aliyev, important decisions are adopted in order to increase the effectiveness of justice, to develop the appeals and access to the courts, and consistent measures are taken.

Undoubtedly, the development of justice and judicial system should be regarded as a real manifestation of the comprehensive reforms undertaken in our country in the past. Thus, today Azerbaijan is making significant progress in all spheres of public life. According to the World Bank s report "Doing Business 2019", our country is one of the ten most reforming countries in the world.

When we look at the new presidency period of our Head of State, we see a wider scope of reforms in our country. Realization of the special projects on the initiative of the First Vice-President of Azerbaijan Mrs. Mehriban Aliyeva should be emphasized on improvement of people's wellbeing, in the field of rendering social services under the easy, transparent conditions providing citizen's satisfaction.

Naturally, these reforms could not be avoided by the judiciary and the justice system. The Decree on April 3, 2019, being the next manifestation of the exceptional value given to the judicial power by the head of state, is an important integral part of the judicial-legal reforms made in this field. The main purpose of the decree is to increase the quality and efficiency of justice by accelerating the process of formation of a fair trial in society that meets the requirements of modern times and having a firm standing in society, generally to increase public confidence, accessibility to the judiciary and transparency in its activities.

This Decree determines the strategic priorities of the future development of the justice and judicial system, as well as has a program character being a "road map" with exceptional importance.

The Decree is aimed at developing entrepreneurship, which is crucial for economic growth, further enhancing access to the court, preventing interventions in judicial activity, increasing efficiency of execution and eliminating procrastination, reducing judges' workload and solution of other problems.

Those problems were urgently discussed in detail in the Board meeting of the Ministry of Justice and large meeting of the Judicial-Legal Council and concrete measures were defined. At the same time, special working group consisting of the officials of the Ministry of Justice, Judicial-Legal Council, Supreme Court and Prosecutor General's Office was established and analyses were made on forthcoming issues, international experience was learned, joint proposals were prepared on complex legislative, institutional and practical measures, and other measures were realized.

– A little more information about the works done on the execution of the Decree would be interesting for the readers.

– First of all, by taking into consideration the actuality and public significance of the Decree, I would like to note the large public discussions on the issues and innovations coming from this important document held by presence of legal society, relative organizations and civil society institutions. So, there were held large public events – conferences, forums and presentations about main directions of the judicial-legal reforms, including enlargement of appeals to the courts by the entrepreneurs, application of "Electron court" information system for the different levels of the society, representatives of the business communities and diplomatic corps jointly with the American Chamber of Commerce, National Confederation of Entrepreneurs (Employers) Organization and World Bank.

The Ministry has organized such events in the regions, including in Ganja and Lankaran by presence of the entrepreneurs.

It should be noted that these measures are very important for the study of public opinion in the performance of the forthcoming duties and the consideration of proposals of civil society representatives.

The above-mentioned joint working group drafted up to 40 draft normative acts in a short time within the frame of the commissions specified by the Decree.

These projects are aimed at establishment of new qualified courts, which will consider the disputes on entrepreneurship, improvement of mechanisms of prevention of interference in judicial activity, formation of single judicial experience, automation of judicial activity, strengthening of social protection of the judges and judiciary officials, increase of efficiency of execution of forensic examination and court decisions. At the same time, for the first time, a draft of the Executive Code has been developed and is in the process of coordination with the relevant authorities in order to systematize the standard acts governing the activities in the execution field.

It should be noted that, as a result of amendments made to the legislation on decriminalization and other issues on the execution of the Order of the President of Azerbaijan dated February 10, 2017 on humanization of the punishment policy, about 5,000 prisoners were completely released from prison or the sentence was mitigated and the number of detainees entering the detention facilities decreased by 25%.

In this regard, by learning advanced international experience, draft laws were prepared on the issues of decriminalization of some acts, larger use of alternative punishments and application of new progressive law institutions by making about 400 amendments to the Criminal Code, Criminal Procedural Code, Code of Administrative Offences and Punishments.

Some draft laws have already been adopted by the Milli Mejlis, establishment of new qualified courts were approved for the purpose of simplification of appeals to the courts by the entrepreneurs, judges' guaranty was reasonably increased, and other issues on improvement of efficiency of judicial activity had been solved.

These laws, adopted by the legislative initiative of the head of state, will play an important role in maintenance of the effective activity of the judicial system.

Besides it, conferences are held with the judges and justice officials on timely, true and due execution of the measures specified by the Decree, relevant instructions and recommendations are given.

Republic-wide conference was held by presence of the heads and employees of all local executive organizations on implementation of forthcoming duties on the activity of the Executive Service of the Ministry of Justice, concrete steps were made for application of "Electron execution" information system, prevention of procrastination and abuse cases, and serious measures were made about the executive officials causing rude violations. With regard to the implementation of the Decree, as well as the dramatic increase in the number of enforcement services, reaching almost 900,000 last year, alternative mechanisms for enforcement of decisions of courts and other bodies,

as well as international practice and legislation of various countries was learned and experience had been acquainted at place.

As a result of generalization of the abovementioned data and realized analysis, it was considered feasible to introduce a private executive institution as a pilot project in the country at the present stage for the purpose of more efficient organization of court decisions, and relevant proposals were made.

At the same time, legislation and current experience on implementation of alternative mechanisms for forensic examination activity by private organizations was analyzed, experience of some European countries was considered, organization of private expertise activity was learned at place.

A draft law has been prepared specifying the progressive provisions of modernization of forensic examination in the level of international standards, specification of the term of expert opinion, enlargement of the parties' rights on defining the expertise, realization of examination by private structures, issue of relative licenses.

– As you mentioned, one of the most important innovations is the creation of a separate court to facilitate the access of entrepreneurs to the courts and to handle business disputes. We would like you to tell more about this.

– Improvement of access to the courts has always been in the spotlight of the head of state. Much work has been done recently to solve this problem and bring the courts closer to people and legal entities, and important changes have been made in the structure of the judicial system.

In 2007, court of appelas and economic courts were established in the regions of the republic, and in 2011, other regional courts, as well as the Institute of Administrative Justice, which plays an important role in ensuring human rights, administrative and economic courts were established in all regions.

I would like to note that specialization in courts is one of the most useful ways to increase the effectiveness of justice in the world today.Our country is also taking the necessary steps in this direction. For example, today in all and some other district (city) courts of Baku city specialization was made among the judges on consideration of criminal and civil cases.Also, since the juveniles are particularly vulnerable layer, separate cases have been set up at the Baku Grave Crimes Court. That is, the process is ongoing.

At the current level of development of our economy, the creation of a new specialized court for this activity, with the aim of improving consideration of disputes on entrepreneurship, has long been a requirement.

I would like to note that, fundamental amendments were made to the legislation in December last year at the initiative of the head of our state, including the conduct of economic disputes in electronic form, only through the "Electron Court" information system.

As a continuation of these activities promoting business development and improving the business environment, the esteemed President has identified the issue of setting up separate courts dealing with entrepreneurial disputes in the Decree.At the same time, a comprehensive analysis of civil procedural legislation in the Decree in order to provide more operative and efficient solution of business issues in the courts, enhancing the effectiveness of judicial proceedings, recommendations and instructions were given to the courts of appeal, Bar Association, National Confederation of Entrepreneurs (Employers) Organizations, Ministries of Justice, Economy and Taxes on the improvement of the law by taking into account advanced international experience.

In this regard, international experience has been studied, such judicial models existed in various countries were considered and the best experience for our country has been selected.

As I have already noted, relevant legislative acts have been adopted in this area. In accordance with the new legislation, new specialized courts - commercial and separate administrative courts - have been identified to facilitate entrepreneurs' access to the courts and to ensure more flexible handling of cases. New Commercial and Separate Administrative Courts have been established in

Nakhchivan Autonomous Republic, Baku, Ganja, Sumgayit, Shirvan and Sheki with the abolition of existing administrative and economic courts by the decree of the President of Azerbaijan dated July 19, 2019.At present, in accordance with the recommendations and instructions of the head of state, measures are being taken to determine the jurisdiction of those courts, to provide them with appropriate buildings, equipment, other organizational and technical facilities, and to establish court offices.

The new courts are expected to have judges with deep legal knowledge and experience in a particular area. This will allow for more professional, professional review of cases and their more comprehensive and comprehensive investigation.Civil disputes related to entrepreneurial activity will be considered by newly established commercial courts, and the disputes of entrepreneurs with all state bodies, administrative bodies, including disputes related to tax and customs payments, payment of compulsory state social insurance will be considered by the administrative courts. Commercial and administrative courts, which will start operating on January 1, 2020, will also play an important role in the analysis of judicial statistics in this area and in study of judicial practice. Establishment of specialized courts on entrepreneurial disputes under the new legislation, as well as the establishment of appropriate panels in the Supreme court and courts of appeal, the creation of a new, more effective mechanism for resolving disputes related to entrepreneurship in the country, will improve the business environment and stimulate prevention of procrastination cases.

– Strengthening of the independence of judges and preventing unnecessary interference in their activities is also key points in the Decree.

– Yes, the effectiveness of the judiciary depends, of course, on the activities of judges. For this purpose, the Decree recommended, first of all, to the chairmen and judges of all courts to promote justice, law, impartiality, transparency, and equality in their activity for strengthening the confidence in the courts.

I must note that, the issue of judicial independence is of particular importance in all countries. In various and even in developed European countries, interference with the judiciary and other pressures are a matter of concern, and ways of eliminating negative tendencies in this area are regularly discussed at the European Justice Ministers' conferences. In accordance with the recommendations of the head of state, an appropriate draft law has been prepared on the establishment of additional effective mechanisms in this area, including stipulation of punishment for the impediment to the administration of justice, the severity of penalties for any pressure or unlawful influence on the judiciary, interference and discretion. Notification of the Judicial-Legal Council by the judges about the interference in judges' activity also is an additional mean to prevent such cases.

In this regard, according to the recommendations given by the Decree, a "Hotline" was organized at the Judicial Legal Council to ensure the independence of judges, to eliminate the interference in the courts and other negative circumstances and the opportunities were made to appeal directly to the Council. Undoubtedly, the material support of the judiciary is more important for the effective functioning of the judiciary, as well as for provision of the objectivity, impartiality and independence of judges. That's why, amendments made to the Law "on Courts and Judges" according to the Decree, have significantly improved the financial provision of the judges, as well as there was defined additional salaries for all judges in the volume of their monthly salary and other guarantees are considered. At the same time, relevant projects have been developed to differentiate the rates of public duty on the cases considered by the courts in accordance with the cost of the claims and to direct some of those fees to strengthen the social protection of court personnel.

– Increasing judges' sense of responsibility for improving judicial activity and developing irreconcilable attitude to each offense is also important.

– That's right. The tasks of the Head of State to improve the efficiency of justice require the organization of activities in this area at a higher level in line with new challenges.

The Judicial-Legal Council undertakes regular measures on evaluation of the activities of judges, strengthening of enforcement, elimination of violation of laws, procrastination and other negative circumstances. Zone conferences are held in all court instances with the participation of chairmen and judges in the capital and regions, measures to increase the effectiveness of justice, existing problems in the judicial process, the possible shortcomings and the causes are analyzed in detail, impossibility of negative cases is brought into attention. Only last year, the Council has terminated the powers of 14 judges, by evaluating their activity by fail grade in the form specified by the law, for breaches causing the citizens' discontent. 4 chairmen were transferred to the lower positions, 2 persons were dismissed from the position, and 1 person's authorities were terminated early. At the same time, in accordance with the recommendations of the head of state to ensure the disciplinary liability of judges for violations of the Code of Ethical Behaviour of Judges, only in recent months disciplinary proceedings have been initiated on 40 judges, the powers of 1 judge have been terminated and 4 judges were dismissed from position. As well as, materials about 2 judges were sent to the General Department of Struggle against Corruption at the Public Prosecutor General, and measure of restraint was defined about one of them. In accordance with the recommendations of the head of state, other means are used to increase the sense of responsibility of judges and chairmen of courts, to ensure transparency and inadmissibility of non-procedural relations. To this end, the Council has set up a special body for struggle against corruption and for Judicial monitoring, Information technologies and innovations. These bodies conduct regular monitoring in courts, investigate on-site the appeals entered to the "Hotline" contact centre, and shortcomings are brought to the attention of the judges and chairmen, eliminating violations that cause non-procedural relations and causing civil dissatisfaction. More than 20 courts have already been monitored by new bodies, and more than 60 violations have been brought to the attention of judges and chairmen, and disciplinary proceedings have been launched on more serious violations. The works in this area are intensified. At the same time, the Council has established the practice of holding court hearings in order to create favourable conditions for citizens, to promptly eliminate any shortcomings and defects. Rules have been prepared on conduction of professional monitoring on Methodology of evaluation of judges activity, due and effective organization of work in the courts, on ethical behaviour and other issues for execution of forthcoming matters and for the purpose of increase of transparency in the procedures of evaluation of professionalism of the chairmen and for improvement of criteria applied in this field. Experienced judges of the higher courts and ASAN service volunteers are involved in the Council's activities.

– There is also an opinion that the number of judges in our country is small and the judges are overloaded. What steps are being taken in this direction?

– I would like to inform you that since 2006 the number of judges in the country has doubled and reached 600. Each judge is assigned an auxiliary state in accordance with international practice.At the same time, completion of the judicial system with high-trained judges with moral qualities within the framework of judicial reforms has always been in the spotlight.

By the way, the selection process of the candidates for the position of judge in Azerbaijan is now considered as a model in Europe for its transparency and is among the most advanced practices.It is not accidentally that, the Council of Europe and the European Union have recommended other Member States to build on our country's positive experience in this area.

As a result of this progressive and transparent selection of candidates for the position of judge, 415 persons from more than 3,400 candidates have been selected as lawyers and have been appointed as judges after passing long-term trainings and practices in trials and in foreign countries.

At the end of last year, 108 judges elected by these rules were appointed to the post of judge of various first instance courts by the head of state. 70% of the referee's corps is made up of young generation of referees, who have been selected by progressive rules. However, in the past years, civil cases in the courts have increased steadily over the years, including the number of cases in which the new judicial system began to function. Also, the number of judges in Azerbaijan is much

lower than the European countries.

Of course, excessive workload leads to certain deficiencies, poor quality of work solutions, and increase of cases of procrastination. The Presidential Decree on Deepening Judicial Reforms is of particular importance in this regard, increasing the number of judges by more than 200 units.

In this regard, the Judicial-Legal Council made changes to the Rules of Judges Selection this month to increase flexibility in the selection of candidates for the judiciary, as well as to create more transparent and favorable conditions for candidates.

The Judges' Selection Committee has made a decision to ensure that the candidates' admission is permanent, and that the State Examination Center will hold the exams using modern methods, personal computers for each candidate and groups of 200-250 people.
The next competition has been announced since July 25.

I hope that the newly appointed judges will be fully completed by these competitions.
At the same time, the issue of reducing the workload of judges by other means is always under consideration. Regular analyzes are carried out, both legislative and various institutional measures are being taken.

If we look at legislative measures that haven't gone too far, we can see that, taking off the authorities of liquidation and termination of execution of executive orders from the courts and committing them to the executive officials has greatly facilitated the work of the courts. Also, the limitation of the institution of representation from last year, in turn, has led to the better preparation of lawsuits by professional lawyers, which has led to the reduction of groundless claims.

This year, the introduction of extra-judicial review of administrative cases in connection with the enforcement of amendments to the civil procedural legislation, the simplification of certain categories of cases has provided a basis for further workload reduction.

Another important innovation is the adoption of the Law on Mediation this year, thereby creation of mechanisms for extrajudicial resolution of civil disputes. The Ministry of Justice was entrusted to carry out enlightenment and propogation activities related to the application of the mediation process by the Presidential Decree, taking into account the special importance of this institution and the works are going on to be done in this direction. According to the Decree, also taking into account the best experience of foreign countries, measures are taken to promote effective international arbitration in our country.

I would like to particularly mention the activities of the "Electron court" information system created by the Order of the President of Azerbaijan dated February 13, 2014 in terms of facilitating access to justice, more operative consideration of cases and provision of citizen's satisfaction.

People have had the opportunity to apply electronically without having to go to the court through the "E-Court" information system, which covers the entire process, from the moment of formation of the right to appeal to the court to the completion of execution of court decisions. Each person owning a "personal electronic cabinet", can submit documents to the court in electronic format, get acquainted with the materials of the case, and be informed about the process without coming to court.

At the same time, the audio recordings of the court proceedings, the organization of electronic document circulation, electronic publication of final court decisions, searches on the basis of various criteria, and other merits undoubtedly have a real positive effect on the easy and efficient organization of the work of judges.

In the past, courts have been equipped with the necessary infrastructure on application of the system, and in the framework of joint projects with the World Bank, the old court buildings have been reconstructed and equipped. To date, 60 percent of 111 courts have joined this system, and many components, including the Integrated Portal of Courts, the Personal Cabinet of the Court Process Attenders, Electronic Execution, the Unit Database of Court decisions, and several subsystems and modules are now being successfully applied.

The Decree of the Head of State dated April 3, 2019 gave instructions on the electronic court to cover the entire territory of the republic and ensure the harmonious functioning of the system. Necessary measures are being taken to implement these tasks.

– We thank you for the detailed interview. At the end we would like you to give brief information about the innovations in the field of justice that are of great interest to the community.

– Today, special attention is being paid to the application of electronic services, modern technologies and innovations in all fields of justice. In short, I would like to bring only some updates.Thus, in connection with the increasing demand for mobile services, the Ministry has developed a special “Electron Notary bag”.Through this "bag" with direct access to the electron notary information system and relevant banks, it is possible to carry out any notarial act and print and submit documents anywhere.

"Electron Justice kiosk" is also an interesting novelty. Only through this "kiosk" in Azerbaijan, it is possible to carry out notary actions at a distance. These "kiosks" are installed at the border, air and sea ports, railway stations. These devices provide 24-hour notary services and access to relevant documents via video conferencing. Such a kiosk has been installed at the airport for four months.

I would also like to note the Mobile Notary Portfolio, a product of Azerbaijan. By downloading the appropriate program to the phone, a citizen’s electronic notary office will be created and all information related to the activities of the notary will be provided.

In accordance with the Decree of the Head of State on the humanization of the punishment policy dated February 10, 2017, a new type of punishment, such as restriction of freedom, has been identified and the use of electronic controls has begun. Within a short period of time, these devices were manufactured in the country, and during the year 1,500 prisoners were provided with electron bangles.

Although these innovations I am referring to have been implemented in a short time, they have already attracted international interest. This month, the Minister of Justice of the Kingdom of Saudi Arabia visited Azerbaijan with a wide delegation, familiarized with the innovations and emphasized the importance of his country in benefiting from the Azerbaijani experience.

– Mr. Minister, we express our deep gratitude to you for spending your time for us and for sharing your valuable ideas, and wish you success in the implementation of reforms aimed at ensuring the rights of people.

Representatives of the Chinese Law Society visited the Bar Association of the Republic of Azerbaijan

A delegation of the Chinese Society of Law visited the Presidium of the Bar Association. The delegation was composed of some lawyers and scholars from the People's Republic of China.

Delegation members were welcomed by Deputy Chairmen of the Bar Association, Mr.Aydin Akhundov and Mr.Parviz Alekperov, who briefed them about the legal profession in Azerbaijan, the advancement of the legal profession in recent years, as well as the importance attached by the Bar Association of Azerbaijan to international cooperation.

The guests thanked for the hospitality and for the invitation of the Bar Association. Importance of international cooperation between countries was also noted by the Chinese delegation.

Speaking at the meeting, Mr Liang Qaiwou, Jiangxi Province Law Enforcement Advisor provided detailed information on China's legal system and situation of the legal institute, expressed his interest in cooperation with Azerbaijan. It was also noted that the decision of Azerbaijan to join “One belt One Road” initiative proposed by the Chinese government is highly appreciated. The Chinese delegation also noted that they would be pleased to host Azerbaijani lawyers attending the first international conference regarding the “Belt and road” initiative.

After the exchange of views, the guests got closely acquainted with the administrative building and activity of the Presidium of the Bar Association.

In the end, the memorial photo was taken with the guests.

The chairman of the Bar Association participated in 2019 Petersburg International Law Forum

On May 14-18, IX International Legal Forum was held in St. Petersburg, Russia. The forum was attended by Anar Bagirov, Chairman of the Bar Association, on behalf of the Bar Association. The Bar Association of the Republic of Azerbaijan was invited to the annual forum by the Federal Chamber of Bar Associations of Russia.

During the event, the Chairman of the Bar Association had meetings with the heads of the Bar Associations of some countries, as well as the specialized international organizations, and exchanged views on the prospects of future cooperation.

In addition, the Chairman of the Bar Association, Anar Bagirov, gave a speech at the forum on the advocacy profession, entitled "The Fate of Success", gave detailed information on the experience of Azerbaijan in this area, and answered their questions. Chairman of the Federal Chamber of Lawyers of the Russian Federation Yury Pilipenko, Chairman of the Law Society of England and Wales, Mrs. Vessel Ulrich, Chairman of the Federal Chamber of Lawyers of Germany, Mrs. Peyron Mary-Emi, Chairman of the Union of Lawyers of the Republic of Moldova reported on the experience of the respective countries.

Wales, Mrs. Vessel Ulrich, Chairman of the Federal Chamber of Lawyers of Germany, Mrs. Peyron Mary-Emi, Chairman of the Union of Lawyers of the Republic of Moldova reported on the experience of the respective countries.

Minister of Justice of the Russian Federation Alexander Konovalov also attended the session. In his speech, he noted that the time had come for the implementation of reforms in the field of professional legal assistance in Russia and expressed hope that this initiative would be implemented.

In addition, a ceremonial dinner reception was given to the officials of the panel of lawyers from the host countries organized by the St. Petersburg Chamber of Lawyers. The event was dedicated to the 3rd anniversary of the signing of Charter "On the Basic Principles of Advocacy".

The first regional Law Office of the Bar Association was opened in Sumgait

The administrative building of the Sumgait Regional Law Office, the first regional branch of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan has been opened. It should be noted that the opening of the regional office is carried out as a continuation of a series of events dedicated to the 100th anniversary of the establishment of legal profession in Azerbaijan.

It should be noted that the administrative building located on the first floor of a nine-floor building on 71 Zulfu Hajiyev Street, Sumgait city, was given to the use of the Bar Association on 19th of September 2018 with the purpose of execution of the Presidential Decree of 22 February 2018.

Repair of the building has been carried out due to the need to ensure rapid access to legal aid of all citizens, the institutions and organizations in the region.

In addition to repairing the administrative building, the law office was also provided with furniture, computers and other necessary equipment to improve the condition of the Sumgait Regional Law Office, which was funded from the Reserve Fund of the State Budget of the Republic of Azerbaijan for this purpose by the funds allocated to the Bar Association

According to reports provided by the Construction Center, the repair works of the administrative building included 58,991.53 manats on VAT, while 30.444 manats were spent on the VAT in total, with the aim of ensuring the utilization of the funds allocated from the state budget. At the same time, 25.924 manat worth of VAT was spent to equip the administrative building's infrastructure, as well as supply its furniture and computer equipment.

According to reports provided by the Centre of Evaluation of Construction, the estimated cost of repair works of the administrative building was 58,991.53 manats including VAT. Despite the estimated cost, only 30.444 manats were spent on jobs including VAT, with the aim of saving of the funds allocated from the state budget. At the same time, 25.924 manat including VAT was spent to equip the administrative building's infrastructure, as well as supply its furniture and computer equipment.

Today, the administrative building of 171.6 sq.m provided with a conference room, guest office, kitchen, sanitary junction and other facilities, including a confidential room, a reception desk, a large office space for lawyers is fully operational. In the future, it is also planned to set up teleconferencing systems to maintain remote connection of lawyers working in other regions with the Bar Association's Training and Legal Assistance Centre.

Under the terms of the decree of the President of the Republic of Azerbaijan dated February 22, 2018, all citizens of the 14 districts and cities of the Republic of Azerbaijan in the jurisdiction of the Sumgait Court of Appeal, as well as all the organizations in the region, can have an access to the legal services of the Sumgait Regional Law Office.

The opening ceremony was continued at Sumgait Plaza Hotel.

Chairman of the Bar Association of Azerbaijan Republic Mr. Anar Baghirov welcomed the guests and noted that the regional law office was the first to start its activity in the history of the legal profession and in the history of Sumgait city. Chairman Bagirov also added that, all this has been done in accordance with the Presidential decree on "Additional Measures for the Advancement of Legal Profession in the Republic of Azerbaijan" from 22 February 2018.

The opening ceremony was attended by the chairman of Sumgait Court of Appeal Saadat Bakhtashi, Sumgait City Prosecutor Sardar Imanov, Honorary Lawyer, Chairman of the Board of Elders of the Bar Association, Ikram Karimov, Head of Sumgait Regional Attorney's Office Anar Gasimli and lawyer operating in Sumgait city Leyla Badalova.

It should be noted that after the opening ceremony a scientific-practical seminar was held for the members of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan operating in the northern region under the title "Ethics and Contemporary Challenges". Approximately 100 attorneys participated in the event organized by the Bar Association of the Republic of Azerbaijan and the Regional Program of the German Society for International Cooperation (GIZ) "Approximation to European standards in the South Caucasus". It should be noted that at the event lawyers from Sumgayit, Guba, Gusar, Absheron, Siyazan, Khizi, Khachmaz and Shabran regions also participated.

Dr. Rudolf Lauda, a professional expert of the German Society for International Cooperation (GIZ), member of the Hessen Chamber of Advocates of Germany, has also participated in the seminar. Discussions were held on the issues of self-governance and ethics of lawyers in Europe, lawyer's independence, professional secret, avoidance of conflicts of interests, reputation of law profession and other issues.

Azerbaijani lawyers can now be admitted to advocacy in the UK's jurisdiction

According to an agreement reached between the Bar Association of the Republic of Azerbaijan and the Law Society of the United Kingdom, members of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan can now be admitted to advocacy and practice law in England and Wales.

In order to be admitted to advocacy in the UK, Azerbaijani lawyers must meet the following criteria:

- Candidate must be a member of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan;
- The candidate must have the right to engage in advocacy activities throughout the territory of the Republic of Azerbaijan;
- Must have a strong character and high quality to be accepted as a lawyer;
- Pass the exams of the Qualified Lawyer's Transfer System (QLTS - link).

It should be noted that a specialized body known as the Solicitors Regulation Authority (SRA) holds QLTS exams in Britain. It is possible to get acquainted with the organization's site here.
The fact of the recognition of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan in the mentioned jurisdiction was confirmed by the official website of the Solicitors Regulation Authority (SRA).

A conference on "Lawyer's view on judicial-legal reforms" was held

At the Hilton Hotel, by the initiative of the Mrs. Mehriban Aliyeva, First Vice President of the Republic of Azerbaijan and organization of the Bar Association of Azerbaijan a conference on "Lawyer's view on judicial-legal reforms" took place. Representatives of the National Assembly, almost 300 lawyers, judges, ambassadors of foreign countries, as well as representatives of various state, non-governmental organizations were among the participants and media were also invited to cover the event.

Speaking at the conference, Mr. Anar Bagirov, Chairman of the Bar Association highlighted the importance of the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan dated 03.04.2019 "On deepening reforms in the judicial-legal system" and stressed the measures which are taken by the Bar Association on the implementation of the recommendations in the Decree also informed the participants of the event about the tasks.

Then Mr. Gunduz Karimov, the Assistant to the First Vice President of the Republic of Azerbaijan informed participants about the significance of the mentioned Decree for the Bar Association, the role of lawyers in judicial-legal reforms and the necessity of the reforms.

Speaking at the event, Mr. Vusal Isayev, Head of Legal Services Sector of the Department for Law Enforcement and Military Affairs of the Presidential Administration of the Republic of Azerbaijan noted the contribution of the Decree of the President of Azerbaijan to justice, spoke about the reforms being implemented to ensure the availability of high-quality legal aid to the population in Baku and the regions.

Mr. Namig Askerov, Deputy Prosecutor General of the Republic of Azerbaijan, the member of the Judicial-Legal Council talked about the lawyer-prosecutor relations, shared his views on the importance of the relations in terms of the administration of justice in recent years.

The next part of the event was delivered by Mr. Anar Bagirov, Chairman of the Bar Association, on "The role and place of advocacy in judicial and legal reforms." Chairman of the Board noted that in the recent period, the Bar Association has taken a number of measures to improve the advancement and reputation of the legal profession, logistical support, as well as to improve the quality of legal assistance provided to citizens by lawyers. However, there are certain problems with regard to the Bar Association's activities, financial independence, logistical support, and the number of lawyers in the regions. In this regard, the relevant instructions and recommendations of the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan, in particular, the issue of granting the funds for lawyers to the Bar Association for legal assistance at the expense of the State was of particular importance.

Later, Mr. Javid Huseynov, the head of the office of the Judicial-Legal Council, made a speech on "Deontological aspects of judge-lawyer relations" and noted that judge-lawyer relations play a special role in judicial-legal reforms and in this respect, non-procedural relations are inadmissible. He noted that the provision in the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan dated 03.04.2019 "On Deepening the Reforms in the Judicial-Legal System" is a clear example of the importance attached by the state to this area. At the conference, Honorary Lawyer Mr. Ikram Karimov the Chairman of the Board of Elders of the Bar Association made an interesting speech regarding the Decree.

In the second part of the conference, the lecture was delivered by Mr. Shahmar Mammadov, Chairman of the Disciplinary Commission of the Lawyers, the Head of the Legal Aid and Training Centre of the Bar Association on "Ethical behavior of lawyers and preventive measures against non-procedural relations". In addition, at the event, deputy chairman of the Disciplinary Committee Ilhama Hasanova made a report on the criminal law formed by the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan dated 03.04.2019, and Mr. Mukhtar Mustafayev, a member of the Presidium of the Bar Association, made a report on the Civil Rights Working Group.

The conference continued with discussions and questions of the participants were answered.

Officials visited the legal assistance centre in the Masalli ASAN service centre

On June the 3rd within the framework of the "Rule of Law" project organized by the Bar Association of Azerbaijan, IOM Office in Azerbaijan, ASAN Service and with the financial support of the US Department of State, official representatives of above-listed organizations visited the Legal Assistance Centre in the Masalli ASAN Service Centre.This major point of this project is to provide people with low-income with free legal assistance and increasing their access to professional legal services. Within the framework of the project, the population will be provided with services such as representation in judicial and other state bodies, drafting of legal documents, verbal legal advice.

Similar legal assistance centers were also established in Barda, Imishli and Gabala districts. Assistant lawyers provide legal services, with at least one member of Bar Association at each center.

It should be noted that Masalli Legal Aid Center, which started operating in February of the current year, provided legal assistance to 246 people on property, family, labor, inheritance, criminal, administrative cases. 136 of them were related to representation in court, writing of complaints, and other similar legal procedures.

The visit was attended by Mr. William Soley, the US Embassy Advisor on Political Affairs, Mr. Vladimir Gjorgjiev, the Head of the IOM Office in Azerbaijan, and Mr. Farhad Najafov, the Head of the Office of the Presidium of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan.

Chess tournament between lawyers completed

On June 15, the "Lawyer Club" of the Bar Association held the "I Attorney Chess" in honor of "June 15 - National Salvation Day" and the 100th anniversary of the Lawyer Profession in Azerbaijan at Sumgait Chess School.

The purpose of the competition was to support the development of chess in the country, to create an opportunity for lawyers to demonstrate their skills in chess and to evaluate their skills.

28 lawyers and candidates for advocacy participated in the Republican competition.

As a result of the competition held during the day, the head of the "Akram Hasanov and partners" lawyer bureau, lawyer Akram Hasanov won the 1st place, the head of the "Femida" Law Office, lawyer Panah Mammadov, lawyer of the Law Office # 8 Aydin Alekperov, Baku City, and Lawyer Rahim Alimov, of the Law Office # 6, Baku City, Lawyer Namiq Mustafayev, of Baku Lawyer Office No 8, Baku city, and "Femida" Lawyer's Office lawyer Elshan Safarov won the 2nd place, and head of Ganja City Lawyer Office, Lawyer Jamal Aliyev won the 3rd place.

It should be noted that the competition was represented by Mr. Anar Bagirov, Chairman of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan, Mr. Akif Beybutov, Chairman of the Bar Association of Dagestan, Deputy Chairmen of the Bar Association Mr. Aydin Akhundov, Parviz Alekberov , and Member of the Presidium Mr. Mukhtar Mustafayev.

According to the decision of the Presidium of the Bar Association, the prize fund of the competition is 900 manat. Prizes and diplomas will be awarded to the first prize of 400 manats, the second place - 300 manats and the third - 200 manat.

Inauguration ceremony of candidates to lawyer held at Azerbaijan National Academy of Sciences

A solemn ceremony of inauguration of candidates to the lawyer was held with the participation of members of the Presidium of the Bar Association, heads of law offices, MPs, representatives of foreign embassies, representatives of local and international organizations, as well as mass media.

The event was held at the Central Scientific Library of ANAS jointly organized by the Bar Association of Azerbaijan and the Institute of Law and Human Rights of ANAS.

Ayten Mustafazadeh, Director of the Institute of Human Rights and Rights of ANAS, delivered a keynote speech at the opening ceremony and spoke about the importance of protection of human rights and reforms in this direction, emphasizing the importance of providing free legal aid to the poor. He noted that the Memorandum of Understanding signed between the Institute of Law and Human Rights of ANAS and the Bar Association will lay the foundation for further cooperation, including free legal aid, as well as joint activities on continuous training of lawyers.

Then, Chairman of the Bar Association Anar Bagirov stated that today, June 18 is marked as the National Human Rights Day in Azerbaijan. By President Ilham Aliyev's decree from 17 June 2007, the day of approval of "Human Rights" Program for the Protection of Human Rights by the initiative of national leader Heydar Aliyev has been marked as "Human Rights" day. For this reason,

the fact of the signing of the Memorandum of Understanding between the Institute of Law and Human Rights of ANAS and the Bar Association is a very significant event.

Then a Memorandum of Cooperation was signed between the National Academy of Sciences of Azerbaijan and the Presidium of the Bar Association of Azerbaijan.

Later, the lawyer candidates expressed their gratitude to the Presidium of the Bar Association for their support in obtaining the profession of lawyer and intensively conducting professional exams for advocacy.

Then the oath-taking ceremony was held on successful candidates passing the qualification examinations and the State Anthem of the Republic of Azerbaijan was performed.

The management of the Bar Association participated in the international conference

On June 21, within the framework of "the Baltic Cooperation Initiative" the VII International Practical Conference of Advocacy was held in Kaliningrad, Russia.

Chairman of the Bar Association of Azerbaijan Republic Anar Bagirov, Deputy Chairman Aydin Akhundov, Chairman of the Board, Mukhtar Mustafayev, Chairman of the Disciplinary Commission Shahmar Mammadov, head of Khirdalan city Lawyers' Office Aykhan Rustamzade represented Azerbaijan in a conference dedicated to topic titled ""Modern Challenges of the Advocacy profession and Solutions"

At the conference, President of the Federal Chamber of Russian Lawyers Y.Pilipenko welcomed the guests, followed by speeches of chambers of lawyers of various regions of Russia, including the collegiums of many countries, where discussions and exchange of views on issues of interest to the event participants were held.

Speaking at the event, Chairman of the Bar Association Anar Bagirov informed the participants of the conference on the measures taken to develop and enhance the authority of the Bar Association in Azerbaijan, the work done to increase the number of lawyers in the country, as well as the financial independence of the Bar Association and answered the questions of their interest.

Memorandum of Cooperating was signed between the Bar Association and the General Directorate for Combating Corruption under the Prosecutor General

Judicial reform carried out under the leadership of the President of the Republic of Azerbaijan Mr. Ilham Aliyev, in particular, the implementation of the recommendations and instructions of the Presidential Decree "On Deepening Reforms in the Judicial-Legal System" dated 03.04.2019, greatly contributed to enhance the process of law and order in our country. To achieve this goal, the rights and freedoms of citizens, the expansion of legal awareness in this area, the efficient and mutual co-operation of law enforcement bodies of the Republic, as well as specialized human rights organizations, working with professional human resources are essential. Continuation of legal reforms in line with the challenges of the modern era is aimed at developing the principles of the rule of law, increasing public confidence in the government and law enforcement agencies, and bringing up citizens in the spirit of obeying laws.

Due to the above mentioned need, within the framework of the Bar Association's cooperation with other state bodies, the signing ceremony of the Memorandum of Understanding took place at

the administrative building of the Anti-Corruption Directorate of the General Prosecutor's Office on June 28 of the current year with participation of heads of both agencies on joint cooperation in fighting against corruption.

Opening the event, Deputy Prosecutor General - Chief of the General Anti-Corruption Office under the Prosecutor General Kamran Aliyev spoke about the importance of the Memorandum of Understanding and noted that under the leadership of President Ilham Aliyev, highly respected judicial and legal system established in society and the reforms aimed at strengthening the rule of law supported by anti-corruption measures in the country, noting that cooperation with state bodies, including law enforcement agencies, specialized human rights organizations, as well as civil society. Referring to the relationship of prosecutors with members of the Bar Association, K. Aliyev also stated that non-procedural relations in the existing area are inadmissible. The Deputy Prosecutor General noted that the including item in the Memorandum of Understanding to provide the prosecutor's office with information about the corruption offenses known to them by the Bar Association would be a significant contribution to the fight against this dangerous manifestation of criminality.

Speaking at the event, Chairman of the Bar Association of Azerbaijan Anar Bagirov said that as a result of progressive reforms in the field of advocacy in Azerbaijan, the number of lawyers in the country has increased significantly, and now there are more than 1500 lawyers in the regions of Baku and Azerbaijan. The Bar Association organized its work in accordance with the modern requirements, the Chairman of the Bar Association said that the state pays great attention to the development of advocacy. Thus, in the Decree of President Ilham Aliyev “On Additional Measures to Develop Advocacy in the Republic of Azerbaijan” dated 22.02.2018, recommended the Bar Association increasing transparency in its activities. At the same time, He emphasized the importance of signing this Memorandum and establishing effective cooperation between the two agencies were also among the recommendation given for Bar Association in the decree of the President of the Republic of Azerbaijan dated 03.04.2019 "On Deepening Reforms in the Judicial System". It was noted that the main basis for establishing cooperation is the effective protection of the rights and freedoms of our citizens, and hence the signing of the Memorandum ultimately serves this purpose.

Management of Azerbaijani Bar Association has participated in the international conference in Poland

An international conference titled "Protection of Personal Data: Theory and Practice" was held in Gdansk, Poland, in July 4-7, organized by the European Association of Lawyers and the Gdansk Regional Bar of Attorneys-at-law.

The purpose of the conference is to establish and develop cooperation among lawyers from the Eastern, Central European and other countries. The event was attended by Ms. Maria Slazak, the President of the European Association of Lawyers (AEL-EAL), Alexei Sozvariev Deputy Dean of the Bar Association of the Kaliningrad region, Shukhrat Sadikhov First Deputy Chairman of the Republican Collegium of Advocates, Sergey Sizintsev from the Republican Collegium of Advocates of Kazakhstan, Victor Chaichic Chairman of Belarus Bar Association, and other members of the lawyers' associations.

During the conference, detailed presentations were made on legislative regimes of personal data protection in Russia, Georgia, Ukraine, Moldova, Poland, Spain, Belarus, Kazakhstan, and Uzbekistan.

It should be noted that our country was represented at the event by Mr. Anar Baghirov, Chairman of the Azerbaijani Bar Association, and Mr. Parviz Alakbarov, Deputy Chairman of the Association. Mr. Baghirov made a presentation on the topic of "Legislative guarantees of personal data protection in Azerbaijan".

Council of Europe Commissioner for Human Rights visited Azerbaijani Bar Association

The delegation led by Ms. Dunja Mijatovic, Council of Europe Commissioner for Human Rights who is on an official visit to our country, met with the management of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan.

Welcoming the guest, Mr.Anar Bagirov, Chairman of the Bar Association pointed out that effective cooperation relations set up between the Council of Europe and the Azerbaijani Bar Association which is continuously developing, where that relations are important for the Bar Association.

Expressing her satisfaction with her visit to our country for the first time as a Council of Europe Commissioner for Human Rights, Mrs. Mijatovic expressed the significance of her meeting with the management of the Bar Association and expressed her interest in receiving information about the legal profession, disciplinary proceedings, including the problems lawyers are facing.

Mr. Anar Bagirov informed the Commissioner about the admission process to the legal profession, procedures of the examinations, the done work on increasing the number of lawyers, as well as the disciplinary proceedings, the alignment of the national ethical conduct rules of the lawyers with the European standards, as well as other matters of concern. Also, chairman Baghirov presented statistical data on disciplinary proceedings to the guest.

During the meeting, the problems that lawyers face in their professional activities, their procedural rights and powers, future development prospects of the legal profession, in particular, enhancing the procedural rights of lawyers, the simplification of the admission process, and other issues of importance were also discussed. In addition, Azerbaijan ranking in 10th place among the 47 member states of the Council of Europe on the promotion of the HELP program of the Council of Europe and its importance in continuing the training of lawyers on the HELP platform were noted. Ms. Mijatovic expressed her satisfaction with the meeting, stressing the importance of supporting the relevant initiatives by the Council of Europe.

Later, Ms. Commisioner referred with several questions to lawyers who attended the meeting. Fakhraddin Ismayilov, Permanent Representative of the Republic of Azerbaijan to the Council of Europe, Zoltan Hernyes, Head of the Baku Office of the Council of Europe, and representatives of the Office of the Council of Europe Commissioner for Human Rights were also participants of the meeting.

In the end, a memorial photo was taken with the guests.

Ambassador of the USA to Azerbaijan visited the Azerbaijani Bar Association

The delegation led by the US ambassador to Azerbaijan, Mr. Li Lietzenberg, visited the Board of the Azerbaijani Bar Association, met with the leadership of the Board and a number of lawyers.

Welcoming the high-level guest, Mr.Anar Bagirov the Chairman of the Board of the Azerbaijani Bar Association first thanked Ambassador Litzenberg for his goodwill visit, and shared their views on advancing legal profession, in particular increasing the number of lawyers, enhancing their professionalism, enhancing the professionalism of the Board and on the establishment of cooperation. At the same time, Chairman Bagirov provided information on the work done by the Board within the implementation of the Decree of 22.02.2018, signed by the President of the Republic of Azerbaijan Mr. Ilham Aliyev "On Additional Measures for the Advancement of Legal Profession in the Republic of Azerbaijan", as well as Decree of 03.04.2019 "On Deepening the Reforms in the Judicial-Legal System".

In his speech, Mr.Bagirov assessed the visit of the US ambassador to the Board as a contribution to the enhancement of the legal profession of our country. The prospects for further advancement of the advocacy profession, the simplification of the advocacy process, etc. were also discussed at the meeting.

Later, Mr. Ambassador expressed his gratitude to the leadership of the Azerbaijani Bar Association for high hospitality and sincere exchange of views, expressed his interest in cooperation with the Board, development of legal profession in our country, deepening cooperation of US lawyers with their Azerbaijani counterparts, and their views on the legal initiatives supported by the embassy.

In the end, a memorable photo was taken with the guests.

Social event dedicated to the centennial of the legal profession in Azerbaijan

30th of July is the centennial of the legal profession in Azerbaijan. As it is known, July 30, 1919 - is the day of establishment of the Council of Lawyers in the Azerbaijan Democratic Republic. As such this day is characterized as the date of establishment of the legal profession in Azerbaijan.

As a result of our dedication to the traditions and a friendly approach to the history of our people, July 30, 1919 - the Day of Establishment of the Council of Lawyers in the Azerbaijan Democratic Republic was met with rejoicing by members of the Azerbaijani Bar Association.

Today, everybody applying to the law offices has been provided with free legal aid. In this regard, persons in need of legal assistance benefited from free legal aid by approaching to law offices in the country. In commemoration of this remarkable day, Azerbaijani Bar Association visited various social service facilities, boarding schools and orphanages in the capital and a number of other regions throughout the day, also houses for the elderly and lonely people where free legal aid was provided to persons living in the facilities and gifts were distributed among the residents. It should be noted that also during this day lawyers from almost 40 law offices visited 18 social institutions of the Republic.